

Tygodnik Polski

23, rue Talibout
PARIS (IX)

CENA 0,60 F.
PRIX

LA SEMAINE POLONAISE

3 MAJA 1964
M A I

Nr 18 (342)

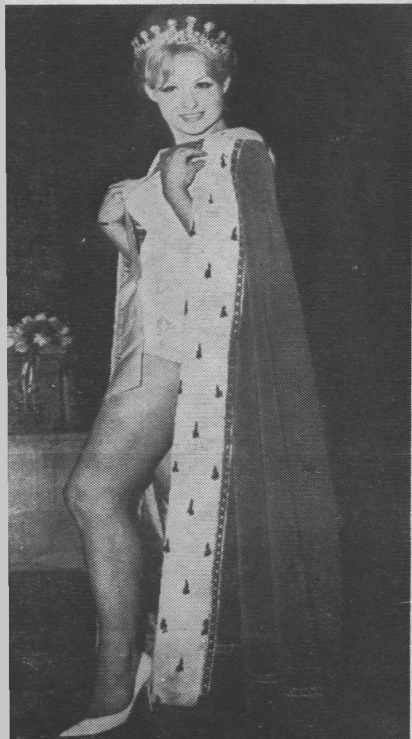
MIŁOŚCI DO WASZEGO KRAJU NAUCZYŁ MNIE OJCIEC — str. 7
ZACZĘLI Z NICZYM i OD NICZEGO, A DZIŚ... — str. 11

Dwaj gracze polskiego pochodzenia z US Valenciennes: Magiera i Kocik na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. O wrażeniach z udanego meczu — str. 12
Valenciennes à Varsovie — voire p. 12

GO! HOME

W Kambodży odbyły się liczne demonstracje antyamerykańskie i antyangielskie na znak protestu przeciw imperialistycznej polityce interwencji i agresji w Azji

96-60-93

Danièle Defrère, 20-letnią jasnawłosą modelką z Brukseli wybrano „Miss Belgii na rok 1964”. Jeśli kogoś interesują wymiary, podajemy: 96 — 60 — 93

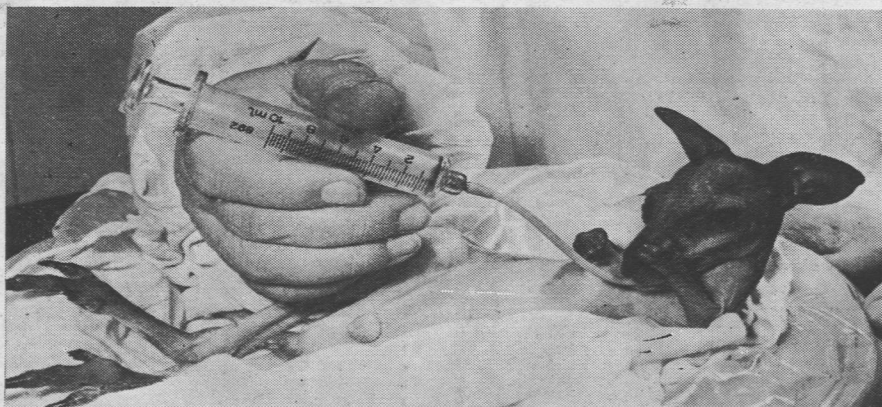
CYGARO?

Nie dajmy się zwieść pozorom. Te „apetyczne” cygara oferowane przez piękną dziewczynę to... oryginalnie opakowane chusteczki — prezent dla pięknych pań, lansowany w Niemczech

AKORDEON — OLBRZYM

Właściciel małego warsztatu rzemieślniczego w Lyonie Angelo Franchini zbudował ogromny akordeon wysokości półtora metra. Ten monstrualny „instrumencik” waży, bagatelka, „tylko” 40 kg

ZAMIAST MAMY

W Warszawskim ZOO urodził się mały kangurek. Nazwano go „Józkiem”. Niestety po kilku dniach padła matka kangurzyca i rolę mamki musiał na siebie przyjąć troskliwy pielęgniarz, który podaje maleństwu pokarm lekarską strzykawką

Po triumfach zespołów „Les Chaussettes Noires”, „Les Chats Sauvages” a przede wszystkim „Les Beatles”, wyruszył na podbój stolic europejskich nowy angielski zespół „Les Internes” z utalentowaną solistką śpiewaczką Charlotte Bingham. Na zdjęciu: członkowie zespołu na ulicy w Londynie

NA WYSPIE ZAKOCHANYCH

Wyspa Jersey jest uważana w Anglii za idealny zakątek dla młodych małżeństw pragnących spędzić miodowy miesiąc nad morzem. Na zdjęciu młode pary ustawione w serduszko na plaży wyspy

KSIĄŻĘ DON JUANÓW

Gilles Dreu, autor, kompozytor i pieśniarz w jednej osobie wybrany został „księciem Don Juanów”. Szczęśliwego laureata widzimy w towarzystwie dwóch młodych dziewcząt, które wyraźnie nie mogły się oprzeć jego ogromnemu urokowi

▲ Manifestations anti-américaines et anti-anglaises au Cambodge.

▲ L'île anglo-normande de Jersey est réputée porter bonheur pendant les „lunes de miel”. Pour en témoigner, ces jeunes couples anglais ont formé un coeur sur la plage.

▲ Danièle Defrère, mannequin à Bruxelles, a été sacrée „Miss Belgique 1964”.

▲ 40 kilos, 1 m 50 — le plus grand accordéon du monde, fabriqué par M. Angelo Franchini, artisan lyonnais.

▲ Gilles Dreu — auteur, compositeur et chanteur — a été élu „Prince des Don Juan”.

▲ Des cigares pour... dames — présentation originale de mouchoirs, lancée en Allemagne.

▲ Ce bébé-kangourou a perdu sa mère. Prénommé „Józio”, il est l'objet des soins attentifs du personnel du zoo de Varsovie.

▲ Après „Les Chaussettes Noires”, „Les Chats Sauvages”, „Les Spoutniks” et „Les Beatles” les Anglais se passionnent pour „Les Internes”, formation rock-twist que nous voyons ici avec la chanteuse Charlotte Bingham.

▲ Traditionnelle course des rouleurs de tonneaux sur la Place du Tertre à Montmartre.

Zdjęcia: CAF i KEYSTONE

TOCZ SIĘ BECZKO

Różne bywają wyścigi i zawody, ale nieczęsto widzimy biegi z beczkami. Na Place du Tertre na Montmartrze odbyły się przy udziale licznie zgromadzonej publiczności tradycyjne wyścigi polegające na najszybszym przetoczeniu przed sobą beczki po jej krawędzi na dystansie kilkudziesięciu metrów. Na zdjęciu: „zawodnicy” czekają na sygnał startera

JAK GRZYBY PO DESZCZU

ŚWIĘTO LUDZI PRACY

75 LAT TEMU zgromadzeni na pierwszym Kongresie II Międzynarodówki delegaci, reprezentujący partie robotnicze kilkunastu krajów, ogłosili dzień 1 maja świętem międzynarodowego proletariatu. Datę święta wybrano dla uczczenia rocznicy zorganizowanego 1 maja 1886 roku strajku robotników Chicago, domagających się 8-godzinnego dnia pracy i praw społecznych.

Obchody święta 1 Maja po raz pierwszy zorganizowali w roku 1890 robotnicy w kilku krajach, m. in. we Francji i w Polsce. Odtąd stały się one tradycyjnym zwyczajem manifestowania na rzecz praw społecznych i politycznych ludzi pracy, na rzecz idei równości i braterstwa. W ciągu minionych 75 lat manifestacje te przybierały różny charakter w różnych krajach w zależności od stopnia zaangażowania klasy robotniczej w walkę o zdobycie należnych jej praw we współczesnym społeczeństwie.

W roku 1964 masy pracujące całego świata obchodzą dwie wielkie rocznice 100-lecie utworzenia przez przywódców ruchu robotniczego Europy, m. in. Karola Marksa i Fryderyka Engelsa, Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników i 75-lecie Kongresu II Międzynarodówki w Paryżu. Obie te daty przypominają wczesne dzieje kształtowania się wielkiej idei internacjonalizmu, jedności wszystkich tych, którzy chcą w warunkach wolności, sprawiedliwości społecznej i równości praw budować, tworzyć, ustokrotnić cywilizacyjny i kulturalny dorobek świata, którzy występowali i występują przeciw wyzyskowi, przeciw nierówności praw narodów, państw i ludzi, przeciw wojnie.

Święto ludzi pracy, mimo wielu zmian, jakie nastąpiły na świecie, do dziś nie zmieniło swojej głębokiej treści.

On peut tout dire, tout exprimer avec des fleurs — amour, amitié, regrets, joie, enthousiasme, passion, jalousie... Grands et petits bouquets, corbeilles géantes et humbles petits pots de fleurs ne peuvent cependant rivaliser avec un simple brin de muguet. Si tant est que les fleurs parlent, celle-là dit tout: la joie du printemps revenu, le doux sentiment qui s'éveille, la tendre amitié, l'amour timide, le sentiment filial, l'espoir de meilleurs lendemains... En ce mois de mai, faute de pouvoir offrir à tous nos lecteurs et amis le brin de muguet traditionnel, nous leurs présentons à tous les meilleurs vœux qui accompagnent toujours ces petites clochettes printanières. Nos lecteurs ne doutent pas de nos sentiments, n'est-ce pas là le principal.

KONCERT WOJSKIEGO

„Sire Thadée” — épopée d'Adam Mickiewicz

Extrait du Livre IV (Diplomatie et chasses)

Alors le voiski *) saisit — fixé à une lanière de cuir —
Son cor de buffle, long, moucheté, onduleux
Comme un serpent boa, des deux mains le pressa à ses lèvres,
Gonfla ses joues comme des citrouilles, et ses yeux s'injectèrent de sang

Il abaissa un peu ses paupières, rentra son ventre.
Dans ses poumons insuffla toute sa réserve d'air,
Et il sonna. Le cor tel un ouragan au souffle impétueux
Porte dans la forêt sa musique que redouble l'écho.
Les chasseurs se taisent, les rabatteurs s'arrêtent, étonnés
De l'ampleur, de la pureté, de l'étrangeté de l'harmonie.
De nouveau le vieillard déploya à leurs oreilles l'art
Qui jadis l'avait rendu célèbre au sein des bois.
Il emplît soudain, il revivifia les taillis et les chênaies
Comme s'il y eût lâché une meute et lancé une chasse,

Michel Elviro ANDRIOLLI, né en 1837, mort en 1893, fut un des plus célèbres dessinateurs et graveurs polonais du XIXe siècle, grâce surtout à ses magnifiques illustrations des chefs-d'œuvre de la littérature polonaise. Nous reproduisons une de ses illustrations pour le „PAN TADEUSZ” (Sire Thadée) d'Adam Mickiewicz

Car dans cet air il y avait en abrégé l'histoire de la chasse:
D'abord un appel vif et sonore: c'est le réveil,
Puis glapissements après jappements: ce sont cris de chiens
Et ici ou là éclate un son plus dur, un tonnerre: les coups de feu.

Il s'arrêta, mais il tenait le cor, et l'on eût dit
Que le voiski continuait de sonner, et c'était l'écho qui sonnait.

Il souffla de nouveau; il semblait que le cor se fût transformé
Et que dans sa bouche tantôt il s'enflait, tantôt se rapetissait,
Imitant la voix des bêtes: ou bien c'était le cou d'un loup
Qui s'allongeait, hurlait longuement, horriblement,
Ou bien c'était un ours dont le gosier se distendait
Pour gronder, ou bien le cri d'un aurochs écartelant l'air.

Il s'arrêta, mais il tenait le cor, à tous il semblait
Que le voiski continuait de sonner, et c'était l'écho qui sonnait.
Quand ils avaient écouté la merveille du cor, les chênes
La répétaient aux chênes, les hêtres la disaient aux hêtres.

Il souffla de nouveau, et comme si dans ce cor il y eût eu cent cors.
On entend les clameurs mêlées du taïaut, de la colère et de l'effroi
Des chasseurs, des meutes, des bêtes traquées
Jusqu'à ce qu'enfin le voiski, levant haut son cor,
Lançât aux cieux son hymne triomphal.

Il s'arrêta, mais il tenait le cor, et il semblait à tous
Que le voiski continuait de sonner, et c'était l'écho qui sonnait
Autant d'arbres, autant de cors sonnaient dans la forêt
Se renvoyant le chant l'un à l'autre, comme des choeurs se répondant,
Et la fanfare allait toujours plus large, toujours plus lointaine,
Toujours plus faible et toujours plus pure, plus parfaite
Jusqu'à ce qu'elle se perdit là-bas aux confins du ciel.

Le voiski, lâchant alors le cor des deux mains
Les écarta; le cor tomba, pendillant à sa lanière de cuir.
Le voiski, la face gonflée encore et rayonnante,
Les yeux levés, demeurait là comme inspiré,
Saisissant de l'oreille les derniers sons s'évanouissant...
C'est alors qu'éclata un millier de hurrahs,
Un millier de congratulations et de vivats mêlés.
Peu à peu le calme se fit et les yeux de la foule
S'abaissèrent vers le cadavre encore chaud de l'ours:
Il reposait là, éclaboussé de sang, percé de balles,
Sa poitrine enfoncée dans les herbes foulées,
Ses pattes de devant largement étalées en croix.
Il soufflait encore, un flot de sang s'écoulait de ses naseaux;
Il entr'ouvrait les yeux, mais sa tête déjà était inerte.
Les bassets du chambellan le tenaient aux oreilles
A gauche se pendait Straphtchyna, à droite Spravnik
Qui, lui serrant la gorge, suçaient un sang noir.

Le voiski ordonna alors de passer une barre de fer
Entre les dents des chiens pour leur écarter les mâchoires.
A coups de crosse on retourna sur le dos la dépouille du fauve,
Et de nouveau un triple ban retentit jusques aux nues.

*) Aujourd'hui on a accoutumé de ne plus traduire wojewoda par palatin: On écrit tous simplement voïvode. J'ai pensé que le voiski, qui était une espèce de majordome chargé de protéger les familles et les biens des nobles partis guerroyer, pourrait être rendu par voiski.

Jeden z najpiękniejszych utworów literatury polskiej, epeja narodowa „Pan Tadeusz” Adama Mickiewicza, tłumaczona była już na wiele języków. Istnieje również przekład tego utworu na francuski, dokonany przez Paul Cazina. Przekład ten jednak napisany nie wierszem, lecz prozą, nie oddaje w pełni wszystkich wartości literackich arcydzieła Mickiewicza.

Obecnie nad przekładem poetyckim „Pana Tadeusza” pracuje dobrze znany Polonii francuskiej profesor Uniwersytetu w Grenoble p. Bernard HAMEL (na zdjęciu powyżej w zakładzie filologii polskiej na Uniwersytecie).

Z upoważnienia autora „Tygodnik Polski” zamieszcza fragment tego przekładu. Jest to wyjątek z czwartej księgi „Pana Tadeusza” zatytułowanej „Dyplomatyka i łowy”, a zarazem jeden z najpiękniejszych fragmentów całej epeji: koncert Wojskiego.

Tłumacz określa podjętą pracę jako „oeuvre de longue haleine”, nie obiecuje — rzecz zrozumiała — iż przekład całości dzieła będzie szybko gotowy. Ale dla popularyzacji piękna polskiej literatury we Francji ważny jest każdy fragment tłumaczenia, dlatego też w miarę powstawania nowego przekładu „Pana Tadeusza” pióra Bernarda Hamela będziemy systematycznie o tym informowali naszych Czytelników.

Będziemy mieli wszyscy okazję zainteresowania tym pięknym poematem naszych przyjaciół Francuzów.

Do 31 maja możesz wziąć udział w Wielkim Konkursie „Tygodnika” z okazji XX-lecia Polski Ludowej

Jeśli odpowiesz na pytanie:

JAKIE OSIĄGNIĘCIA POLSKI W OKRESIE MINIONEGO DWUDZIESTOLECIA UWAŻAM ZA NAJWIĘKSZE I DLACZEGO?

i załączysz kupon konkursowy, który ukazał się w 16 numerze „Tygodnika Polskiego” z dnia 19 kwietnia br., możesz wygrać jedną z licznych nagród. Pierwsza nagroda to:

przelot odrzutowcem Caravelle „Air France” z Paryża do Warszawy i turbośmigłowcem IŁ-18 PLL „LOT” z Warszawy do Paryża.

Odpowiedzi konkursowe (objętość dowolna) wraz z kuponem prosimy nadsyłać pod adresem: „Tygodnik Polski” „La Semaine Polonaise” Paryż IX, 23, rue Taitbout — z dopiskiem na kopercie „Konkurs Dwudziestolecia”.

Termin nadsyłania odpowiedzi upływa w dniu 31 maja br.

MIEUX CONNAITRE LA LANGUE ET LE PEUPLE POLONAIS

Messieurs,

Je vous signale qu'une petite erreur s'est glissée dans l'enregistrement de mon abonnement à „La Semaine Polonaise”. Toutefois, grâce au merveilleux dévouement des services postaux, je l'ai reçue régulièrement.

Je profite de la présente pour vous féliciter de la belle tenue de votre journal qui m'a déjà permis de faire de gros progrès dans la connaissance de la langue et du peuple polonais, pour lesquels j'éprouve beaucoup de sympathie et auxquels je porte le plus vif intérêt.

Avec mes remerciements et l'expression de mes meilleurs sentiments.

Charles MEUNIER
14, rue Eimle Carlier
ATH (Belgique)

ROZPACZLIWY LIST POLKI Z NIEMIEC ZACHODNICH

Szanowna Redakcjo!

Proszę o pomoc. Mój mąż zginął w obozie koncentracyjnym w Oranienburgu. Ja to samo przeżyłam. Zostałam samotna. Pragnęłam więc wyjechać do Ameryki, gdyż rodzina chciała mnie przyjąć i pokryć wszystkie koszty przejazdu. Ale takich jak ja przesładuje się nadal. Nie puszczono mnie. A skoro nie puszczono, więc wniosłam o odszkodowanie za śmierć męża i o rentę. Ale tutaj trzeba do sprawy adwokata, a bez pieniędzy żaden adwokat nie może. Więc rodzina znowu napisała, że skoro jej nie chcecie z Niemiec wypuścić, dajcie odszkodowanie. Odpisali,

że dadzą. I dają, ale jak żebrakowi. Kilka marek, nie wiem, na co je wpięć przeznaczyć. Nie mam się w co ubrać, nie mam też obuwia. Proszę ogłosić to w swojej gazecie.

Miałam rodzinę we Francji, ale zgubiłam ich adres. Nazywają się Ignacy Nawrot i Maria z domu Adamska. On był górnikiem, pracował zdaje się w St. Mark (chyba St. Marc). Tyle pamiętam. Maria to moja siostra. Wyjechali z Mogilna w Pozańskim w 1923 r. z dwójkiem dzieci: Bolesławem i Zygmuntem. Od wojny w 1939 r. nie o nich nie wiem.

Chciałabym wyjechać z Niemiec. Może ktoś z Rodaków we Francji zna adwokata, który zechciałby przeprowadzić dalszą sprawę o odszkodowanie za śmierć męża. Mam dokumenty śmierci z Oranienburga. Cała moja nadzieja w tym liście. Pomóżcie!

St. LESIŃSKA
z Neuf-Fahr Bremen
(Bundesrepublik)
Philip-Scheidemanstrasse 1
S. Kowalska

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Pani Jaromiła SZCZEK z Labourse. Zdolałszy ustalić, że wuj Pani ojca, ksiądz dr Alfons Maria Witold Bielenin, był docentem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Urodził się w Brzeszczach (pow. chrzanowski, woj. krakowski) 12.8.1885 r. Studia kończył w Krakowie, gdzie też zrobił pracę habilitacyjną na docenta z języków wschodnich i archeologii biblijnej. Ogłosił z tych dziedzin szereg prac. Do czasów wojny mieszkał w Krakowie przy ul. Brackiej 13. Według naszych przypuszczeń wojnę przeżył, nie znaleźliśmy bowiem jego nazwiska w „Liście strat kultury polskiej w latach 1939—1945”. Tyle na razie. Jeżeli otrzymamy dalsze dane, natychmiast Panią zawiadomimy.

Pan ST. BYCZEK pytał o polskie odpowiedniki imion Joël i Guy.

Odpowiadamy z pewnym opóźnieniem; musieliśmy bowiem trochę poszperać w książkach. Imię JOEL jest pochodzenia hebrajskiego. Jo było jednym z imion, którymi obdarzano Boga (Jahwe, Jehowa) były imionami, których głośno wymawiać nie należało, Eli było również imieniem Boga. Wynika z tego, że można bądź używać po polsku również imienia Joël, bądź je spolszczyć radykalnie na BOGDAN.

Imię Guy jest pochodzenia starogermańskiego (Wido, weid — oznaczają las). W Polsce w powszechnym użyciu jest odpowiednik tego imienia: GWIDON.

Ogromne zainteresowanie wystawą polskich wyrobów sztuki ludowej

W kwietniu br. odbyła się w gmachu Biura Rady Handlowego przy Ambasadzie PRL w Paryżu — 86, rue de la Faisanderie wystawa wyrobów polskiej sztuki ludowej, zorganizowana staraniem polskiego przedsiębiorstwa CEPÉLIA w Warszawie.

Wystawa wzbudziła duże zainteresowanie kupców francuskich i licznych dziennikarzy. Niezwykle bogaty asortyment polskich wyrobów folklorystycznych, jaki zademonstrowano na wystawie, wręcz zaskoczył zwiedzających. Wyrażano opinie, że na rynku francuskim jest to towar niemal bezkonkurencyjny pod względem swojej oryginalności i artystycznego wykonania.

Niestety — stwierdzić trzeba, że dotychczas na rynku francuskim mało widzimy reklamy i informacji o możliwościach nabywania polskich wyrobów folklorystycznych.

Korzystając z okazji przypominamy wszystkim naszym Czytelnikom, że w chwili obecnej przedmioty te można nabywać w dużym wyborze jedynie w „LA BOUTIQUE POLONAISE” — 25, rue Drouot — Paris 9e. „La Boutique” wysyła również na żądanie informacje i cenniki oraz realizuje zamówienia drogą pocztową. (j)

PIEPRZ PANA M. I POLSCY CELNICY

PAN ROMAN M. z Lemesnil-en-Thelle (Oise) nadesłał do „Tygodnika Polskiego” obszerny list, w którym z goryczą opisuje sprawę wysyłki pewnej ilości pieprzu dla swej staruszki matki w Kraju i cła nałożonego na ten pieprz przez polski urząd celny. Nie wszystkie szczegóły listu są dostatecznie jasne, wynika z nich jednak, że cło za paczkę wyniosło 350 złotych, podczas gdy matka ma rentę starczą wynoszącą niewiele ponad 300 zł. „Czy to nie wstyd i hańba — pisze nam p. M., (który słusznie podpisał się pełnym imieniem i nazwiskiem) — żeby tyle od paru gramów pieprzu zapłacić i to prawie 20 lat po wojnie”.

Rozzalonego syna nie podał, ile tego pieprzu było. Wszystko jednak wskazuje, że nie „parę gramów”, ale ok. kilograma, a może nawet i więcej (chyba że w paczce były również inne rzeczy podlegające ocenie, co jednak z listu nie wynika), gdyż — jak stwierdziliśmy — opłata celna od takiej właśnie ilości wynosi ok. 300 zł. Kilogram pieprzu kosztuje w Polsce ok. 500 zł. Nieprawdą jest — jak to autor sugeruje — że w Polsce brakuje tego artykułu. Jest go pod dostatkiem, jest on do nabycia w każdym sklepie z towarami żywnościowymi. Sprzedają go w małych torebkach po 10, 20 i 50 gramów, w cenie 5, 10 i 24 zł.

Dlaczego jednak tak wysokie cło? W Polsce — jak wiadomo — pieprz nie rośnie. Trzeba go sprowadzać z dalekich Malajów (droga morską z portów malajskich do Gdyni wynosi przez Suez około 16,5 tys. km, do Marsylii tylko ponad 11 tys. km). Jest to kosztowne. Przedsiębiorstwa eksportowo-importowe dbają więc o to, aby im nie robiono konkurencji. Stąd pewnego rodzaju wyłączenie i stać wysokie cło.

Wiadomo, że kilogram pieprzu dla pojedynczego człowieka może wystarczyć na długo, wiele lat. Normalnie nikt nie robi tego rodzaju zapasów. Jeżeli więc kupuje kilogram pieprzu, to zwykle dla handlu, aby na nim zarobić, a to zastrzeżone jest w Polsce dla określonego przedsiębiorstwa handlu zagranicznego. Oczywiście kilogram pieprzu niewiele tu zdecydować, ale biorąc pod uwagę nasz narodowy spryt, jeżeli rzecz rozniósłaby się, 100 tysięcy Rodaków z Francji wysłał natychmiast do swych krewnych w Kraju po kilka kilogramów pieprzu, zapewniając sobie jakieś odwrotne korzyści, np. „polską wyborową”, co z kolei naraził na straty polskiego eksportera, jak i francuskiego importera oraz władze finansowe obu państw.

Każde państwo stosuje cła. Ich wysokość na różne artykuły jest bardzo różna, zależna od wielu czynników. Niektórych artykułów nie pozwala się wwozić w ogóle, inne w ograniczonej ilości, a jeszcze inne tylko pewnym przedsiębiorstwom.

Wszystkie np. państwa stosują ograniczenia wobec papierosów, prawie wszystkie nakładają wysokie cła na francuskie kosmetyki, które we Francji są stosunkowo tanie, wszystkie wprowadzają wysokie dopłaty do sławnych francuskich koniaków. Do wielu krajów nie wolno przywozić sardynek i innych ryb, a jeżeli wolno, to za takimi opłatami celnymi, że „skórka przestaje się opłacać za wyprawę” — jak to określa polskie przysłowie. Podobne perypetie są z masłem, jajami, bekonią. W jednych krajach te artykuły są bardzo tanie, w innych drogie, co wcale nie znaczy, że każdy może wobec tego na nich zarobić. A jak ma się np. rzecz z benzyną, wie przecież każdy automobilista podróżujący po świecie.

I tak jest w Europie prawie od dwóch tysięcy lat. Wszędzie bowiem czuwają władze celne.

Jeżeli więc chce się na czymś zarobić, a nie jest się specjalistą z danej branży, nawet jeżeli chodzi o tak względnie mały interes jak kilogram pieprzu, należy się wcześniej w związku z tym o wszystkim należyście poinformować. Przypuszczalnie p. M. zapłacił za kilogram pieprzu we Francji ok. 26 franków, za którą to kwotę mógł zamówić dla swej matki w Polsce przez Bank PKO paczkę z pieprzem, a taka paczka PKO — jak wiadomo — zwolniona jest w Polsce z wszelkiego cła. Matka pana M. nie zapłaciłaby już wtedy na miejscu ani grosza, pieprz mogłaby od razu sprzedać za gotówkę po bardzo korzystnej cenie, uzyskując kilkaset złotych.

Bank PKO (we Francji: 23, rue Taitbout, Paris IX) powołany jest właśnie do tego, aby Rodakom ułatwić transakcje z rodzinami w Kraju, z korzyścią dla nich, a bez szkody dla polskich przedsiębiorstw zajmujących się handlem eksportowo-importowym*).

SPRAWA PIEPRZU została w liście do redakcji przez p. M. połączona z niską rentą jego matki. Nie możemy więc i tej sprawy pominąć. Niestety i w tym wypadku rozzalonego autora nie podał bliższych szczegółów poza ogólnym określeniem kwoty. Stąd też i nasze wyjaśnienia mogą być jedynie jak najbardziej ogólne.

Renty i emerytury są rzeczywiście w Polsce nie najwyższe. Nie wszystkie jednak są niskie. Przeciętna renta starcza i inwalidzka z powszechnego zaopatrzenia emerytalnego wynosi np. miesięcznie 692 zł, górnicza — 1603 zł, z zaopatrzenia wyłącznie inwalidzkiego — 585 zł. Najniższa jest renta rodzinna po inwalidzie, miesięcznie — 373 zł. Ale są i renty sięgające do kilku tysięcy złotych. Na podstawowych wypłacanych miesięcznie kwotach nie kończy się jednak pomoc państwa dla rencistów, mają oni bowiem jeszcze zapewnione bezpłatne leczenie, łącznie z sanatoriami i szpitalami, oraz bezpłatnie otrzymują wszystkie lekarstwa. Znaczna część rencistów posiada niżki kolejowe, autobusowe i tramwajowe, a ponadto 25-procentowe dodatki z tytułu posiadanych krzyży wojennych i powstańczych lub innych wysokich odznaczeń.

Ogółem jest w Polsce przeszło półtora miliona rencistów, ściśle według danych urzędowych (por. Rocznik Statystyczny 1963 r. s. 439) było ich w 1963 r. 1.545.600. A więc ogromna masa. Wydatki państwa na rzecz rencistów z tytułu wypłaty miesięcznych pensji sięgają rocznie olbrzymiej kwoty 13.226.000.000 zł a łącznie z innymi formami pomocy (szpitalnictwo, sanatoria, dodatki itp.) przekroczyły w 1962 r. sumę 25 miliardów złotych.

Nie należy zapominać, że pewna część rencistów, względnie rodzin po nich pobierających miesięczne pensje, oddała swe lata pracy nie Polsce, lecz na rzecz obcej państwowości, a więc carskiej Rosji, monarchii austriacko-węgierskiej lub Prus. Polska, która swoją państwowość odzyskała dopiero pod koniec 1918 r. i w bardzo licznych wypadkach absolutnie nie z ich pracy nie miała, ponosi jednak ciężary emerytalne czysto ludzkich przesłanek. Renty dla tych ludzi są niższe niż dla tych, którzy służyli polskiej państwowości i polskiej sprawie, ale nie z tego powodu, że służyli komu innemu, lecz dlatego, że Polskę nie stać w tej chwili na więcej.

Trzeba też podkreślić, że sprawa rencistów, tych najsłabiej wspomaganych, poprawia się jednak z roku na rok. Państwo polskie w miarę swych możliwości podnosi powoli, jednak systematycznie stawki zaopatrzenia emerytalnego.

Swiadczą o tym najlepiej następujące cyfry: w 1955 r. wydała Polska na pensje dla emerytów niecałe 11 miliardów złotych, w 1957 r. — ponad 16 miliardów, w 1959 r. — z górą 21 miliardów, w 1961 r. — 23 miliardy 340 milionów, a w 1962 r. — 25 miliardów i 48 milionów złotych.

Tak wygląda ogólny obraz sytuacji emerytalnej w Polsce. Jeśli spojrzymy nań szerzej, łatwiej go zrozumieć. Nie można bowiem porównywać ekonomicznej pozycji Polski z jakimkolwiek z krajów zachodnich i wyrażać pod jej adresem pretensji, że na takim czy innym odcinku pozostaje jeszcze poza nimi w tyle. Wtedy, kiedy Polska znajdowała się w niewoli, kraje zachodnie budowały swe bogactwo m.in. przez eksploatację kolonii. Żadne z europejskich państw nie doznało w ostatniej wojnie, nie mówiąc już o poprzedniej, tak olbrzymich zniszczeń i strat, jak Polska, o czym przecież też trzeba pamiętać.

Pan M. w liście do redakcji w sprawie pieprzu zajął się jeszcze ceną obuwia w Polsce. Tę część jego listu omówimy jednak osobno.

(*) Przy przyjeździe do Polski wolna jest od cła 1/4 kg pieprzu, natomiast przy przesyłce pocztową każda ilość tego artykułu podlega ocenie.

MICHAŁ SPISAK z PARYŻA

Michał Spisak otrzymuje dyplom Jury Nagrody Muzycznej Związku Kompozytorów Polskich z rąk znanego polskiego pisarza, radcy kulturalnego Ambasady PRL w Paryżu — p. Tadeusza Brezy

LAUREATEM POLSKIEJ NAGRODY MUZYCZNEJ NA ROK 1964

De nombreuses célébrités du monde musical parisien, dont Mmes N. Boulanger, M. Tagliaferro, M. Hass, M. Picket et Mrs M. de Almenida, J. Fournier, A. Tancman, assistaient, dans les salons de l'Ambassade de Pologne à Paris, au cocktail organisé à l'occasion de la remise du prix annuel de l'Association des Compositeurs Polonais au compositeur polonais Michał Spisak.

C'est que Michał Spisak est très bien connu à Paris, où il vit et compose depuis 1937. De plus, il est lui-même une célébrité musicale, son oeuvre lui ayant valu de nombreux prix, dont: le Prix de Nadine Boulanger (en 1945 et 1946), le I Grand Prix du Concours International de la Reine-mère Elisabeth de Belgique (en 1953 et 1962) le Prix unique pour l'hymne olympique en 1955, le Prix unique du Concours International Henryk Wieniawski à Poznań en 1962. Le dernier succès de notre compatriote ne fait donc que confirmer une gloire déjà établie.

Zaszczytne wyróżnienie spotkało znanego kompozytora polskiego, zamieszkałego stale w Paryżu — Michała Spisaka. Za twórczość muzyczną oraz zasługi dla współczesnej muzyki polskiej przyznano mu Nagrodę Muzyczną Związku Kompozytorów Polskich na rok 1964.

Uroczystość wręczenia dyplomu i nagrody miała miejsce w salonach Ambasady PRL w Paryżu z udziałem Ambasadora Jana Druto, radcy Ambasady Jaromira Ochęduszko, radcy kulturalnego Tadeusza Brezy, I sekretarza Ambasady do spraw Polonii — Stanisława Wojtasika. Na cocktailu wydanym z tej okazji przez Ambasadora Druto obecne były liczne osobistości paryskiego świata muzycznego, m.in.: Nadia Boulanger, Magda Tagliaferro, M. de Almenida, Jean Fournier, A. Tancman, Monika Haas, Marie Picket i inni.

Ambasador Druto rozmawia z państwem Tagliaferro

W związku z przyznaniem zaszczytnego wyróżnienia Michałowi Spisakowi redakcja „Tygodnika Polskiego” zwróciła się do jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów współczesnych, Witolda LUTOSŁAWSKIEGO, z prośbą o kilka zdań na temat twórczości polskiego kompozytora z Paryża. Był on członkiem jury, które przyznało nagrodę Michałowi Spisakowi.

— Czym kierowali się polscy kompozytorzy przyznając nagrodę Michałowi Spisakowi?

— Kierowaliśmy się przede wszystkim jego bogatym dorobkiem artystycznym. Od pierwszych swych kompozycji Spisak przejawiał znakomite rzemiosło, precyzję i jasność myśli muzycznej, go-

racę, ale ujęty w ryzy temperament. Michał Spisak lubuje się w ostrych, kanciastych konturach formy muzycznej. W jego muzyce nie ma ani krzty sentymentalizmu. Sztuka jego pełna jest światła, pogody i kształtowała się przez lata bliskiego współżycia z francuskim esprit. A jednak zachowała swój rdzennie polski charakter.

— Czy przyznanie tej nagrody było jedynie wyrazem uznania dla twórczości kompozytorskiej Michała Spisaka?

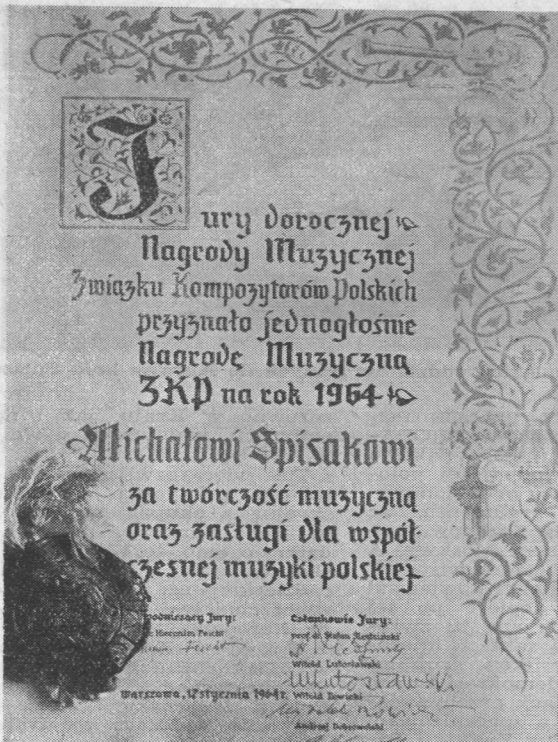
— Uzasadniając przyznanie nagrody Spisakowi jury wymieniło również jego zasługi społeczne. Mieszkając od lat w Paryżu Spisak pełni rolę ambasadora polskiej muzyki. Zawsze gotów umożliwić i ułatwić kontakty muzyków polskich z francuskimi, zawsze interesuje się każdym utalentowanym młodym polskim muzykiem przyjeżdżającym na stypendium do Paryża. Udziela mu swej rady, pomocy, opieki.

Prawie co roku Spisak jest gościem na „Warszawskiej Jesieni” — największej dorocznej imprezie muzycznej w Kraju. W jej programie zawsze figurują dzieła Spisaka. Ja osobiście od dwudziestu paru lat cieszę się jego serdeczną przyjaźnią i utrzymuję z nim stałe kontakty.

— Jakie związki łączą twórczość Spisaka z twórczością współczesnych kompozytorów polskich?

— Bezsprzecznie Spisak jest silną indywidualnością. Trudno więc wskazać pojedynczych kompozytorów polskich, do których zbliża się w swej twórczości. Niewątpliwie takie związki istnieją, wynikają choćby z tego prostego faktu, że tak jak kilkunastu innych polskich kompozytorów, także i on wyszedł ze znakomitej szkoły Nadii Boulanger.

Podczas uroczystości w polskiej ambasadzie nasz fotoreporter wykonał pamiątkowe zdjęcie Michała Spisaka wraz z grupą muzyków i kompozytorów paryskich i Ambasadorem Polski p. Janem Druto

MICHAŁ SPISAK urodził się 14 września 1914 roku w Dąbrowie Górniczej. Po ukończeniu Państwowego Konserwatorium w Katowicach kontynuował studia muzyczne w Warszawie pod kierunkiem prof. Kazimierza Sikorskiego. W 1937 roku Michał Spisak przyjeżdża do Paryża, gdzie pracuje z Nadią Boulanger.

Twórczy dorobek Michała Spisaka jest bardzo bogaty i różnorodny. Składają się nań liczne utwory muzyki symfonicznej, kameralnej, utwory na chór i orkiestrę, szereg prac pedagogicznych i inne. Wybitny kompozytor jest laureatem licznych nagród i wyróżnień. I tak m. in. w latach 1945—1946 Michał Spisak otrzymuje dwukrotnie nagrodę muzyczną Nadii Boulanger. W 1953 r. uzyskuje I Grand Prix (Médaille de Vermeil) w Międzynarodowym Konkursie Królowej Elżbiety Belgijskiej za „Serenadę” na orkiestrę.

W roku 1955 nazwisko polskiego kompozytora zjawia się na szpaltach gazet całego świata. Spisak skomponował melodię Hymnu Olimpijskiego, za co uzyskuje „Prix unique” w międzynarodowym konkursie. W 1957 r. — I Grand Prix (Médaille de Vermeil) w Międzynarodowym Konkursie Królowej Elżbiety Belgijskiej za „Concerto Giocoso” na orkiestrę, a w roku 1962 — „Prix unique” w konkursie Międzynarodowym im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu za utwór „Improvisazione” na skrzypce i fortepian.

Liczne dzieła Michała Spisaka ukazały się nakładem PWP w Krakowie, „Czytelnika” w Warszawie i zagranicznych firm wydawniczych: „Chester” w Londynie, „Ricordi” i „Alphonse Leduc” w Paryżu, „Universal Edition” w Wiedniu.

Laureat w rozmowie z panią Nadią Boulanger

U TWORZENIE w okupowanej Warszawie na przełomie 1943 i 1944 roku konspiracyjnej Krajowej Rady Narodowej stanowiło zasadniczy zwrot w walce narodu polskiego z niemieckimi okupantami. Krajowa Rada Narodowa była pierwszym złączkiem władzy ludowej w Polsce (patrz artykuł pt. „Przełomowe wydarzenie” zamieszczony w „Tygodniku Polskim” w numerze 4(328) z 26.I. br.).

Wyłoniona 1 stycznia 1944 r. przez demokratyczno-niepodległościowe organizacje polityczne, wojskowe i społeczne, w deklaracji programowej uchwalonej na pierwszym posiedzeniu, KRN wezwała naród polski do zjednoczenia wszystkich sił i wszystkich środków do walki z okupantem hitlerowskim o wyzwolenie Polski i zapowiedziała wprowadzenie w wyzwolonym

Kraju decydujących o dalszym jego losie reform ustrojowych i gospodarczych opartych na szerokiej demokracji i sprawiedliwości społecznej.

Krajowa Rada Narodowa swe naczelnne powołanie widziała w jak najlepszej reprezentacji, w obliczu nowej sytuacji międzynarodowej, zadań i interesów szerokich mas, w organizowaniu walki narodowowyzwoleńczej, tworzeniu w przededniu wyzwolenia pierwszych organów władzy i administracji państwowej. Spełniając swoje zasadnicze założenia programowe KRN powołała na mocy pierwszego wydanego przez siebie dekretu Armię Ludową, której trzonem stała się Gwardia Ludowa (oddziały partyzanckie organizowane przez Polską Partię Robotniczą w maju 1942 roku).

Wkroczenie polskich oddziałów leśnych do Kurowa koło Puław

U źródeł powstania władzy ludowej w Polsce (II)

PAMIĘTNY ROK 1944

B YŁ TO JUŻ PIĄTY ROK okupacji Polski. Przez wszystkie te lata trwał zbrojny opór narodu. Każdy rok zwiększał jego siłę, zwielokrotniał szeregi żołnierzy podziemia, potęgował moc polskiego odwetu.

W Kraju działało wiele organizacji wojskowych. Najsilniejsza była niewątpliwie Armia Krajowa, podporządkowana rządowi emigracyjnemu w Londynie. Dysponująca poważnymi zasobami broni i doświadczoną kadrą oficerską, grupowała wiele patriotycznej młodzieży, rwącej się do walki z hitlerowskim ciemiężcą. Ale dowództwo Armii Krajowej prowadziło walkę w ograniczonym zasięgu, koncentrując uwagę na gromadzeniu sił i środków, przy pomocy których zamierzano po rozgromieniu hitlerowców przez armię radziecką uchwycić władzę w Kraju i przekazać ją powracającym z Londynu politykom. Pełne heroizmu i odwagi czyny żołnierzy AK, śmiałe zamachy, których ofiarami padali najkrwawszy hitlerowcy, budzące ogólny podziw akcje — wszystko to nie mogło przesłonić faktu, że wyniki zbrojnej działalności AK w porównaniu z jej możliwościami były nieproporcjonalnie małe, zwłaszcza w okresie zbliżania się momentu wyzwolenia Polski przez armię radziecką.

Armia Ludowa tymczasem rozpoczęła bardzo trudną i zakrojoną na szeroką skalę wielokierunkową działalność bojową. Zwalczała transport i łączność wroga, dezorganizując skutecznie zaplecze frontu wschodniego, uderzała na żandarmerię i policję, niszczyła urzędy administracji okupanta, uwalniała patriotów osadzonych w obozach i więzieniach, terrorem odpowiadała na terror hitlerowców, likwidowała zdrajców i konfidentów. W okresie od 15 maja 1942 r. do grudnia 1944 r. oddziały GL i AL wysadziły kilkadziesiąt niemieckich pociągów, zdających z pomocą na front wschodni, zadając hitlerowcom wielkie straty zarówno w ludziach, jak i w broni,

Jeden z oddziałów Armii Ludowej, które walczyły na zapleczu frontu wschodniego w roku 1944 na Lubelszczyźnie

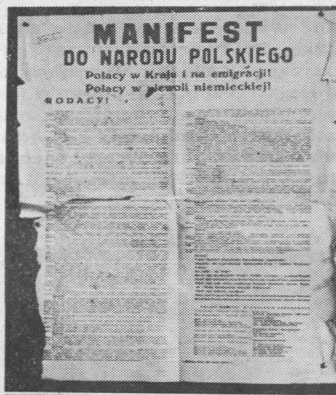
amunicji, sprzęcie i zaopatrzeniu.

Nie liczbą wysadzonych pociągów i zabitych hitlerowców mierzyć jednak należy wartość czynu zbrojnego Armii Ludowej, chociaż tych wyników z pewnością nie wolno lekceważyć. Połączone z rezultatami, jakie dała działalność zbrojna innych organizacji wojskowych, przede wszystkim Armii Krajowej, stanowiły poważny wkład, wniesiony przez działających w okupowanej Polsce ruch oporu w zwycięstwo nad faszyzmem w Europie.

U podstaw działania AL leżało ściśle wiązanie walki o narodowe wyzwolenie Polski z walką o jej wyzwolenie społeczne, o jej demokratyczny, sprawiedliwy ustrój. Temu nadrzędemu celowi podporządkowany też był cały wysiłek zbrojny AL.

W DZIEDZINIE WALKI cywilnej i tworzenia terenowych ośrodków władzy w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 1944 r. powstały, zwłaszcza na wschodnich i centralnych terenach Kraju, wojewódzkie, miejskie i gminne rady narodowe, w których zasiedli ludzie reprezentujący różne lewicowe i demokratyczne ugrupowania polityczne (18 lutego 1944 r. powstała pierwsza w Kraju rada narodowa dla województwa lubelskiego. Utworzono ją we wsi Rudka Kijańska w powiecie Lubartów. 20 lutego ukonstytuowała się rada narodowa miasta stołecznego Warszawy). Wzrosły w tym czasie znacznie wpływy Polskiej Partii Robotniczej w środowisku robotniczym, powiększyły się poważnie siły lewicy ruchu ludowego na wsi, skupione wokół odłamu Stronnictwa Ludowego „Wola Ludu”, zwyciężyły lewicowe elementy w kierownictwie radykalnego odłamu Polskiej Partii Socjalistycznej, wiele oddziałów Batalionów Chłopskich wstąpiło w szeregi Armii Ludowej, liczne oddziały Armii Krajowej współpracowały z Armią Ludową w walce z wrogiem hitlerowskim.

Partyzanci Armii Ludowej rozpoczęli od wiosny 1944 r. zakrojone na szeroką skalę działania bojowe przeciw transportowi wroga i sparaliżowali na wielu odcinkach do-

Pierwszy egzemplarz historycznego Manifestu PKWN wydanego w dniu 22 lipca 1944

wóz ludzi i sprzętu na decydujący w tym okresie wojny front wschodni. Starcia z oddziałami hitlerowskiej żandarmerii i policji przetrwały w wielogodzinne a nawet kilkudniowe bitwy. Polscy partyzanci z szeregów Armii Ludowej, Batalionów Chłopskich i Armii Krajowej stali się panami lasów i pól. Opanowali oni wielokrotnie przejściowo wsie i miasteczka, oczyszczali od okupantów wiele rejonów. 12 dużych brygad leśnych, liczących po kilkuset, a nawet do tysiąca ludzi, toczyło latem 1944 r. ciężkie bitwy z przeważającymi siłami hitlerowców. Niektóre z nich, jak np. bitwy w lasach Janowskich, Solskich i Parczewskich, pod Rąblowem, Ewiną i wiele innych, trwały z głośnymi zapisami się w księdze chwały polskiego oręża.

Nie powiodły się liczne manewry polityczne krajowych i emigracyjnych ośrodków reprezentujących poglądy reakcyjne i zmierzających do uchwycenia władzy w Kraju w celu przywrócenia dawnych stosunków politycznych i społecznych z okresu międzywojennego oraz powrotu do dawnych koncepcji sanacyjnej polityki zagranicznej, kierującej się zdecydowaną wrogością do ZSRR. Prawicowe ugrupowania nie były w stanie nawet przy pomocy frazeologii demokratycznej przekreślić programu i ograniczyć rosnących wpływów Krajowej Rady Narodowej. Dalszy rozwój wydarzeń na arenie międzynarodowej i frontach wojny, jak również pogłębienie się radykalizacji mas wewnątrz kraju potwierdzały przewidywania i zamierzenia obozu skupionego wokół KRN. Coraz to nowe grupy i odłamy polityczne zrywały z rządem londyńskim i jego delegaturami i przechodziły na platformę polityki Krajowej Rady Narodowej.

WOSTREJ WALCE POLITYCZNO - PROPAGANDOWEJ,

która rozgorzała w pierwszej połowie 1944 roku, obóz londyński używał argumentu, że Krajowa Rada Narodowa powstała na rozkaz Moskwy. A jak było w rzeczywistości? Związek Radziecki dowiedział się o KRN dopiero po jej utworzeniu. Trzeba tu zwrócić uwagę na fakt, że niezależnie od wysiłków grup lewicowych i demokratycznych w Kraju, Polacy przebywający w ZSRR, a zorganizowani od 1943 roku w Związku Patriotów Polskich, dyskutowali o konieczności wyłonienia polskiej reprezentacji politycznej. Z powodu braku łączności z Krajem nie znane im były wysiłki Polskiej Partii Robotniczej, zmierzające do utworzenia KRN. Działacze skupieni wokół Zarządu Głównego Związku Patriotów Polskich w Moskwie, po uzyskaniu od rządu radzieckiego zgody na utworzenie na terytorium ZSRR polskiej dywizji im. Tadeusza Kościuszki, wysunęli koncepcję powołania Polskiego Komitetu Narodowego jako reprezentacji politycznej narodu. Wiadomość o utworzeniu Krajowej Rady Narodowej przerwała zapoczątkowane prace. Już w styczniu 1944 r. podjęto pierwsze starania, aby nawiązać bezpośredni kontakt pomiędzy KRN i ZPP. Ze względu na ciężkie walki, trwające na całej szerokości frontu wschodniego, nawiązanie osobistej łączności było niezwykle trudne. Zdecydowany zwrot nastąpił w chwili, gdy w maju 1944 r. udało się delegacji KRN przedostać przez front (delegacja ta wyruszyła z Warszawy 16 marca). W wyniku przeprowadzonych w Moskwie rozmów między dwiema polskimi delegacjami Zarząd Główny Związku Patriotów Polskich uznał 28 maja Krajową Radę Narodową za kierowniczy ośrodek polityczny wszystkich ludowo-demokratycznych sił Polski

zarówno w Kraju, jak i na emigracji, walczących o wolną Polskę.

Tak więc rozwijając działalność polityczną i walkę zbrojną z okupantem Krajowa Rada Narodowa doprowadziła do tego, że Wojsko Polskie walczące u boku armii radzieckiej uznało polityczne zwierzchnictwo Krajowej Rady Narodowej.

W ślad za emigracją polską w ZSRR również lewicowe i demokratyczne organizacje Polonii francuskiej (liczne i aktywnie walczące we francuskim Ruchu Oporu o wyzwolenie Francji) uznały Krajową Radę Narodową za jedyne przedstawicielstwo nowej Polski.

Pierwszym niezwykle doniosłym sukcesem politycznym KRN na arenie międzynarodowej było uznanie jej w maju 1944 r. przez rząd Związku Radzieckiego za reprezentację narodu polskiego.

W pierwszych dniach wyzwolenia ziemi lubelskiej przez armię radziecką i Wojsko Polskie Krajowa Rada Narodowa, zgodnie ze swą zapowiedzią, powołała pierwszy w dziejach narodu polskiego prawdziwie ludowy rząd pod nazwą Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (PKWN). Nastąpiło to 22 lipca 1944 r.

Pod koniec 1944 r., gdy na części wyzwolonej ziemi polskiej sprawował władzę Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, tymczasowy rząd francuski gen. de Gaulle jako pierwszy z rządów zachodnich uznał PKWN i delegował do Lublina swego przedstawiciela p. Fouchet.

PKWN przystąpił do praktycznej realizacji programu polityczno-społecznego opracowanego przez KRN w pamiętną noc sylwestrową na przełomie 1943 i 1944, kiedy jeszcze cała ziemia polska skuta była okowami hitlerowskiej niewoli.

Otworzyła się nowa karta dziejów Polski.

TRANSPORT

i wszelkiego rodzaju
PRZEWOZY

Z Francji do Polski i odwrotnie

załatwia szybko i sprawnie

BOTRANS S.A.

25, rue Louis-le-Grand — PARIS II

Téléphone: R C 79-49 (5 lignes groupées)

Télex: 22806

Firma posiada własną
składnicę i dział opakowań:
74, rue Petit — PARIS XIX

PANI SUZON COURNOT mówi po polsku nie tylko poprawnie, ale i z wielkim wdziękiem. Jest pracownikiem Radia i Telewizji Francuskiej, realizatorką znanych krótkometrażowych filmów telewizyjnych dla dzieci, młodzieży, a także pełnometrażowych filmów z życia i twórczości sławnych ludzi literatury i sztuki. Jeden z ostatnich jej filmów poświęcony był Jean Cocteau.

— Chciałabym wyrazić swą ogromną wdzięczność za uspaniałe wrażenia, jakie wyniosłam z Polski. Miłości do Waszego kraju nauczył mnie mój ojciec, który przed wojną pracował jako inżynier w jednej z hut w Dąbrowie Górniczej. Byłam jeszcze mała, gdy opowiadał mi o Polakach tyle dobrych rzeczy, o ich pracowitości, gościnności, a przede wszystkim — serdeczności. Ojciec interesował się zawsze Polską, bardzo silnie przeżywał wszystkie wiadomości o zniszczeniu Warszawy, o Waszym trudnym okresie odbudowy. Bardzo często marzyłam o poznaniu Polaków w ich własnym kraju.

— Kiedy dowiedziałam się, że nasz Klub organizuje wycieczkę do Warszawy, cieszyłam się jak dziecko. Załowałam tylko, że niedostatecznie znam język, że nic nie będę rozumiała. Już w Paryżu zaczęłam próbować swoich umiejętności; czytałam trochę, starałam się myśleć po polsku. Bardzo przepraszam, ale jestem taka romantyczna, że czułam od dawna Polskę sercem... Mój Boże, chyba źle powiedziałam... Ale to wrażliwość! Prawda! Proszę mi wierzyć, że chciałam się czuć w

MIŁOŚCI DO WASZEGO KRAJU NAUCZYŁ MNIE MÓJ OJCIEC

INTERROGEE sur ses impressions, Madame Suzon Cournot qui vient de faire une excursion de quelques jours en Pologne en compagnie de trente autres membres du Club du Théâtre des Nations, nous a répondu:

„Dès mon enfance, j'ai appris à aimer la Pologne grâce à mon père qui y avait séjourné et me racontait des merveilles sur les Polonais, leur hospitalité et leur cordialité... Mes promenades dans Varsovie, mes rencontres avec les Polonais, avec certains acteurs que j'ai pu admirer sur la scène... m'ont permis de constater qu'il n'y avait rien d'exagéré dans ce que me disait mon père”.

Polsce jak Polka i to osiągnęłam.

Pierwsze spacerowanie po Warszawie, tak uspaniałe odbudowanej i jak wiem — zrekonstruowanej dokładnie, po Starym Mieście, Krakowskim Przedmieściu — były dla mnie bardzo silnym przeżyciem. Odbijałam wiele spotkań i rozmów z Polakami. Nie ma przesady w tym, co mówił mi ojciec. Wszyscy Polacy są tak niesłychanie uprzejmi, mili, gościnni, że żał mi było rozstawać się z nimi. Zawarliśmy wiele bardzo miłych znajomości z aktorami, których mieliśmy możliwość podziwiać na scenie. W Warszawie widzieliśmy uspaniały spektakl — „Ryszarda II”, w którym główna rola grana jest fascynująco. Nic w niej ująć ani dodać. Holoubek to uspaniały aktor. Nie znaleźliśmy go dotąd w Paryżu.

Nous avons également interrogé d'autres participants de cette excursion organisée par le Club du Théâtre des Nations. Les réponses obtenues sont très variées, l'un s'étant intéressé principalement à la peinture (en dehors de l'intérêt général pour le théâtre, objet principal de cette excursion), l'autre à l'architecture. L'un ayant été particulièrement sensible à la gentillesse et l'hospitalité des Polonais, l'autre à leur piétisme pour le passé et ses traditions. Mais toutes les personnes interrogées ont été unanimes à reconnaître que la Pologne leur a procuré de belles et profondes émotions, qu'elle leur a laissé un inoubliable souvenir.

ZBLIŻA NAS FANTAZJA I...

PAN GUY ARAUD bawił w Polsce po raz trzeci. Pierwszy raz był w... 1912 r. jako student prawa i ekonomii. Drugi raz w 1917 r. jako jeńiec niemiecki. Przewędrował wtedy szmat drogi na północnych ziemiach naszego kraju. Zapamiętał Polaków jako ludzi chętnie udzielających pomocy, przyjaznych Francuzom. Gdy podczas ostatniej wojny czytał i dowiadywał się o zbrodniach hitlerowskich — bolały go one tak samo, jak fakty barbarzyńskiego bezprawia hitlerowców w jego własnym kraju.

Jego wrażenia wyniesione z Warszawy stanowią mogą odpowiedź na opublikowany w ostatnim numerze „Galerie des Arts” artykuł p. Pierre Restany, w którym pisał on m. in. o Starym Mieście:

„...zrekonstruowane fasady przypominają dekorację teatralną, sztuczna i bez duszy... brak spójności koncepcji urbanistycznej, za sprawą którego Warszawa jest jednym z najbardziej przynębiających miast na świecie...”

Pan Araud z głębokim przekonaniem oświadcza:

— Trzeba było wielkiej miłości narodu do swej stolicy, by ją tak pięknie odbudować, jak to zrobiono w Warszawie. Wielkie przywiązanie do tradycji i kultury widać po rekonstrukcji Starego i Nowego Miasta, a w zabudowaniu centrum Warszawy dano dowód dużej śmiałości w rozwiązaniach urbanistycznych. Macie piękne, szerokie ulice, dostosowane do wymogów komunikacyjnych, nowoczesne bloki mieszkalne w licznych nowych osiedlach. W odbudowie stolicy widać wyraźnie wykorzystanie postępowej myśli architektonicznej. Warszawa posiada specyficzny charakter, co pozwala odczuć, że jest sercem Europy nie tylko ze względu na swoje położenie geograficzne.

— Polacy dlatego chyba darzą tak wielką sympatią Francuzów, że bliscy są im zarówno swoją uprzejmością, jak i fantazją.

— Czy spotyka się Pan we Francji z Polakami?

— Codziennie. (Pan Araud śmieje się.) Codziennie, gdyż podczas pierwszego pobytu w Polsce nabrałem dla nich tyle sympatii, że gdy przed 35 laty poznałem w Paryżu młodego polskiego emigranta — zaproponowałem mu wspólne mieszkanie. I od tamtej pory mieszka razem z nami, to znaczy z moją żoną, pieskiem i kotkiem. Stanisław, bo tak ma na imię, przybył do Francji z Poznańskiego w poszukiwaniu pracy. Od dawna pracuje w fabryce w Lyonie. Jesteśmy bardzo zaprzyjaźnieni, właściwie stanowimy rodzinę. Teraz opowiemy mu o jego ojczyźnie.

Chciałbym bardzo wyjechać do Polski na dłuższy czas. Ciepło, uprzejmość i życzliwość, jakie tam spotkałem, działać będą jak magnes.

PIERWSZE spotkanie z Polską francuskich miłośników i sympatyków zrzeszonych w Club de Théâtre des Nations w Paryżu pozwoliło im na wyrobienie nowych opinii o Kraju i Polakach. Kilkundniowy pobyt 30-osobowej grupy Francuzów w Warszawie i Krakowie miał na celu nie tylko zapoznanie się z Polską, lecz przede wszystkim — zaznajomienie się z dorobkiem artystycznym polskich teatrów, dramaturgów, aktorów, a także z widownią i jej poglądami na współczesny repertuar.

Pod przewodnictwem p. Jean Mauroy — wicedyrektora Teatru Narodów w Paryżu — francuscy miłośnicy teatru obejrżeli najbardziej interesujące spektakle w czołowych teatrach polskich. Szczególną uwagę poświęcili sztukom, które Teatr Narodowy z Warszawy zaprezentował w Paryżu: „Ryszardowi II” i „Historji o Chwalebnym Zmarłychwstaniu Pańskim”.

Francuzi okazali się gorącymi sympatykami nie tylko teatru, ale i Polski. Podczas pobytu w Polsce żywo interesowali się różnymi dziedzinami życia kulturalnego, choćby dlatego, że niemal każdy z nich posiada inny zawód i inne — obok teatralnych — zainteresowania artystyczne.

Po ich powrocie do Paryża zwróciliśmy się z prośbą o podzielenie się wrażeniami i uwagami z Czytelnikami „Tygodnika Polskiego”.

WRAŻLIWE SERCA i UMYSŁY

PANI S. BONNAL DE NOREUIL, francuska malarzka, której pierwsze wrażenia z Polski publikowaliśmy w naszym specjalnym numerze turystycznym, nie może do dziś zapomnieć miłych chwil spędzonych w Polsce.

— Wszyscy wynieśliśmy z Polski jak najpiękniejsze wrażenia. Uprzejmość i sympatia dla Francuzów jest w Polsce zjawiskiem powszechnym. Mam poważne trudności z chodzeniem, podpieram się laską, a chciałam wszystko zobaczyć, wszędzie być... W jednej z warszawskich galerii zdarzyła mi się rzecz rzadko gdzie indziej spotykana. Jakaś młoda dama ofiarowała mi swą pomoc, przyniosła krzeselko, mogłam spokojnie odpocząć. To na pozór drobiazg, ale dla chorego człowieka jest to dowód nie tylko serdeczności, ale czegoś więcej, wielkiej wrażliwości i szczerego współczucia.

— Co Pani sądzi o sztukach wystawianych przez polskie teatry?

— Niestychanie silnym przeżyciem był dla mnie „Ryszard II”, którego oglądałam w Teatrze Narodowym w Warszawie. Jest to zachwycający spektakl. Bardzo dobrze, że trafił na scenę Teatru Narodów do Paryża. Główny aktor, Gustaw Holoubek, jest postacią doskonale dobraną do tej trudnej roli. Zwłaszcza do tej ostatniej akcie — cóż za kapitalna kreacja aktorska! Kostiumy, inscenizacja całej sztuki nie pozostawiają nic do życzenia. W Waszym teatrze widać nowatorstwo i bogactwo ekspresji artystycznej, śmiałość i odwagę w rozwią-

zaniu na pozór białych elementów scenicznych. Wszystko w tej sztuce jest przemyślane do końca. Niestychanie bujne jest życie teatralne w Polsce. Bardzo ciekawą sztuką okazało się również misterium średniowieczne „Historja o Chwalebnym Zmarłychwstaniu Pańskim”.

— Jako malarzkę interesowały Panią zapewne także wystawy?

— Owszem, chociaż na ich zwiedzanie brakowało czasu. Niewiele widziałam, wydaje mi się jednak, że prace polskich artystów są niezbyt funkcjonalne. My we Francji od naszych płócien obok wartości artystycznych wymagamy także dekoracyjności. Staramy się wplatać je we wnętrza, wkomponowywać i przenosić je do architektury miasta. Polscy artyści i plastycy mogą dużo zrobić w tej dziedzinie, zwłaszcza że Polska posiada nowoczesną architekturę.

Z całego serca
wzdrawiam czytelników
„La Semaine Polonaise”
Suzon Cournot

TO MUSIAŁO BYĆ STRASZNE...

PANI MARIE SALTIEL jest z pochodzenia Niemką, mieszka stale we Francji, gdzie szczególną uwagę oddała rozwój sztuki teatralnej.

— Polską jestem tak samo zachwycona, jak wszyscy moi współtowarzysze wycieczki. Wiele czytałam, oglądałam z największym zainteresowaniem filmy polskie i poświęcone Polsce. Trudno mi było wierzyć, jak strasznych zniszczeń dokonali Niemcy w Waszym Kraju. Dopiero gdy oglądałam w Warszawie plac i miasteczka, w których było getto — odczułam skurecz serca. To musiało być straszne... Inne ślady zniszczeń, których jeszcze macie w Warszawie

nie ma — przynębiają mnie na samo wspomnienie tego koszmaru.

● **Wiosenna powódź**

Choć wiosna przyszła w tym roku późno, nie uchroniło to od powodzi wielu niskopolożonych nad rzekami terenów. Wody Pilicy zalały częściowo 100 domów na przedmieściu Warki-Ostrówka. W Dolinie Rajszewskiej woda przedostała się przez rozmoknięte wały i groble. Wezbra-

na Wisła wtargnęła na tereny położone wzdłuż szosy Jabłonna — Nowy Dwór i zalała pięć wiosek.

Ponad 100 tysięcy hektarów łąk i pastwisk, a także tysiące ha pól uprawnych w dolinach Wieprza, Tyśmienicy i Bugu znalazły się pod wodą. W samym Lublinie wylały rzeczki Bystrzyca i Czerniejówka. W Lubelskiem, które najbardziej zostało poszkodowane przez powódź, straty oblicza się na 120 milionów złotych.

Na terenie całego Kraju straty wyniosły 485 milionów złotych. Głównymi przyczynami powodzi były gwałtowne roztopy, deszcze w górach — zwłaszcza w Bieszczadach, i zatory lodowe. Do rozbijania zatorów lodowych, obrony mostów zużyto w tej akcji 32 tony materiałów wybuchowych (w ubiegłym roku 130 ton). Na najbardziej zagrożonych odcinkach nieśli pomoc żołnierze. Przeprowadzili oni ewakuację ponad 1300 osób, zabezpieczali dobytek powodzi. Na zdjęciu zalane tereny w okolicach Solca Kujawskiego koło Bydgoszczy.

● **Kopalnia z mózgiem elektronicznym**

Naukowcy z Zakładów Konstrukcyjno-Mechanicznych Przemysłu Węglowego w Gliwicach pracują nad projektem kopalni bez górników, tj. nad kompleksową automatyzacją urabiania i transportu węgla.

Jak wynika z ogólnych założeń gliwickich projektantów, górników zastąpią w przyszłości zautomatyzowane maszyny i mechanizmy sprzężone z „mózgami” elektronicznymi. Rolę dozoru w takich kopalniach pełnić będą izotopowe czujniki. Prace projektowe rozpoczęto od przystawienia automatycznej „obsługi” ścian węglowych czyli podstawowych odcinków pracy. Projektuje się elementy i układy automatyki dla maszyn urabiających, urządzeń transportowych oraz mechanizmów obudowy ścianowej.

Ośrodek w Gliwicach ma już znaczny dorobek w automatyzowaniu pracy niektórych urządzeń kopalnianych. Tak np. według gliwickich projektów zautomatyzowano już około 1500 przenośników i dzięki temu ponad 3 tysiące osób z obsługi można było przesunąć do innych robót. W tym roku planuje się dalszą automatyzację przenośników a ponadto pomp odwadniających, układów kontroli zawartości metanu w powietrzu kopalni, punktów ładowania węgla i węzłów trakcyjnych.

● **Prof. Sempoliński**

Ludwik Sempoliński śpiewa, kształci adeptów piosenki oraz sztuki teatralnej i pisze pamiętniki. Ożyje w nim historia polskiego kabaretu. Czytając książkę prof. Ludwika Sempolińskiego starsi na nowo przeżywać będą nastroje warszawskich teatrzyków: „Sfinks”, „Banda”, „Qui-Pro-

Największym powodzeniem cieszyły się pozycje, które są uzupełnieniem warsztatów naukowców, a nie tak zwane białe kruki. Najchętniej ku-

pisze pamiętniki

— „Quo”, „Morskie Oko”, „Czarny Kot”. Przez kartki pamiętnika pana Ludwika przewija się nazwiska: Cwiklińska, Messalka, Ordonówna, Kawecka, Manowska, Mierzejewska, Zimińska, Walter, Znicz. Dowiemy się także z tej książki o różnych „wpadkach sceniczych” pana Sempolińskiego.

— Kiedyś — opowiada prof. Sempoliński — śpiewałem popularną i dziś piosenkę „Tomasz, ach Tomasz”. Było to w teatrzyku „Wesoły Wieczór” na Nowym Świecie. Gdy rozpoczynałem refren, z przerażeniem zauważyłem, że nie ma suflerki. Zaczętem się „sytać”. Ogarnął mnie jakiś histeryczny śmiech. Zaraziłem nim publiczność. W pierwszym rzędzie siedziały dwie panie. Zobaczyłem, że ze śmiechem płaczą... czarnymi łzami. To był naprawdę komiczny widok. Minęło przeżalenie. Pozostał natomiast do dziś śmiech w tej piosence.

W 1964 r. przypada 20-lecie Polski Ludowej. Ofiarnym wysiłkiem pracy milionów obywateli podniósł się nasz Kraj z ruin i z popiołów na wyżyny dzisiejszego rozwoju gospodarczego

● **Mapy glebowo-rolnicze**

Stare, tradycyjne metody uprawy roli zastępują nowoczesne. O najracjonalniejszej uprawie gleby na podstawie jej właściwości rolnicy dowiadują się dziś ze specjalnych map glebowo-rolniczych, które powstają w pracowniach kartograficznych Zakładu Gleboznawstwa Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa. Materiałów do kreślenia map dostarczają klasyfikatory gruntów z terenu całego kraju.

● **Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa**

Na terenie Polski znajduje się ponad 14 tysięcy miejsc publicznych egzekucji, obozów śmierci i zagłady, masowych mogił i innych tego rodzaju tragicznych pamiątek hitlerowskiej okupacji.

Nad trwałym upamiętnieniem tych miejsc czuwa Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa. Jest to organ społeczny powołany do życia uchwałą Sejmu PRL. Bezpośrednią opiekę nad miejscami walk i męczeństwa sprawują stale, społeczne patronaty. Do chwili obecnej tego zadania podjęło się około 3 tysięcy szkół, zakładów pracy, drużyn harcerek itd.

Celem działalności Rady nie jest wzniesienie kosztownych pomników-mauzoleów. Równie trwałym i godnym sposobem uczczenia — zdaniem Rady — jest postawienie kamienia z odpowiednim napisem, umieszczenie tablicy pamiątkowej, założenie zieleńca czy skweru. Inną formą upamiętnienia jest nadawanie imion zasłużonych Polaków bądź nazw związanych z historią i tradycjami walk wyzwoliteńskich — nowo budowanym szkołom, domom kultury, a także ulicom i placom.

Muzea martyrologii narodów zorganizowano w obo-

● **Dźwig... pełzający po masztach**

Polscy inżynierowie — konstruktorzy z „Mostostalu” w Zabrzu zaprojektowali dźwig...pełzający po masztach. Urządzenia tego typu są niezbędne do konserwacji wysokich 200—300-metrowych masztów, wież telewizyjnych itp.

Pełzające dźwigi z Zabrza wspaniale zdały swój praktyczny egzamin.

● **Na węgorze**

Wiadomo, że węgorze najchętniej poruszają się w czasie księżycowych nocy, a na widok światła kryją się po różnych zakamarkach. Znając tę tajemnicę, pracownicy Zakładu Techniki Rybołówstwa w Olsztynie opracowali nową metodę łowienia węgorzy przy pomocy światła elektrycznego, stosując tak zwaną barierę świetlną. Nie jest to nic innego jak rząd żarówek ułożony w poprzek rzeki lub rowu, którymi płyną węgorze. W miejscach nieoświetlonych, dokąd zechcą się schronić węgorze czyhają na nie zastawione sieci-pułapki. W ten sposób znacznie zwiększyły się połowy węgorzy.

zach zagłady: Oświęcimiu, Majdanku, Stutthofie. W tym roku zostaną zakończona prace upamiętniające miejsca kaźni hitlerowskiej w Bełżcu, Gross-Rosen, Treblince, Sobiborze, Chełmnie, Płaszowie.

Poza działalnością w Kraju Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa zajęła się w ścisłej współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych opieką nad grobami i cmentarzami polskimi za granicą. Polskie placówki zagraniczne prowadzą szeroko zakrojone prace dotyczące ustalenia ilości i stanu grobów i cmentarzy polskich w wielu krajach świata, sporządzają ewidencje tych miejsc, przeprowadzają ich weryfikację.

Według dotychczasowych danych ustalono, że tego rodzaju obiekty znajdują się w około 30 krajach europejskich i pozaeuropejskich. Rozpoczęte zostały także systematyczne prace konserwatorskie i remontowe na wielu cmentarzach, a przede wszystkim cmentarzach polskich żołnierzy poległych na różnych frontach II wojny światowej.

7 dni W SKRÓCIE

BEDNO (Łódzkie) — Od pięciu lat działa tu jeden z czterdziestu Klubów młodych rolników Ziemi Łódzkiej. 38 młodych ludzi prowadzi wzorową hodowlę bydła rodzimego, uprawia wydajne rośliny pastewne i upowszechnia w całej okolicy budowę siłosów.

OPOLE — Województwo potrzebuje coraz więcej fachowców — nauczycieli, inżynierów, ekonomistów, prawników. Toteż Rady Narodowe i zakłady pracy ufundowały ponad 1600 stypendiów dla studentów wyższych uczelni. Na marginesie warto wspomnieć, że do różnych szkół — od „powszechniaka” do uniwersytetów włącznie — uczęszcza 240.000 mieszkańców Opolszczyzny, jedna czwarta całej ludności!

SZAMOTUŁY (Poznańskie) — Po raz trzeci powiat szamotulski osiągnął najlepsze w województwie wyniki w budowie dróg czynnem społecznym. W 1963 roku w całej Wielkopolsce mieszkańcy wsi i osiedli zbudowali sami 161 km dróg twardych i 215 km dróg ulepszonych.

GIŻYCKO (Olsztyńskie) — Kilka tysięcy ludzi codziennie będzie mogło korzystać z nowoczesnej jadłodajni turystycznej, pięknie położonej nad jeziorem Kisajny. Obok osiedle campingowe powiększyło się o 20 nowych domków.

PINCZÓW (Kieleckie) — Nad miastem unosi się przyjemny zapach ziół. Pełną parą pracuje bowiem fabryka przetwarzająca zioła, szyszki, igły sosnowe na olejki eteryczne dla przemysłu mydlarskiego i perfumeryjnego.

GORAJEC (Lubelskie) — Urlopową przejażdżką żołnierza uratowała życie trzem chłopcom. Przejeżdżając szosą Mieczysław Kiecana dostrzegł pożar i usłyszał krzyki. Ulegając dotkliwym poparzeniom dzielny żołnierz zdołał jednak wynieść z ognia troje małych dzieci. Udekorowano go medalem „Za ofiarność i odwagę”.

GDĄSK — Politechnika wzbogaci się o cztery nowe wydziały. Jeden z nich kształcić będzie specjalistów technologii żywnościowej, obejmując całokształt problemów związanych z przechowywaniem, przetwarzaniem itd. wszelkich środków spożywczych.

SOSNOWIEC — Załogi licznych kopalń budują w miejscowym parku wielki letni amfiteatr o sześciu tysiącach miejsc siedzących.

DZIAŁDOWO — Spółdzielnia meblarska „Awangarda” znana z kompletów kuchennych wzbogaci się teraz na... wędkarzach. Pomysłowy wzór składanego krzesła znalazł bowiem uznanie aż w Anglii, której kupy zamówili pierwszą partię 10 tysięcy krzesłek.

Tygodniowa GAWĘDA

Nieprzypadkowe święto ♦ W Polsce ma ono swoje tradycje ♦ Pamiętny maj ♦ A jednak czegoś mi brak

Z trzech znamiennych dat pierwszej dekady maja — mam na myśli pierwszy, trzeci i dziewiąty dzień miesiąca, tylko jedna nie jest przypadkowa. Jest nią pierwszy maja.

3 maja 1791 — data Konstytucji, i 9 maja 1945 — data klęski hitlerizmu i zwycięstwa koalicji antyhitlerowskiej w czasie II wojny światowej — są to daty, wynikiem przypadkowo z rozwoju wydarzeń dziejowych, które właśnie wówczas miały miejsce. Inaczej, jeśli chodzi o dzień pierwszy maja. Kiedy pod koniec ubiegłego wieku ustanowiono ten dzień dniem święta robotników i ich międzynarodowej solidarności — nie stało się to przypadkowo. Maj jest miesiącem budzącego się na nowo do życia świata po długich miesiącach jesieni i zimy. Maj jest miesiącem, gdy przyroda rozkwita, a w ludzkich sercach budzi się nadzieja. Pierwszy dzień tego miesiąca jest jak gdyby symbolem odrodzenia.

Dlatego ten dzień właśnie wybrano jako dzień święta.

W Polsce pierwszy maja ma swe długie, piękne i bojowe tradycje. Tradycje walk z carskimi stupajkami. Tradycje warszawskie Placu Grzybowskiego, który sphywał krwią patriotów, walczących w 1905 roku przeciw jarzmu zaborcy. Tradycje walk o niepodległość i socjalizm łódzkiego proletariatu.

Lata międzywojenne również chroniły te pierwszomajowe tradycje. Nie było roku, by na ulicach miast polskich tego dnia nie demonstrowały tłumy robotnicze. Nierzadko dochodziło do ostrych starć z policją. Nierzadko używane na pomoc przeciw robotnikom oddziały wojska odmawiały posłuszeństwa, nie chcąc strzelać do swych braci.

Szczególnie utkwił mi w pamięci 1 maja 1936 roku. Tego dnia demonstracje robotnicze na ulicach miast polskich były wyjątkowo masowe. W Warszawie wyszło na ulice 60 tysięcy ludzi, w Łodzi — nawet 80 tysięcy.

Był to rok i okres szczególny. W Polsce po śmierci Piłsudskiego władzę objęli pułkownicy, faszyzując kraj coraz wyraźniej na hitlerowską modłę. Obóz koncentracyjny w Berezie Kartuskiej wzorowany był na obozach hitlerowskich. Szef policji polskiej generał Kordian-Zamorski składał wizyty Himmlerowi i... uczył się od niego rozprawiania z klasą robotniczą. Bezrobocie osiągnęło niespotykany poziom, samobójstwa bezrobotnych, zastąpienia z głodu były na porządku dziennym. Do ostrych konfliktów z policją dochodziło nie tylko w miastach, ale i na wsi, gdzie — jak obliczali ekonomiści — było 7 milionów „zbędnych ludzi”.

Z drugiej strony przez Polskę i przez cały świat szła fala radykalizacji mas ludowych. We Francji i w Hiszpanii zwyciężył Front Ludowy, jednocząc całą lewicę społeczną bez różnicy przynależności partyjnej. Dokonywał się taki front i w Polsce, wbrew tym, którzy nie chcieli do niego dopuścić. Właśnie demonstracje pierwszomajowe 1936 były widomym znakiem jedności. Tym razem policja nie śmiała zaatakować pochodów, mimo hasel „wywro-

towych”, nie tylko wznoszonych przez uczestników demonstracji, ale głoszonych również na transparentach. Demonstrował polski lud wówczas przeciw rządowi bezrobocia i ucisku, a jednocześnie przeciw wojnie i faszyzmowi, przeciwko przymierzcu Becka z Hitlerem, które w kilka lat później miało Polsce przynieść tak tragiczne konsekwencje.

Również w latach hitlerowskiej okupacji demonstrowano 1 maja tak, jak to było wówczas możliwe; pamiętam „święteczną wieczerzę” oświecimską w 1944 roku, kiedy to zebrałiśmy się w siedmioosobowym, bardzo międzynarodowym gronie (dwóch Rosjan, Niemiec, Francuz, Jugosłowianin, Austriak i niżej podpisany), każdy dał to co miał z naszych skromniuteńskich zapasów, usiedliśmy na jednej z kоек, wspominaliśmy minione „pierwsze maje”, snuliśmy plany przyszłych, półgłosem nuciłiśmy rewolucyjne piosenki...

Dziś inaczej to wszystko wygląda. Pierwszy maja w Polsce jest nie tylko świętem robotniczym, lecz również świętem państwowym. Świętem młodości przede wszystkim. Radosnym, dobrym. W tym roku święto się przeciąga nie aż na trzy dni. Większość zakładów pracy odpracowała poprzedniej niedzieli 2-majową sobotę, i w rezultacie trzydniowy weekend. Pięknie!

Mnóstwo ludzi wyjedzie za miasto. Wiosna będzie w przyrodzie i ludzkich sercach. Nikt nie będzie przeszkadzał cieszyć się świętem.

A mimo wszystko będzie mi czegoś brak. Może romantyzmu minionych lat walki. A może młodości, która już dawno minęła i nie wróci...

MARIAN

W zielone święto majowe

Święto 1 Maja jest w Polsce Ludowej świętem państwowym. Przeobrażenia ustrojowe, doniosłe reformy społeczne i gospodarcze zapoczątkowane w 1944 roku, zmieniły charakter tego święta, niegdyś dnia walki i wielkich bojowych demonstracji o prawa polityczne i społeczne dla robotników, dla wszystkich ludzi pracy, dziś — dnia radości i wielkich pochodów całego społeczeństwa pracujących. W Polsce jest to już święto nie czerwone od robotniczej krwi, jakim było ono w latach międzywojennych, ale święto zielone od wiosny, która gości w ten majowy dzień nie tylko na polach i w ogrodach, ale również w sercach ludzkich.

Pozostało jeszcze do pokonania niemało trudności na drodze do osiągnięcia wysokiego

poziomu rozwoju gospodarczego i powszechnego dobrobytu — głównych celów ludowego państwa. Ale zasadnicze przeszkody na tej drodze, jakimi były: nierówność praw i wyszysk pracy, zacofanie przemysłowe, zależność ekonomiczna od wielkich międzynarodowych stowarzyszeń kapitału zostały już usunięte. Wszystko zależy teraz od pełnego wyzwolenia wszystkich zdolności twórczych ludzi pracy, od rozumnie zorganizowanego działania we wszystkich dziedzinach życia społecznego, aby niczego nie zmarnować z tego, co już osiągnięto, i aby stale pomnażać dobrą materialną i kulturalną Kraju i narodu.

I takie są właśnie pragnienia tych, którzy kroczą w pochodach 1-majowych w Polsce Ludowej, w zielone majowe święto narodu.

KRAJ i ŚWIAT

SPECJALNOŚCI LUBELSZCZYZNY

Zakłady nasienne w Lublinie wyeksportowały w ubiegłym roku około 6500 kwintali nasion buraków cukrowych przede wszystkim do Chin, które są największym odbiorcą polskich nasion tych roślin. Warto zaznaczyć, że Chiny importują z Lubelszczyzny nasiona buraków już od 10 lat. Wśród odbiorców znajdują się także Hiszpania i Związek Radziecki. Próbnie

partie nasion wysłano do Libanu. Nie mniej ważnym artykułem eksportowym z Lubelszczyzny jest chmiel. Zakupują go nawet takie „potęgi” chmielarsko-piwowarskie, jak Belgia, Anglia, Czechosłowacja i Niemcy zachodnie, jak również Włochy i Norwegia.

MIODY PITNE Z TWIERDZY W KŁODZKU

W starej twierdzy w Kłodzku na Dolnym Śląsku rozpo-

częła produkcję nowa wytwórnia win. Oblicza się, że w ciągu roku będzie ona mogła produkować dwa miliony litrów. Oprócz kilku gatunków win owocowych specjalnością kłodzkiej wytwórni będą miody pitne „trójniak” i „dwójniak”, przeznaczane na eksport do krajów Europy zachodniej i Ameryki Północnej. W twierdzy kłodzkiej przewidziano także otwarcie winiarni i probierni, co niewątpliwie zainteresuje turystów.

NOWY KRAJOBRAZ KULTURALNY POLSKI

W dniach od 3 do 17 maja odbywają się tradycyjne „Dni Oświaty, Książki i Prasy”. Ta wielka doroczna impreza kulturalna stanowi w tym roku okazję do podsumowania dorobku kulturalnego Polski ostatnich 20 lat. Najdonioślejszym osiągnięciem lat powojennych w Polsce jest urośnięcie drogi i dostępu do sztuki i kultury szerokim masom społeczeństwa, przede wszystkim robotnikom i chłopom. Rozpoczęło się to od całkowitej likwidacji analfabetyzmu oraz rozwoju szkolnictwa i powszechnej oświaty. (Warto tu przy okazji przypomnieć, że opublikowane przed wojną materiały pt. „Zagadnienia likwidacji analfabetyzmu”, zakładały likwidację analfabetyzmu w Polsce w niektórych województwach dopiero w latach 1980—1990).

- Artyści polscy występowali w 35 krajach (243 soliści i 72 zespoły symfoniczne, kameralne, teatralne, estradowe, pieśni i tańca i in.).
- Zorganizowano 289 wystaw polskich artystów w 44 krajach.
- W 28 krajach wykonano 72 utwory współczesnych kompozytorów polskich.

Nieporównywalne są cyfry ilości placówek kulturalnych teatrów, kin, oper i filharmonii, domów kultury i bibliotek czy

▲ Poza stale rosnącą siecią księgarni (jest ich obecnie 1430) działa w całym Kraju sieć państwowych i społecznych bibliotek i punktów bibliotecznych. Samych tylko publicznych bibliotek sieci państwowej jest 7.793, a punktów bibliotecznych 25.594. Dysponują one księgozbiorem liczącym ponad 37 i pół miliona tomów. W 1963 r. korzystało z niego prawie 4 i pół miliona czytelników, a wypożyczenia książek przekroczyły liczbę 81 milionów.

▲ Filmy w kinach państwowych — jest ich obecnie 2831 — obejrzało w 1963 r. przeszło 146 milionów widzów.

▲ Kontakt z życiem kulturalnym, artystycznym i intelektualnym ułatwiają codziennie w skali masowej radio i telewizja. W końcu 1963 r. było zarejestrowanych 4.514.752 radiosłuchaczy i 1.294.615 teleabonentów.

▲ Frekwencja w muzeach wynosiła w 1963 r. ponad 15 milionów osób.

wreszcie muzeów w Polsce międzywojennej i obecnie. Zmienił się, co należy szczególnie podkreślić, krajobraz kulturalny w Kraju, w którym nie ma dziś pustyni kulturalnych. Obok tradycyjnych ośrodków życia kulturalno-artystycznego i naukowego w Warszawie, Krakowie, Łodzi czy Poznaniu powstały nowe dynamiczne ośrodki wojewódzkie i powiatowe. Szczególnie ożywioną działalnością

kulturalno-oświatową wyróżniają się miasta na ziemiach zachodnich i północnych: Wrocław, Zielona Góra, Opole, Olsztyn, Szczecin, Gdańsk, Słupsk, Koszalin, Jelenia Góra, Bytom, Wałbrzych. Wiele miast dopiero po wojnie rozpoczęło własne kulturalne życie. Zaliczają się do nich: Rzeszów, Lublin, Bydgoszcz, Kutno, Tarnów, Zamość, Cieszyń, Nowy Targ i inne.

Upowszechnieniu sztuki i kultury w Polsce służy dziś szeroko rozbudowany system instytucji i placówek artystycznych oraz kulturalno-oświatowych a także towarzystw kulturalnych regionalnych i lokalnych. Zasięg i dynamika społecznego masowego ruchu kulturalnego stała się jednym z najpoważniejszych twórczych czynników w rozwoju życia kulturalnego i umysłowego w Kraju. Społecznemu ruchowi kulturalnemu korzystającemu z wszechstronnej pomocy i opieki państwa zawdzięcza Polska nie notowaną nigdy dotąd rozwój amatorskiego ruchu artystycznego i szeroka działalność oświatowo-wychowawczą, zaangażowanie w działalność kulturalno-wychowawczą tysięcy działaczy.

Na tle tych wszystkich głębokich i twórczych przeobra-

żeń społeczno-kulturalnych w Polsce zanikają występujące niegdyś bardzo ostro dysproporcje w poziomie kulturalnym poszczególnych środowisk. Główną troską władz państwowych i kulturalno-

● W roku 1964 polska kinematografia zaprezentuje 24 filmy długometrażowe oraz 481 filmów średnio i krótkometrażowych, w tym po raz pierwszy — 40 filmów nakręconych specjalnie dla telewizji.

● W roku 1964 wydanych zostanie 5.515 tytułów w książkach w nakładzie 88.380.000. Premier teatralnych odbędzie się 621.

oświatowych jest stwarzanie coraz lepszych warunków dla rozszerzenia możliwości korzystania z dóbr kulturalnych ludności wiejskiej i ludności małych miast prowincjonalnych. Starania licznych towarzystw kulturalnych zmierzają w kierunku wciągnięcia szerokich mas społeczeństwa do procesu tworzenia dóbr kulturalnych, a nie tylko po prostu na biernym odbiorze przekazywanych treści.

Polska szczyci się wielkim dorobkiem kulturalnym, kształtowanym na przestrzeni dziejów, nigdy jednak znaczenie polskiej kultury nie było w świecie tak duże, jak to ma miejsce obecnie.

UKŁAD PRZYJAŹNI POLSKA - ZSRR BĘDZIE PRZEDŁUŻONY NA DALSZYCH 20 LAT

Przebywająca w połowie kwietnia w ZSRR polska delegacja z Władysławem Gomułką i Józefem Cyrankiewiczem dokonała wymiany poglądów na szereg aktualnych problemów sytuacji międzynarodowej, a także odbyła rozmowy na temat dalszego rozwoju wymiany i współpracy gospodarczej, naukowo-technicznej i kulturalnej między Polską a Związkiem Radzieckim. We wspólnym oświadczeniu podpisanym po zakończeniu wizyty stwierdzono, iż rozwój stosunków polsko-radzieckich odpowiada w pełni postanowieniom zawartym 21 kwietnia 1945 r. na 20 lat Układu o Przyjaźni, Pomocy Wzajemnej i Współpracy Powojennej między Polską i ZSRR. Obie strony uznały za celowe poczynić przygotowania do przedłużenia układu na okres dalszych 20 lat przy dokonaniu w nim nieodzownych zmian wynikających z aktualnej sytuacji międzynarodowej i gospodarczej obu krajów.

DATY i FAKTY

- ▲ ZWIĄZEK RADZIECKI POSTANOWIŁ znieść cła na towary importowane z państw rozwijających się, począwszy od 1 stycznia 1965 roku — oznajmiła delegacja radziecka na genewskiej konferencji handlowej (8.IV.).
- ▲ WZNOWIONO ROZMOWY między rządem NRD a senatem zachodniobermberskim w sprawie przepustek dla mieszkańców Berlina zachodniego.
- ▲ W BRAZYLII SZALEJE TERROR: w ciągu 6 dni aresztowano 8 tysięcy osób.
- ▲ ROZMOWY FRANCUSKO-JAPONSKIE zakończyły się w Tokio.
- ▲ DANIA NIE ZGADZA SIĘ na rozlokowanie broni jądrowej na swoim terytorium, oświadczył premier duński, J. Krag (9.IV.).
- ▲ W MOSKWIE BAWIŁA LICZNA GRUPA przedstawicieli dowódców, wykładowców i słuchaczy narodowego college'u wojskowego Stanów Zjednoczonych (7-10.IV.).
- ▲ PEŁNA NIEZAWISŁOŚĆ CYPRU jest jedynym możliwym rozwiązaniem konfliktu — głosi tekst oświadczenia premiera greckiego Papandreu, podsumowującego wyniki jego rozmów z prezydentem Makariosem (13.IV.).
- ▲ XIX SESJA Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (CEB) obraduje w Genewie.
- ▲ W SYRII fabryki otrzymały samorządy robotnicze, a w ramach reformy rolnej rozparcelowano 262 majątki obszarnicze.
- ▲ W ZAMBEZI — PÓLNOCNEJ PROWINCJI MOZAMBIKU władze portugalskie ogłosiły stan wyjątkowy na skutek nasilenia walki oddziałów partyzantów przeciwko kolonizatorom.
- ▲ A. HEUSINGER I H. SPEIDEL, generałowie Bundeswehry i zarazem byli generałowie Hitlerowskiej, w wywiadzie dla agencji UPI wystąpili z żądaniem, by wojska OTAN w Europie środkowej otrzymały do dyspozycji pociski rakietowe średniego zasięgu z głowicami jądrowymi. Speidel opowiedział się ponadto za rozmieszczeniem broni jądrowej wzdłuż granic państw socjalistycznych.
- ▲ OSTATNIE WYBORY DO RAD MIEJSKICH w 53 hrabstwach Anglii potwierdziły zwycięstwo Partii Pracy w Wielkim Londynie. Partia Pracy zdobyła ogółem 160 nowych miejsc.
- ▲ NA KONFERENCJI OTASE W MANILII (Filipiny) Francja odmówiła podpisu pod deklaracją, która stwierdza, że pokonanie powstańców w Wietnamie południowym jest „niezbędne dla bezpieczeństwa Azji południowo-wschodniej”.
- ▲ 40 KRAJÓW uczestniczących w międzynarodowej konferencji w Londynie wypowiedziało się za zastosowaniem totalnych sankcji ekonomicznych wobec Republiki Południowo-Afrykańskiej w związku z prowadzoną przez nią polityką rasistowską.
- ▲ STANY ZJEDNOCZONE I KOLUMBIA doszły do porozumienia w sprawie zbadania możliwości przekopania kanału, kiem poprzez terytorium Kolumbii.
- ▲ W ALGIERZE ROZPOCZĄŁ OBRADY 16 kwietnia pierwszy w niepodległej Algierii Kongres Frontu Wyzwolenia Narodowego (FLN).
- ▲ PO 17 DNIACH zakończył się strajk lekarzy belgijskich (17.IV.).
- ▲ SENATOROWIE AMERYKAŃSCY — Gruening, demokratka z Alaski, i Morse, demokratka z Oregonu, skrytykowali stanowisko Stanów Zjednoczonych na sesji OTASE w Manili i ponownie zażądali zakończenia wojny w Wietnamie Południowym (17.IV.).
- ▲ PREMIER CHRUSZCZOW obchodził 17 kwietnia 70-lecie urodzin.
- ▲ RZĄD TURECKI oświadczył mediatorowi z ramienia ONZ, S. Tuomioja, że jedynym możliwym dla Turcji rozwiązaniem sprawy Cypru jest wprowadzenie tam systemu federalnego (18.IV.).
- ▲ W KONGIJSKIEJ PROWINCJI KIVU wybuchła rewolta przeciwko rządowi centralnemu.

DONIOSŁA DECYZJA

Premier Chruszczow w Moskwie, prezydent Johnson w Waszyngtonie i premier Douglas-Home w Londynie złożyli oświadczenia, w których zapowiedzieli ograniczenie w ciągu najbliższych lat w istotny sposób produkcji uranowych materiałów rozszczepialnych przeznaczonych na użytek wojskowy.

Postanowiono jednocześnie zużytkować odpowiednio więcej materiałów rozszczepialnych w celach pokojowych: w elektrowniach atomowych, przemyśle, rolnictwie, medycynie, w realizacji wielkich przedsięwzięć naukowo-technicznych.

Jest to kolejna doniosła decyzja trzech mocarstw atomowych na drodze zmniejszenia wyścigu zbrojeni i stworzenia sprzyjającej sytuacji dla rozwiązania głównego problemu całej ludzkości — problemu powszechnego rozbrojenia i pokoju.

Kronika FRANCUSKA

Dostojna jubilatka

Jedyna w swoim rodzaju mocno kontrowersyjna piękność obchodziła właśnie 75 rocznicę urodzin. Przez cały swój żywot lask nie szczędziła nikomu. Dziw nad dziwy: właśnie teraz odwiedziła ją ponad dwa miliony osób, co stanowi rekord nie pobity od czasów zarania jej młodości. Łatwo odgadnąć, że chodzi o paryską „Tour Eiffel”.

Szeroko zakrojony program uroczystości zapowiada się niezwykle okazałe. Wyłoniono drogą losowania 75 mieszkańców Paryża oraz trzech stołecznych departamentów liczących sobie równo po 75 lat i sproszone ich na lukullusową ucztę do znanej restauracji położonej na pierwszym piętrze „Pastuskiej chmurek” jak nazywał swego czasu wieżę Apollinaire.

Nieco później, 3 maja, grupa alpinistów rozpocznie wspinaczkę po tym „pozabawionym wdzięku szkielecie”, by przytoczyć ocenę znajdującego się na kołach Guy Maupassanta. Niejaki obawy budzi zamiar ekipy filmowców i sprawozdawców telewizyjnych pójścia w ślady alpinistów. Ekspedycja będzie bowiem transmitowana przez wszystkie stacje telewizyjne zachodniej Europy.

W tym samym miesiącu czcigodna jubilatka przyjmie — i to bezpłatnie, co się rzadko zdarza — dzieci paryskie. Odwiedzają się one za gościnę wypuszczając z najwyższego piętra setki barwnych baloników.

We wrześniu wreszcie w Dijon odsłonięty zostanie pomnik ku chwale byłego ucznia miejscowej Szkoły Centralnej Gustawa Eiffela, konstruktora wieży.

Nie lada umysł miał ten Gustaw. Genialnie wprost, jak na owe czasy, zdolności inżynierskie potrafił on zręcznie połączyć z umiejętnościami błyskawicznego mnożenia majątku. Urodzony w 1832 roku w Dijon oblał egzamin ustny do słynnej paryskiej Szkoły Politechnicznej. Jak niepyszny powrócił więc do rodzinnego miasta, gdzie wstąpił do Szkoły Centralnej. Tam wiodło mu się znacznie lepiej. Pierwszym dziełem młodego, 26-letniego inżyniera była budowa mostu w Bordeaux.

Za czasów Trzeciej Republiki Eiffel jest już znanym inżynierem. Buduje we Francji i Egipcie, w Rumunii, Boliwii i Portugalii, w Peru, Hiszpanii i w Rosji carskiej, a nawet w Indochinach. Przyjmuje każdą pracę. Wznosi mosty i dworce kolejowe, zapory wodne, fabryki a nawet kościoły. On to zajął się montażem i armaturą Statuy Wolności w Nowym Jorku, wykonanej przez rzeźbiarza francuskiego Bartholdi.

Spśród 700 prac jego tylko projekt zostaje zaakceptowany w sprawie budowy wieży. 8 stycznia 1887 roku Gustaw Eiffel podpisuje konwencję z ministrem przemysłu i handlu, generalnym komisarzem wystawy światowej i prefektem departamentu Sekwany. Na mocy umowy zobowiązuje się do wybudowania 300-metrowej wieży tak, aby była gotowa na otwarcie wystawy w 1889 roku. Eiffel otrzymuje sub-

wencję w wysokości półtora miliona franków w złocie. Ogromna ta kwota jest jednak nie wystarczająca. Eiffel tworzy więc spółkę akcyjną, aby uzyskać niezbędne kapitały. Spółka istnieje po dziś dzień, przynosząc niezłe dochody. Otrzymała ona koncesję na eksploatację wieży do 1 stycznia 1980 roku.

Całkowity koszt „żelaznej góry” wyniósł 7.400.000 franków w złocie, czyli pełnych 20 milionów obecnych franków. Wieża waży ponad 7 tys. ton, co znaczy z grubsza rzecz biorąc, że cena jednego kilograma żelaza wyniosła jeden frank w złocie.

Prace nad budową trwały dwa lata, 2 miesiące i 5 dni, od 26 stycznia 1887 do 31 marca 1889. Liczba robotników i inżynierów nie przekroczyła nigdy 200 osób. Wieża składa się z 18 tys. części fabrykowanych, montowanych i składanych w warsztatach Levallois.

31 marzec 1889 był dniem szczególnie uroczystym. Wciągnięto flagę o barwach francuskich na szczyt wieży, zabrzmiał salut 21 strzałów armatnich. Od 15 maja tego samego roku pierwsi wiedzający zaczęli się wspinać po schodach. Po dziś dzień jubilatka odwiedziło ponad 44 miliony ludzi.

Od swego powstania konstrukcja ta była przedmiotem żywej kontrowersji. W petycji znanych artystów określano ją mianem „zbędnej i monstrualnej”, zarzucano, że „zhańbiła Paryż”. Pod petycją widniały podpisy Gounoda, Alexandra Dumas, François Coppé, Leconte de Lisle, Maupassanta i Clemenceau oraz wielu innych. Trzeba było czekać wiele lat, aby pochwały zrównoważyły obelgi. Z hołdami wystąpili Buffet i Chagall, Cocteau i René Clair, Blaise Cendrars, a Charles Braibant, były dyrektor archiwów Francji, poświęcił jej piękną książkę.

Wieża Eiffela była pomyślana — tak przynajmniej się twierdzi — jako pewnego rodzaju podarek w rocznicę Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Wystawa w 1889 roku miała niejako pocieszyć Francuzów po klęsce z 1870 roku. Owcześnie minister handlu i przemysłu Lockroy postanowił więc wzniesie wieżę 300-metrową. Decyzja ta zakrawała początkowo na sennie marzenie. Dwukrotnie, w 1833 roku i 1874 roku Anglicy i Amerykanie próbowali już bezskutecznie zbudować wieżę o wysokości 1000 stóp (305 m).

Czy wieża Eiffela jest naprawdę tak „zbędna i monstrualna”, jak twierdzili jej pierwsi oponenci? Oczywiście na początku nie miała żadnych praktycznych zadań. Wkrótce jednak stała się cennym pomocniczym narzędziem w związku z trzema epokowymi odkryciami: telegrafu bez drutu, lotnictwa i telewizji. W 1963 roku przyniosła blisko 6 milionów franków dochodu. W 75 rocznicę swych urodzin otrzyma prawdopodobnie piękny podarek: zostanie zakwalifikowana jako wymagający szczególnej opieki zabytek historyczny.

Jubilatka urosła nieco z wiekiem. Dostawiono jej kokietyrny „kapelusik”, skutkiem czego zyskała 20 metrów. Ma też swoich tragicznych kochanków. Właśnie kilka dni temu zanotowano 329 z kolei samobójstwo nie tyle z miłości, ile rozczarowania do życia.

Jubilatka pozostała kokietyrny strojnisią. Co siedem lat przeprowadza kurację odmładzającą. 40 ton przedniej farby przywraca jej rumieńce.

A więc sto lat!

B.M.

ZAPRENUMERUJ

miesięcznik „POLSKA”

Znajdziesz w nim:

- aktualne artykuły problemowe o żywotnych sprawach Polski
- ciekawe reportaże z Twojego starego Kraju
- artykuły dyskusyjne o zagadnieniach kultury, sztuki, architektury, postępu technicznego, współczesnej rodziny i moralności
- doskonale reprodukcje klasycznego i współczesnego malarstwa i grafiki
- dużo humoru

Za 10 F — tyle bowiem kosztuje roczna prenumerata „POLSKI”, zagwarantujesz sobie ciekawą i pożyteczną lekturę na cały rok.

Prenumeratę „Polski” a także wszystkich wydawanych w Polsce dzienników i czasopism przyjmuje we Francji:

LA BOUTIQUE POLONAISE 25, rue Drouot Paris-IXe

Szczegółowe cenniki i numery okazowe do wglądu

Firma „La Boutique Polonaise” zawiadamia swoich Szanownych Klientów, że w czasie tegorocznych FOIRE DE PARIS (16 maja — 1 czerwca) prowadzi będzie w Pawilonie Polskim kiermaszową sprzedaż wyrobów polskiej sztuki ludowej, polskiej prasy, książek i płyt.

ZAPRASZAMY

WITKOWO PYRZYCKIE — wieś leżąca w odległości 47 km od Szczecina, 5 km od Stargardu i 24 km od Pyrzyc, została zagospodarowana przez chłopów z Rzeszowskiego, Kieleckiego i Krakowskiego. Pierwsze przybyło do Witkowa małżeństwo Łoginów z Lubelskiego. Niemcy uciekli z Witkowa wraz z armią hitlerowską na początku 1945 r. Wieś przez dłuższy czas była wydłubiona. Nie było w niej inwentarza, budynki były zniszczone. Repatriantów i osadników polskich na Pomorzu Zachodnim w pierwszym rządzie pociągały miasta oraz te wsie, w których pozostał jakiś taki sprzęt pozwalający na zapoczątkowanie gospodarki. Ale i na Witkovo przyszła kolej...

Pod kierownictwem Kazimierza Sasina i Jana Rejdaka kształcą się narybek do kapeli ludowej i zespołu jazzowego

ZACZĘLI Z NICZYM, A DZIŚ...

Państwo Łoginowie zdecydowali się wyjechać z Lubelszczyzny na ten „dziki zachód”, jak to się wówczas mówiło, w 1947 r. Mieszkają do dziś w Witkowie, dochowali się dzieci, które kształcą się w szczecińskich uczelniach, a sami gospodarują nie tylko w swoim domostwie.

Witkovo wraz z przyległymi osadami — Marianową, Młynarami i Szarlota — stanowią tzw. wieloobiektywne państwowe gospodarstwo rolne. Gospodarstwo to ma pod uprawą 1122 ha żyznej ziemi, przekrojonej tu i ówdzie pasmem lasów, strugami rzek i jeziorami. Sielski krajobraz pięknie uprawianych pól stał się magnesem dla licznych osiedleńców, którzy zaczęli tu napływać z Rzeszowskiego, Kieleckiego i Krakowskiego. Obecnie mieszka i pracuje w Witkowie ponad 400 rodzin. W dobrze zagospodarowanych domach znajdują się telewizory i radia, co drugi gospodarz ma własny motocykl, bez którego nie można sobie dziś wyobrazić wsi polskiej.

WITKOWO MA STAŁE KINO, bibliotekę, okazały stadion sportowy, przedszkole dla dzieci matek pracujących w gospodarstwie, kościółek, romantyczny skwer... Ale prawdziwą perłą Witkowa jest Ośrodek Kultury. W nim właśnie koncentruje się życie społeczne, kulturalne i oświatowe wsi. Dużą żywotność przejawia miejscowy Uniwersytet Powszechny. Niewykwalifikowani robotnicy starsi i młodszy zdobywają w nim wykształcenie podstawowe i średnie, a także specjalistyczne.

Nikt tu już dziś nie czuje się osamotniony, zagubiony, znudzony. Ośrodek Kultury potrafi zaspokoić wiele zainteresowań. W kilkunastu salonach obszernego budynku (dawnego dworskiego pałacu) mieszczą się najprzeróżniejsze kluby. W najbardziej okazałej sali telewizyjnej, gdzie nie tylko ogląda się program, ale i dyskutuje nad nim, mieści się kącik gier. Szachy, warcaby, brydż itp. mają stałych zwolenników. Młodych najbardziej jednak przyciągają kluby.

N AJWIĘKSZĄ POPULARNOŚCIĄ cieszy się w Ośrodku kapela ludowa. Dyryguje nią 27-letni kapelmistrz — Kazimierz Sasin, zapalony muzyk i młody pedagog, który parę lat temu ukończył Technikum Rachunkowości Rolnej. Przybył do Witkowa z Pławna w woj. zielonogórskim.

— *Nazywamy się kapelą ludową tylko z przyzwyczajenia. Bo wszystko zaczęło się właśnie od kapeli, a później — od orkiestry dętej. Jak to u nas, na wsi. Kilka lat temu, gdy wystąpiliśmy na konkursie wojewódzkim orkiestr dętych — otrzymaliśmy nagrodę. Rada Związków Zawodowych dała nam za dobre wyniki w pracy Ośrodka Kulturalnego 30 instrumentów. To była radość!*

— *Teraz mamy już kilka zespołów muzycznych; obok orkiestry dętej i kapeli — również zespół jazzowy i chór. Przepraszam, że tu tak głośno, ale właśnie trwa próba. Najciszej jest, gdy ćwiczmy nasz zespół baletowy maluchów lub zespół artystyczny złożony z młodzieży starszej. Wszyscy chcą się uczyć gry na różnych instrumentach i tańca.*

— *Każdego popołudnia Ośrodek Kultury tętni życiem — mówi p. Łogin, który od wielu lat kieruje PGR. — Co sobotę w sali dancingowej młodzież urządza sobie tańce. Tu też wypoczywamy i omawiamy nowe plany pracy gospodarskiej i pracy kulturalnej. Zeby było coraz zasobniej i coraz przyjemniej.*

— *Na dwudziestolecie Polski Ludowej chcemy powiększyć przedszkole oraz przygotować wystawę o dorobku naszego Witkowa, bo mamy się czym pochwalić. Chcemy, by nasze dzieci i nie tylko one zobaczyły, że my, pierwsi*

osadnicy, zaczęliśmy od niczego, a to, co im wydaje się dziś zupełnie naturalne — jak dom kultury, szkoła, Uniwersytet Powszechny, dobrze zagospodarowane domy — to wszystko zdobyliśmy własną, wytrwałą pracą.

Sala gier ma zawsze duże powodzenie

G DY PAŃSTWO ŁOGINOWIE przyjechali przed 16 laty do Witkowa, głucho tu było i smutno. Opustoszałe domostwa, gruzy i zniszczenia wojenne, sprawiały wrażenie obrazu z „końca świata”. Kolej była nieczynna w obu kierunkach: i do Szczecina, i przez Choszczno do Poznania. Do Stargardu trzeba było chodzić piechotą. Chętnych do zagospodarowania Witkowa nie było. Oprócz Łoginów przybyły jeszcze trzy inne rodziny. W pierwszej chwili wszyscy chcieli wyjechać byle gdzie, aby uciec z tego pustkowi. Ale pani Wanda Łoginowa zaoponowała energicznie:

— *Przypatrzcie się ziemi, gospodarstwu. Weźmy się do roboty, uporządkujmy najpierw naszą zagrodę i pole. Zobaczycie, że można się tu świetnie urządzić. Na pewno lepiej, niż w naszych Obianowicach.*

W Klubie Myśliwskim Ośrodka Kultury w Witkowie można poczytać prasę

Wykład na Uniwersytecie Powszechnym

W klubie-kawiarni panuje zawsze ruch

Podróże do Polski

Biuro Podróży BIERVOIS

proponuje dwa wyjazdy do Polski luksusowymi autokarami:

- ◆ Pierwszy wyjazd: 9 maja — powrót: 9 czerwca
- ◆ Drugi wyjazd: 6 czerwca — powrót: 6 lipca

Cena ryczałtowa biletu za przejazd „Aller-Retour” wynosi: 225,00 fr.

Po szczegółowe informacje zwracajcie się do:

VOYAGES BIERVOIS
68, avenue Jean Jaurès — LIEVIN
Tél. 22-10

U.S. VALENCIENNES W WAI

Zdjęcie Bolesława Kocika i Józefa Magiera przed pomnikiem Mickiewicza na Krakowskim Przedmieściu

Poniżej skrzydłowy U.S. Valenciennes Guillon i obrońca drużyny polskiej Gmoch w twardej walce o piłkę

Drużyny witane przez 25 tysięcy widzów wchodzą na Stadion Dziesięciolecia

Valenciennes, bon club de la 1e division, a été choisi comme „sparing-partner” de la présélection olympique polonaise. Les Polonais, pour qui la saison ne faisait que commencer, jouaient pour la première fois ensemble. Aussi ont-ils été battus 2:1 et encore le but infligé à Clément fut-il l'effet d'un „malentendu”. Dans l'équipe française figuraient deux Polonais d'origine — Kocik et Magiera. Tous deux étaient fort contents de cette occasion, trop rapide (2 jours à peine), de visiter la capitale polonaise. Mais ils espèrent y revenir.

BŁYSKAWICZNY, dwudniowy wypad do stolicy Polski ligowej drużyny francuskiej U.S. Valenciennes zakończył się dla niej jeszcze jednym sportowym sukcesem. Na wielkim warszawskim Stadionie Dziesięciolecia piłkarze U.S. Valenciennes pokonali zasłużenie reprezentację Polskiego Związku Piłki Nożnej w stosunku 2:1 (0:1). Drużyna z miasta, od którego nazwę wzięły znane i cenione na świecie koronki, grała szybko i dobrze technicznie. W zespole francuskim złożonym z uzdolnionych zawodników najbardziej podobną się polskim miłośnikom piłki nożnej BONNEL, wielokrotny reprezentant Francji, MASNAGHETTI, strzelec obu bramek, czwórka doskonale zgranych obrońców: MAYET, PIUMI, PROVELLI i MATZKY oraz dwaj gracze polskiego pochodzenia, których szczególnie serdecznie powitano w Warszawie: pomocnik KOCIK i bramkarz MAGIERA.

Polacy wystawili przeciw U.S. Valenciennes drużynę złożoną z graczy przygotowujących się do przedolimpijskich eliminacji. Aby zdobyć prawo startu na Olimpiadzie w Tokio, reprezentacja Polski musi pokonać reprezentacje piłkarskie Włoch (mecze odbędą się 18 czerwca i 25 czerwca) i Szkocji. Nie jest to łatwe zadanie. W sparingowym meczu z U.S. Valenciennes kandydaci do polskiej drużyny reprezentacyjnej nie zachwycili, chociaż zademonstrowali niezłą formę. Usprawiedliwiać ich może tylko fakt, że późno wyszli w tym roku na boiska i że w tym składzie grali po raz pierwszy, a więc stanowili raczej indywidualistów i daleko im jeszcze do zgranego zespołu, którym w całym tego słowa znaczeniu była właśnie jedna z najlepiej zespołowo grających jedenastek francuskich, U.S. Valenciennes.

Trener i selekcjoner U.S. Valenciennes pan Robert DOMERQUE wyraził następującą opinię o meczu i polskiej drużynie:

— Skład drużyny, która grała z nami w Warszawie, był, jak twierdzili polscy trenerzy, eksperymentalny. Ponieważ na prośbę gospodarzy traktowaliśmy ten mecz jako sprawdzian formy kilkunastu graczy PZPN, zgodziliśmy się na zmiany graczy, z czego trenerzy polskiej drużyny skorzystali skwapliwie. W obronie grało na przykład czterech stoperów i właśnie przez to „sito” przebił się Masnaghetti i zdobył stosunkowo łatwo dwie bramki (w 79 i 85 minucie meczu).

My straciliśmy bramkę w sposób wyjątkowo pechowy. Kiedy prawoskrzydłowy Faber strzelił (bardzo dobrze) rzut różny, obrońca nie zatrzymał piłki, sądząc, że idzie na aut. Bramkarz (Clément) był przekonany, że obrońca wybiję piłkę w pole i dzięki temu nieporozumieniu piłka musnąwszy słupek wpadła, ku zdumieniu wszystkich graczy, a chyba i widzów — do bramki.

Mecz, mimo nie najlepszej gry drużyny polskiej, dos

Mecz w sumie był dość ciekawy, dużo było emocjonujących sytuacji podbramkowych. Bardzo podobał się nam stadion warszawski. Bardzo rzadko mamy okazję grać na takim stadionie.

KILKA SŁÓW chcemy poświęcić dwóm graczom U.S. Valenciennes polskiego pochodzenia: Kocikowi i Magierze, którzy nawiązują do dobrej tradycji reprezentowania przez Polaków mieszkających we Francji wysokich umiejętności piłkarskich. Bramkarz MAGIERA (w meczu warszawskim zastąpił w bramce po przerwie Clémenta i obronił kilka niebezpiecznych strzałów) grał już w amatorskiej reprezentacji Francji i chociaż ostatnio nie demonstruje najwyższej formy, ciągle jest bardzo dobrym bramkarzem. Kilka pomysłowych zagrań zademonstrował w Warszawie ofensywny pomocnik KOCIK. Temu świetnie zbudowanemu i ostro grającemu zawodni-

Powitanie kapitanów drużyn Brychczego i Mayet

Trener drużyny U.S. Valenciennes Robert Domerque jest zadowolony z postawy swojej drużyny i z wyniku meczu z tak silnym przeciwnikiem, jakim była olimpijska kadra Polskiego Związku Piłki Nożnej

RSZAWIE

dostarczyli licznie zgromadzonej publiczności wiele emocji

kowi tygodnik „Football France” poświęcił niedawno specjalny artykuł. Jest on, naszym zdaniem, pewnym kandydatem do reprezentacji piłkarskiej Francji.

Kocik i Magiera są bardzo zadowoleni ze swojej wizyty w Polsce, tym bardziej że ich gra podobała się 25 tysiącom widzów zgromadzonych na Stadionie Dziesięciolecia. Obaj zgodnie przyznali po powrocie z Warszawy, że w stolicy Polski zgotowano im i ich kolegom bardzo serdeczne przyjęcie.

— Zwiedziliśmy miasto autokarem. Mielśmy trochę czasu na krótką wędrowkę po pięknie odbudowanej Warszawie. Bardzo podobało nam się Stare Miasto. Przechodnie na każdym kroku pozdrawiali nas widząc nasze emblematy klubowe. Obaj byliśmy szczególnie obiegani przez matych łowców autografów.

Szkoda, że nasza wizyta trwała tak krótko. Chociaż i tak wywieźliśmy miłe wspomnienia. Może nadarzy się jeszcze okazja odwiedzenia Polski.

Blaut i Kocik podczas wymiany znaczków klubowych

1. 1576 — koronacja księcia siedmiogrodzkiego Stefana Batorego na króla Polski

1. 1889 — Międzynarodowy Kongres Socjalistów w Paryżu ogłasza dzień 1 maja międzynarodowym świętem proletariatu (w Polsce obchodzone po raz pierwszy w 1890 r.)

1. 1944 — lotnictwo alianckie rozpoczęło trwające przez cały maj codzienne bombardowania niemieckich umocnień na wybrzeżach Francji w ramach przygotowań do inwazji

1. 1945 — natarcie I Polskiej Dywizji Panczernej w kierunku twierdzy morskiej Wilhelmshaven (zdobytej przez Polaków 5 maja)

1. 1945 — główna kwatery Führera ogłosiła, że tegoż dnia po południu Adolf Hitler popełnił samobójstwo i polecił spalić swoje zwłoki

2. 1921 — wybuch III powstania ludności Śląska walczącej o przyłączenie go do Polski

2. 1945 — wojska radzieckie i oddziały I Armii Wojska Polskiego po zaciętych walkach zdobyły Berlin

3. 1454 — stany pruskie złożyły przysięgę wierności królowi Polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi

„Wiwat Król, wiwat Sejm, wiwat wszystkie stany” — wołała cała Polska po uchwaleniu Konstytucji 3 maja

3. 1791 — Sejm Czteroletni (1788—1792) uchwalił Konstytucję 3 Maja przeprowadzając szereg postanowień o reformach społecznych, które zostały jednak obalone przez zaborców

3. 1941 — wprowadzony do walk polski Dywizjon Myśliwców Nocnych — 307 — zestrzelił pierwsze niemieckie samoloty

KALENDARZ HISTORYCZNY

3. 1945 — I Armia Wojska Polskiego w pościgu za cofającymi się dywizjami niemieckimi dotarła do Łaby

4. 1945 — na posiedzeniu Krajowej Rady Narodowej w Warszawie wysłuchano meldunku delegacji oficerów i żołnierzy I Armii Wojska Polskiego o całkowitym wyzwoleniu Kraju i rozszerzeniu granic

4. 1846 — urodził się Henryk Sienkiewicz (zm. 1916), wybitny polski powieściopisarz — laureat nagrody Nobla

4. 1940 — polski niszczyciel „Grom” zatonął pod Narwikiem w czasie walk o Norwegię

4. 1941 — 100 bombowców sprzymierzonych atakowało niemiecką flotę stacjonującą w Breście

5. 1819 — urodził się Stanisław Moniuszko — wybitny polski kompozytor, twórca pierwszych polskich oper: „Halki” i „Straszny Dwór”

5. 1821 — zmarł Napoleon Bonaparte — cesarz Francuzów

7. 1794 — Tadeusz Kościuszko ogłosił Uniwersał Połaniecki zapowiadający zniesienie pańszczyzny chłopów

7. 1867 — urodził się Władysław Reymont, wielki pisarz polski, laureat nagrody Nobla

7. 1933 — sławny przelot kpt Skarżyńskiego w samolocie sportowym typu RWD przez Atlantyk

7. 1945 — kapitulacja hitlerowskiej załogi Wrocławia

8. 1945 — podpisanie w Berlinie aktu bezwarunkowej kapitulacji hitlerowskich Niemiec

9. 1915 — krwawy bój Bajończyków pod Arras

9. 1937 — polscy bokserzy zdobyli drużynowo mistrzostwo Europy w Mediolanie

9. 1945 — wyzwolenie Pragi, stolicy Czechosłowacji, i zakończenie szlaku bojowego II Armii Wojska Polskiego

10. 1480 — zmarł Jan Długosz, wychowawca królewskich synów i sławny dziejopis Polski

10. 1940 — Niemcy hitlerowskie uderzyły na Holandię, Belgię i Luksemburg gwałcąc traktaty i gwarancje

11. 1838 — zmarł Jędrzej Śniadecki, wybitny polski uczynek, przyrodnik i lekarz (ur. 1768)

11. 1944 — pierwsze natarcie oddziałów polskich II Korpusu na Monte Cassino

12. 1364 — założenie w Krakowie przez Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej — później nazwanej Uniwersytetem Jagiellońskim

12. 1887 — zmarł w Turcji Marian Langiewicz — jeden z czołowych przywódców powstania styczniowego

12. 1926 — wojskowy przewrót w Polsce dokonany przez Piłsudskiego pod hasłem „sanacji moralnej Polski”, obalenie legalnego rządu Witosa

12. 1940 — II Batalion Strzelców Podhalańskich toczył zacięte walki na półwyspie Lenvik pod Narwikiem

13. 1940 — hitlerowcy zajęli Liège, przekroczyli Mozę, a czołwki pancerne osiągnęły Sedan

13. 1943 — kapitulacja wojsk hitlerowskich w Tunisie — czterć miliona Niemców i Włochów w niewoli

13. 1944 — Francuski Korpus Ekspedycyjny zdobył Monte Faito i Monte Maio we Włoszech

14. 1940 — barbarzyńskie bombardowanie Rotterdamu przez hitlerowską Luftwaffe

14. 1943 — w ZSRR powstała I Dywizja Wojska Polskiego im. Tadeusza Kościuszki

M A J

14. 1943 — polska łódź podwodna „Dzik” zatopiła pod Crotone tankowiec włoski

15. 1942 — pierwszy bojowy oddział Gwardii Ludowej pod dowództwem Franciszka Zubrzyckiego rozpoczął działalność partyzancką

17. 1873 — urodził się Henri Barbusse, wybitny francuski pisarz (zm. 1935)

17. 1940 — hitlerowcy zajęli Brukselę

18. 1940 — I Polska Dywizja Grenadierów zajęła pozycje bojowe pod Luneville

18. 1940 — Niemcy okupowali Antwerpę

18. 1944 — polskie formacje II Korpusu zdobyły po zaciętych walkach zamieniony na twierdzę klasztor Monte Cassino

18. 1953 — bokserzy polscy zdobyli drużynowe Mistrzostwo Europy w Warszawie

19. 1912 — zmarł Bolesław Prus, znany polski pisarz (ur. 1847)

20. 1799 — urodził się Honoriusz Balzac, znakomity francuski pisarz (zm. w 1850)

20. 1901 — strajk szkolny dzieci polskich we Wrześni

20. 1940 — hitlerowcy okupowali Lyon, Arras, Amiens i Abbeville i przez dojście do Kanału La Manche odcięli część wojsk sprzymierzonych we Flandrii

20. 1943 — oddziały Armii Krajowej odbiły pod Cielistynowem przewożonych pociągiem więźniów politycznych

21. 1810 — urodził się w Pizzu Gustaw Gizewiusz, nieustraszony bojownik o polskość Warmii i Mazur (zm. 1848)

21. 1841 — zmarł Julian Ursyn-Niemcewicz, wybitny pisarz, autor „Powrotu posła” i „Śpiewów historycznych” (ur. 1758).

22. 1944 — przybycie do Moskwy pełnomocników Krajowej Rady Narodowej w celu nawiązania oficjalnych kontaktów z rządem ZSRR

22. 1885 — zmarł Wiktor Hugo, wielki pisarz francuski (ur. 1802)

22. 1945 — utworzenie w wyzwolonych Gliwicach Politechniki Śląskiej, pierwszej w historii wyższej uczelni Górnego Śląska

Oddziały polskie ruszają do szturm na Monte Cassino

23. 1786 — zginął na Madagaskarze Maurycy Beniowski, który zasłynął ucieczką morską z Kamczatki

23. 1842 — urodziła się Maria Konopnicka, wielka pisarka i poetka polska (zm. 1910)

23. 1865 — stracenie ks. Stanisława Brzóska — ostatniego powstańca 1863

23. 1871 — na barykadach Paryża poległ dowódca wojsk Komuny, gen. Jarosław Dąbrowski (ur. 1836)

24. 1543 — zmarł genialny astronom polski Mikołaj Kopernik (ur. 1474)

24. 1940 — niszczyciel „Burza” odparł pod Calais bombowy atak niemieckich nurkowców, zestrzeliwując kilka samolotów

24. 1940 — I Dywizja Grenadierów obsadziła odcinek fortyfikacji linii Maginota w rejonie Saary

25. 992 — zmarł Mieszko I — pierwszy historyczny władca Polski

25. 1842 — urodziła się znana polska pisarka Eliza Orzeszkowa (zm. 1910)

25. 1944 — oddziały polskie opanowały we Włoszech Passo Corno, Monte Cairo i Piedimonte.

26. 1861 — zmarł w przytułku w Paryżu Joachim Lelewel, wybitny demokrat, historyk i uczynek polski (ur. 1786)

26. 1941 — polski kontrtorpedowiec „Piorun” wytopił niemiecki pancernik „Bismark”, który następnego dnia został zatopiony przez flotę sprzymierzonych

27. 1940 — początek ewakuacji wojsk sprzymierzonych z Flandrii, osłaniany m.in. przez polski niszczyciel „Błyskawica”

28. 1883 — zmarł w Paryżu Cyprian Norwid, poeta, dramaturg i malarz, przebywający od 1842 r. poza Krajem

29. 1932 — otwarcie w Warszawie Instytutu Radowego im. Marii Skłodowskiej-Curie

29. 1940 — wojska niemieckie okupowały Ostendę, Brugie, Ypres i Lille

29. 1943 — w ruinach getta Niemcy rozstrzelali 575 więźniów Pawiaka

30. 1778 — zmarł Franciszek Voltaire, znany pisarz i filozof francuski (ur. 1694)

30. 1942 — 100 polskich bombowców uczestniczyło w nalocie na Kolonię, w którym brało udział 1000 samolotów

31. 1431 — spalenie Joanny d'Arc

31. 1959 — zmarł polski poeta Leopold Staff (ur. 1878)

MAŁY TYGODNIK

Nr
75

WOJSKO POLSKIE W TYSIĄCLECIU⁽⁸⁾

Za panowania króla Stefana Batorego (1576—1586) w wojsku polskim powstał nowy typ piechoty. Rekrutowała się ona przede wszystkim z chłopów. Kadre oficerską stanowiła szlachta polska, a czasami cudzoziemka.

Najbardziej znana była tzw. piechota wybraniecka. Składała się ona z formacji chłopskich, zgrupowanych w „chorągwie”. Każda chorągiew liczyła po 100 ludzi i posiadała własny proporzec. Oddziały piechoty miały jednolite umundurowanie. Każdy piechur uzbrojony był w rusznicę, szablę i siekierkę.

Piechota miała również obowiązek prowadzenia prac inżynierskich, budowy dróg i mostów.

Obok piechoty wybranieckiej istniały w Polsce oddziały piechoty zaciężnej. Z uwagi na sposób zaciągu i formy organizacyjne

Rozwiązanie zagadek zamieszczonych w 73 numerze „Małego Tygodnika” brzmi:

**PRZYŁASZCZKI
NIEZAPOMINAJKI**

rozróżniano w niej: piechotę „niemiecką” i „węgierską”. W rzeczywistości służyła w nich tylko nieznaczna liczba cudzoziemców, a największą siłę stanowili w niej polscy chłopcy i mieszczanie. Jednostką organizacyjną w piechocie „węgierskiej” była rota, składająca się ze 100 ludzi. Dzielili się na dziesiątki z dziesiętnikami na czele. Rotą dowodził rotmistrz, a jego zastępcą był porucznik. Uzbrojenie było podobne do uzbrojenia piechoty wybranieckiej.

Piechota „niemiecka” różniła się od piechoty „węgierskiej” przede wszystkim uzbrojeniem i strukturą organizacyjną oddziałów. Każdy oddział nazywał się regimentem i liczył od 400 do 500 ludzi. Regimentami dowodzili pułkownicy. W skład regimentów wchodził pikinierzy — uzbrojeni w piki krótkie, które były równocześnie odznakami ich władzy. W piechocie „niemieckiej” wchodziła w skład wojsk Rzeczypospolitej pikinierów było trzy razy mniej niż muszkieterów.

Polska piechota odegrała poważną rolę w pierwszej wojnie ze Szwedami (1600—1611) — za panowania następcy Batorego

— Zygmunta III Wazy (1587—1632). Wojska polskie pod dowództwem hetmana Karola Chodkiewicza zdobyły najpierw Białą

Kamień, Dorpat, a w roku 1605 odniosły jedno z największych zwycięstw w historii Polski — pod Kirchholmem. Wojsko polskie liczyło wówczas 2400 jazdy, 1040 piechoty i 4 działa, podczas gdy wojska szwedzkie liczyły 9000 piechoty, 3000 jazdy i 11 dział, a więc czterokrotnie więcej. Armia szwedzka została całkowicie rozbita i zniszczona. Ważną rolę odegrały w tej bitwie doskonale uszykowane oddziały polskie i mistrzostwo bojowe żołnierzy.

Ulewa

Na szczytach Tatr, na szczytach Tatr,
Na sinej ich krawędzi
Królujecie w mgłach świszczący wiatr
I ciemne chmury pędzi.

Rozpostarł z mgły utkany płaszcz
I rosę z chmur wyciska,
A strugi wód z wilgotnych paszcz
Splywają na urwiska.

Na piętra gór, na ciemny bór
Zastony spadły sine;
W deszczowych tżach granitów gmach
Rozplynął się w równinę.

Nie widać nic. Błękitów tło
I całe widnokręgi
Zasnute w cień, zalane mgłą,
Porżnięte w deszczu pręgi.

I dzień i noc, i nowy wschód
Przechodzą bez odmiany;
Dokoła szum rosnących wód,
Strop niebios otłowiany.

I siecze deszcz, i świszcze wiatr,
Głośniejszy potok gniewa;
Na szczytach Tatr, w dolinach Tatr
Mrok szary i ulewa.

Adam ASNYK

Przyłot bocianów

Reprodukcja nasza zamieszczona powyżej przedstawia jeden z najbardziej znanych obrazów Józefa Chełmońskiego, zatytułowany „Przyłot bocianów”.

JOZEF CHEŁMOŃSKI (1849—1914) był jednym z największych polskich malarzy XIX wieku. Jako młody, milczący chłopak spędzał samotnie długie godziny w polu i lesie, podpatrując życie ptactwa i zwierząt, słuchając szumu wiatru i szelestu traw.

Już jako dojrzały artysta malował różne sceny z życia wsi z genialnym odczuciem charakteru każdego przedmiotu. Podziwu godne u Chełmońskiego jest subtelne odczucie przyrody. Przyrodę malowali doskonale również Francuzi: Rousseau, Constable i Dupré. Ale w malarstwie Chełmońskiego zawarta jest jakaś dziwna poezja i mistyczne umiłowanie natury. Jej piękno oddał z bezwzględną szczerością w swoich licznych obrazach. Jego „żabie koncerty”, strumienie wiosenne, mgły i szarugi jesieni, błota ukraińskie, wichry, cisze — to są po prostu wspaniałe poematy malarskie. Świat zwierzęcy: konie, psy, ptactwo — nie miał głębszego i bystrzejszego malarza.

NASI LICEALIŚCI z GDYNI o SOBIE

Wasze koleżanki i koledzy z Francji i Belgii, przebywający w przyszłolnym internacie w Gdyni, niedługo już zakończą pierwszy rok nauki w Polsce. Jak się uczą, czym się interesują, jakie mają plany?

WIELE NOWYCH PRZYJAŃNI, TROCHĘ TĘSKNOTY I MOC POZDROWIEŃ DLA PRZYJACIÓŁ

Ania jest uczennicą X klasy. Podczas 8-miesięcznego pobytu w Liceum Ogólnokształcącym w Gdyni zaprzyjaźniła się serdecznie z wielo-

ma rówieśniczkami z Kraju. Obok codziennych zajęć lekcyjnych i świetlicowych Ania zdobywa prawo jazdy, uczęszcza na kursy samochodowe.

— Ponieważ mamy dobre warunki w internacie, każdą wolną chwilę staram się wykorzystać na naukę, czytanie, a także pożyteczne rozrywki kulturalne. Często chodzimy do teatru, do kina, na różne imprezy. W pokoju, który zajmujemy, mieszkają jeszcze 3 moje koleżanki. Przyjaźnimy się i czujemy się jak w rodzinnym domu. Tęsknię trochę do rodzinnego Chantilly w Oise.

Na wakacje wybieram się do domu, do ojca. Papa pracuje w fabryce samochodów „SIMCA”, jest tam majstrem, nie miał możliwości uczenia się. Mój brat zdobył średnie wykształcenie techniczne i już pracuje samodzielnie. Chciałabym skończyć studia w Polsce, nauczyć się kilku obcych języków, a potem być zupełnie niezależną i pracować w Kraju i dla Kraju, który umożliwił mi zdobywanie wiedzy.

Proszę o przekazanie rodzinie we Francji, koleżankom i kolegom najserdeczniejszych pozdrowień. A bientôt, we Francji!

„LA BOUTIQUE POLONAISE”

25, rue Drouot, Paris IX-e

z przyjemnością informuje swoich miłych Klientów, że nadszedł nowy transport bardzo poszukiwanych we Francji polskich lalek ludowych.

w szczególności polecamy:

● urocze lalki PYZY ● zgrabne PARY GÓRALSKIE

a także piękne, ubrane w bajecznie kolorowe oryginalne stroje ludowe — lalki ze wszystkich regionów Polski.

CENY — JAK ZAWSZE — BARDZO PRZYSTĘPNE!

Piękne wyroby polskiej sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego kupisz korzystnie w

„LA BOUTIQUE POLONAISE”

25, rue Drouot, Paris IX-e

JESLI NAWET NIE CHCESZ KUPIĆ, A TYLKO OBEJRZEĆ
POLSKĄ SZTUKĘ LUDOWĄ — WSTĄP DO NAS — BĘDZIESZ ZAWSZE MILE WIDZIANYM GOŚCIEM

PREMIER MAI, NOTRE FETE A TOUS

Le Premier Mai est notre fête à tous — mineurs, ouvriers, paysans, enseignants, journalistes — qui, en France, en Pologne et dans le monde tout entier travaillons chaque jour à une grande oeuvre commune de fraternité, de paix et de prospérité.

A l'occasion de cette grande et universelle Fête du Travail nous avons pensé à vous pré-

senter, avec nos voeux les meilleurs, deux poèmes — l'un de Edward Szymański (poète assassiné par les nazis en 1943, traducteur du „De rerum natura” de Lucrèce), l'autre de Bruno Jasiński (qui après des débuts futuristes devint, surtout avec „Le dit de Jakub Szela”, un grand poète révolutionnaire) — oeuvres poématiques qui toutes deux

exaltent l'amour du travail, la fraternité de tous les hommes — tout ce qui constitue l'essence de cette grande vérité dont le Premier Mai est le symbole.

Que ces poèmes tiennent lieu du traditionnel brin de muguet qu'il nous est malheureusement impossible de joindre à ce numéro de „La Semaine Polonaise”.

EDWARD SZYMAŃSKI

LE TRAVAIL

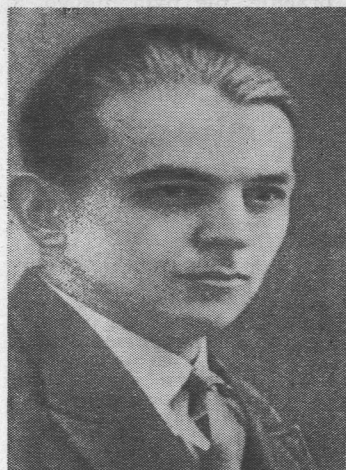
Nous ne fûmes peut-être jamais, et peut-être n'existons nous pas. Seul un amour existe, immense, illimité, il n'y a que la terre, large et au goût de pain.

Quelqu'un a allumé la clarté du soleil au-dessus de nous, dans les cieux. Par les routes des champs et des villes nous passerons, petits et silencieux.

En des jours nouveaux, clairs et sombres, lentement nos prénoms vont s'user. Des épaules plus jeunes, plus fortes reprennent l'effort des journées.

Avec plus de savoir ou de simplicité, de la terre, comme d'un livre pour enfants, quelqu'un enseignera l'amour et la beauté, et l'art d'être vrai en luttant.

Il ne restera de nous tous qu'un exemple, qu'une chose qui revient toujours: le plus simple des travaux simples, et le grand, le plus grand amour.

Edward Szymański

BRUNO JASIŃSKI

CE JOUR...

Le printemps ouvrira un jour à deux battants les noyaux de nos coeurs fendus à la moitié, nous nous attablerons devant un seul repas, comme une seule table sera le monde entier.

Ce jour arrêtera la course qui le meut lorsque nous lui crierons; ne passe pas! demeure! La terre tout entière ne sera qu'un menu, chacun apportera ce qu'il a de meilleur.

Pour ce jour, merveilleux et bruyant, annoncé par la grêle et le vent, nous nous attablerons, les rouges et les noirs, pour laver les drapeaux et les corps de leurs teintes.

Pour ce jour — le salut d'aujourd'hui demain — semblable à une carpe s'ébattant dans son sang, sur une écuelle d'argile je vous apporte mon bien le plus précieux — la colère de ce chant

*(Extrait du poème intitulé „Le Dit de Jakub Szela”)
Traduit par Stanislaw KOCIK*

Bruno Jasiński

Le XX-e anniversaire de la Pologne populaire

UN IMMENSE CHANTIER

Le chemin franchi après-guerre par la Pologne est bien illustré par les modifications des sources de revenus de la population.

A l'heure présente moins de 38% de la population du pays vivent de l'agriculture, plus de 62% tirant leur subsistance de professions „urbaines”. Il y a 25 ans, en 1939, les proportions étaient presque exactement inverse: 65 et 35%.

En 1931 27% de la population vivaient dans les villes, en 1960 ce chiffre atteignait déjà environ 40% pour dépasser actuellement les 50%.

La Pologne est vraiment aujourd'hui un autre pays, et ceci non pas en raison de ses frontières modifiées. Nouvelles villes, nouveaux centres industriels... même les villes

anciennes ont fait peau neuve. Contentons-nous de citer le cas de Białystok et Lublin, villes toutes deux situées dans des régions à forte prédominance agricole, autrefois déshéritées. Ces deux villes ont en 20 ans presque doublé le nombre de leurs habitants. Ceci grâce au développement rapide de l'industrie.

De 1950 à 1963 le total des sommes investies en Pologne a atteint quelque 185 milliards de francs actuels. Cela correspond à la moitié de la valeur de tous les biens immobiliers de la Pologne d'avant-guerre.

Essayons maintenant d'effectuer un bilan — simplifié bien sûr, des effets obtenus dans l'industrie qui produit aujourd'hui près de neuf fois plus qu'avant-guerre.

L'INDUSTRIE POLONAISE 1938—1963

	1938		1963	
	millions de tonnes	%	millions de tonnes	%
Houille	38,1	100%	113,2	295%
Energie électrique (milliards de kWh)	4,0	100%	37,0	925%
Acier brut (millions de tonnes)	1,4	100%	8,0	570%
Aluminium (milliers de tonnes)	—	—	46,6	—
Machines-outils pour métaux (milliers d'unités)	1,7	100%	45,0	2650%
Camions (milliers d'unités)	1,8	100%	26,8	1490%
Bâteaux de haute-mer (milliers de DWT)	—	—	300,0	—
Acide sulfurique pur (milliers de tonnes)	189,0	100%	900,0	475%
Ciment (milliers de tonnes)	1719,0	100%	7670	445%
Cellulose (milliers de tonnes)	109,0	100%	327,0	300%

TELECOMMANDE DANS LA MINE

L'équipement des mines de houille polonaises est constamment perfectionné. Récemment, à l'Institut de Gliwice, on a élaboré un système de télécommande qui enclenche à distance les haveuses, règle le nombre de tours du moteur ainsi que le sens de rotation etc.

Les essais effectués dans la mine „Sońnica” ont été concluants. On travaille maintenant à une version perfectionnée qui permettrait la télécommande des haveuses à partir d'un point quelconque des galeries, chose importante dans les exploitations gazeuses ou menacées d'éboulements.

Les exportations qui autrefois concernaient presque exclusivement les produits agricoles et les matières premières, sont aujourd'hui marquées par une prédominance croissante des produits finis. Les machines, les biens d'équipement et le matériel ferroviaire constituent dès à présent près du tiers des ventes polonaises à l'étranger.

*

En arrivant à Varsovie, on a le meilleur exemple de ce qu'est aujourd'hui la Pologne entière: un immense chantier de construction. Le centre de la ville, entièrement rasé par les Allemands, se couvre de bâtiments nouveaux: immeubles d'habitation modernes, grands magasins, bâtiments administratifs et commerciaux

ATTENTION MESDAMES! ATTENTION MESSIEURS!

**LE CADEAU EN VOGUE,
ORIGINAL ET DE MEILLEUR GOUT:
UN OBJET D'ART, UN BIJOU
EN AMBRE JAUNE DE LA BALTIQUE**

**LA BOUTIQUE POLONAISE
25, RUE DROUOT, PARIS IX**

informe son aimable clientèle qu'elle a reçu de Pologne une nouvelle livraison d'articles

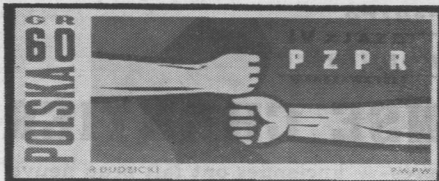
en ambre jaune:

- ◆ colliers de diverses teintes, formes et dimensions
- ◆ bracelets, broches, pendentifs, clips et bagues
- ◆ boutons de manchettes, flacons à parfum

GRAND CHOIX

PRIX TRES ABORDABLES

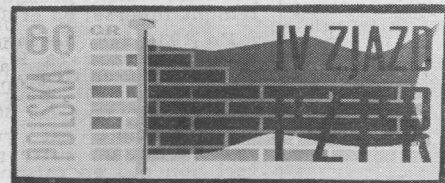

KĄCIK FILATELISTY

IV Zjazd PZPR

W czerwcu br. ukaże się seria z czterech znaczków dla uczczenia IV Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Znaczki projektowali art. graf. Ryszard Dudzicki — 3 znaczki i Andrzej Heidrich — 1 znaczek. Drukowane będą techniką wielobarwnego offsetu, na papierze kredowym, w nakładach po 3 mln szt. każdego znaczka. Wszystkie cztery znaczki będą miały wartość 60 gr i format 54 x 27 mm. (em.)

ZNACZKI POCZTY FRANCUSKIEJ w 1964 r.

W związku z licznymi pytaniami naszych Czytelników-filatelistów w sprawie wydań znaczków pocztowych francuskiej w roku 1964 informujemy, że...

W programie pocztowy francuskiej na rok 1964 przewidziano emisję 11 znaczków z nadpłatą: Dzień Znaczka, portret zmarłego prezydenta Republiki René Coty, portrety Gerbert i Calvin, seria złożona z pięciu znaczków F.F.L. — Ruch Oporu i Wyzwolenie oraz 2 znaczki z Francuskim Czerwonym Krzyżem.

Wśród znaczków bez nadpłaty przewidziane jest wydanie serii poświęconej wystawie filatelistycznej, złożonej z pięciu znaczków; 1 znaczka „Europa”, 1 znaczka dla upamiętnienia wybuchu I wojny światowej (50 rocznica) oraz 1 dla upamiętnienia zawieszenia broni w roku 1918.

Nie zapomni również poczta o igrzyskach olimpijskich. Do tego dojdą jeszcze 4 znaczki o tematyce dotąd nie ustalonej, tak że ogólna liczba wydanych w 1964 roku znaczków ma wynieść 40 do 45. O ile taryfa pocztowa ulegnie zmianie, liczba ta może ulec znacznemu ograniczeniu.

PRAWNIK

WYJAŚNIA

Pan Jan ZOLOTAR

Jestem emerytowanym górnikiem z kopalni rudy. Na skutek wypadku przy pracy pobieram rentę 60%, a za pylicę 100%. Czy przy moim stopniu niezdolności mam prawo do pomocy osoby trzeciej, czy Polak ma prawo do dodatku za dzieci, czy jest zwolniony od taksy radiowej i czy wreszcie po powrocie do Kraju będę mógł pobierać nadal rentę francuską i po jakim kursie?

Co się tyczy powrotu do Kraju, to wymiana w Polsce odbywa się po kursie oficjalnym 24 złote za dolara. Poza tym konwencja polsko-francuska przewiduje, że pracownik, który wraca do Kraju,

otrzymuje rentę francuską w miejscu zamieszkania. Górnicy polscy, którzy pobierają renty starcze, mają również prawo do dodatku na dzieci, równającego się 10% pensji starczej. Dodatek na żonę wynosi połowę zasiłku „allocation aux vieux travailleurs salariés” po 65 roku życia lub po 60 w razie niezdolności do pracy, o ile żona nie pobiera z własnego tytułu renty lub pensji z ubezpieczeń społecznych.

Przyznanie dodatku za pomoc osoby trzeciej nie zależy od procentu niezdolności do pracy. Decyduje co do tego zależy od komisji lekarskiej na wniosek zainteresowanego. Mają prawo do dodatku inwalidzi niezdolni do wykonywania jakiegokolwiek zawodu i zmuszeni do korzystania z pomocy osoby trzeciej przy wykonywaniu normalnych czynności życiowych, jak wstawanie, ubieranie się, pobieranie posiłków itp.

Dekret z 29 grudnia 1960 zwalnia od taksy radiowej inwalidów, których stopa niezdolności do pracy wynosi 100%, rencistów po 65 roku życia, pobierających zasiłek z tytułu „vieux travailleurs salariés” lub renty starczej nie przekraczającej pułapu wymienionego

wyżej zasiłku. Co do poszczególnych spraw podatkowych radzimy zwrócić się do miejscowego biura podatkowego „Controleur des Contributions Directes”, dokąd Pan wysłał swoje deklaracje podatkowe. Interesanci przyjmowani są zazwyczaj dwa razy w tygodniu — wtorki i piątki rano.

Pan GOLDASZ — Paryż (11)
Bourg-de-Doazit (Landes)

Brat mój, zamieszkały w Kraju, pracował we Francji od 1922 do 1928 r. Czy za te lata ma prawo do renty starczej?

Jeżeli brat opłacał składki asekuracyjne i posiada zaświadczenia pracy z tego okresu, powinien się zwrócić w tej sprawie do Biura Rent Zagranicznych w Warszawie 1, ul. Szopena. Chociaż ubezpieczenia społeczne w prawdziwym tego słowa znaczeniu weszły w życie dopiero od 1 lipca 1930 r., to jednak system ubezpieczeń na starość funkcjonował już przed tą datą na mocy ustaw z 5 kwietnia 1910 r. i kwietnia 1928 r., regulujących renty dla pracowników fabrycznych i rolnych, a w górnictwie jeszcze wcześniej, głównie zaś na mocy ustawy z 1914 roku.

Rady od serca

DROGA PANI ANNO!

Mam trzydzieści osiem lat. Pracuję, zarabiam i byłabym szczęśliwa, gdyby nie samotność, która mi okropnie dokucza. Boję się ludzi, jestem dziwaczką, nie umiem do nikogo się zbliżyć. Ludzie uważają mnie za szarą i niedostępną, a tymczasem jest zupełnie odwrotnie. Gubi mnie moja nieśmiałość. W wyniku tego wszystkiego jestem zupełnie pozbawiona towarzystwa. Dzień powszedni wypełnia mi praca, ale gdy nadejdzie niedziela, nie wiem, co ze sobą robić. Szukam sobie w domu jakiegoś zajęcia, sprzątam, ceruję, szyję i chodzę z kąta w kąt.

Nie szukam właściwie u pani rady, raczej potrzebne mi dobre słowo. Nie chcę zwracać pani głowy moimi sprawami. Może pani zapytać, jak to się stało, że nie wyszłam za mąż. Czy zawsze byłam taka? Nie, miałam bardzo ciężkie rozczarowanie. Człowiek, którego kochałam i za którego miałam wyjść za mąż, odszedł pewnego dnia bez słowa. Ten wypadek kosztował mnie wiele zdrowia i zupełnie zmienił całe moje życie.

Nie wiem, jak daleko żyć i co z sobą robić. Nie liczę już na to, by znaleźć człowieka, z którym mogłabym dzielić życie, ale przecież muszę sobie jakoś to wszystko zorganizować. Niech mi pani napisze parę ciepłych słów, może to podniesie mnie na duchu.

SAMOTNA

DROGA PANI!

Gdyby pani wiedziała, jak wiele otrzymuję podobnych listów. W większości odpowiadam na nie bezpośrednio, przez pocztę. Pani postanowiłam odpisać w „Tygodniku”. Los samotnej kobiety jest losem bardzo ciężkim i trudnym. I niestety, z każdym rokiem jest gorzej, a nie lepiej. Jaka jest na to rada? Przystosować się. Wypełnić sobie życie pracą, nauką, rozrywkami kulturalnymi. Inny problem stanowi brak towarzystwa w ogóle. Wynika najczęściej z indywidualnych cech człowieka, z tych cech, w które, niestety, pani charakter obfituje. Ale te cechy można w sobie zwalczyć. Nawet trzeba być zwalczyć. Przełamać się, nakłonić do opanowania lęku przed ludźmi.

Nie wierzę, by w środowisku, w którym pani pracuje, nie było nikogo, z kim mogłaby pani znaleźć wspólny język. To tylko początek jest trudny. Poprosi pani raz, drugi raz na kawę jakąś koleżankę i już lody zostaną przełamane. To naprawdę bardzo łatwo, proszę tylko spróbować. Umawiamy się: dziś jest niedziela. Na następną niedzielę umawia się pani z panią X, Y czy Z. Potem proszę do mnie napisać.

ANNA

SZANOWNA PANI ANNO!

Zauważyłam, że mój synek dwunastoletni zaczyna podkraść pieniądze. Złapałam go już na tym trzy razy, to znaczy nie złapałam, tylko nie mogłam doliczyć się drobnych. Jestem bardzo skrupulatna, wszystko, co wydaje — notuję. Pomyłka jest więc niemożliwa. Gdy zapytałam synka — oczywiście zaprzeczył. Ale jestem zupełnie pewna, że to on wziął.

Nie wiem, jak postępować. W domu wszystko jest otwarte. Pieniądże, nawet większe sumy, leżą w szufladzie i mąż, i ja z nich czerpiemy. Gdy mały prosi o pieniądze na kino czy na ciastko, zawsze dostaje. Zupełnie nie umiem prowadzić śledztwa i nie umiem żyć w lęku, że w domu jest złodziej.

Bardzo proszę, żeby mi pani taskawie poradziła, jak postępować. Dotychczas nie miałam z synem żadnych kłopotów. Uczy się dobrze, jest spokojny, grzeczny, nic mu nie mogę zarzucić, poza tym jednym.

Czekam z niecierpliwością na odpowiedź.

ZANIEPOKOJONA MATKA

SZANOWNA PANI!

Myślę, że nie należy sprawy traktować zbyt poważnie. Takie przypadki są na porządku dziennym. Ale bardzo wiele zależy od tego, czy od początku właściwie się do nich podejdzie. Przede wszystkim — pierwsza sprawa. Jestem zwolenniczką dawania dzieciom regularnej „pensji” tygodniowej czy miesięcznej. Uważam, że w ten sposób dziecko przyzwyczaja się od najmłodszych lat do gospodarowania pieniędzmi, co w przyszłości, jak wiemy, bardzo się przydaje.

Radziłabym więc, żeby pani wzięła syna na rozmowę. Powiedziała mu, że wie, iż to on zabrał pani pieniądze z portmonetki. Że jeśli się to już nigdy nie powtórzy — nie ukarze go pani. To pierwszy etap rozmowy. Po tygodniu, jeśli wszystko będzie w porządku, ustaliłabym jakąś kwotę i regularnie mu wypłacała. Na kino, na słodycze i na inne jego drobne potrzeby. Swoje wydatki powinien notować. Gdyby przypadki kradzieży powtarzały się, trzeba będzie przedsięwziąć inne środki. Myślę jednak, że się nie powtórzą. W razie potrzeby proszę do mnie napisać.

ANNA

SPRZEDAŻ HURTOWA

HENRI SPRECHER

72, rue Molinél — LILLE, tél. 57-35-08

- Konfekcja męska i damska
- Polskie poszwy — wyspy — damasy
- Materiały dekoracyjne (do wnętrz mieszkalnych)
- Firanki tergalowe
- Nakrycia na łóżka

PUCH PIERZE

OSIŃSKI

TAPICER — DEKORATOR

149, rue Jules Guesde ROUBAIX (Nord)

Urządzenie wnętrz mieszkalnych według różnych stylów
MEBLE — KUCHNIE FORMICA — SALONY — SYPIALNIE — MATERACE COSY — TAPCZANY — FOTELE
Odnawianie — reperacje — przeróbki
ODŚWIEŻANIE MATERACÓW
Roboty przyjęte rano — ukończone wieczorem
Firma udziela długoterminowych kredytów

D. DOWOJNA — BIENAIME

TŁUMACZKA
PRZYSIĘGŁA
PRZY WYŻSZYCH
SĄDACH W PARYŻU

Tłumaczenia urzędowe
ważne w całej Francji

23, quai de la Tournelle
PARIS (5e)

TELEFON: ODEon 41-17
METRO: PONT-MARE

Maszyny do trykotażu

PASSAP

Ets. PRINCE: 14, rue Ste-Anne-LILLE

Pokazy-Wyjaśnienia w języku polskim

ALFA Marque de la qualité

© ŁÓDZKA WYTWOR-
NIA ŚRODKÓW ODŻY-
W-
CZYCH rozpoczęła seryjną
produkcję nowych rodza-
jów konserw warzywno-
mięsnych — niespotyka-
nych dotychczas w Euro-
pie. Dania obiadowe przy-
rządzane są w puszkach o
pojemności 3—3,2 kg. Za-
wierają one bigos, gulasz,
gołąbki, polską kiełbasę z
kapustą oraz kotlety wie-
przowe z pieczarkami.

© RUSTY FIELD — 20-LETNIA RUDOWŁOSA PIĘK-
NOSC — służy w kobiecym korpusie armii brytyjskiej i za
wszelką cenę chce różnić się od innych dziewcząt. W tym
celu kazała sobie wytatuować na całym ciele wizerunki
węzów, panter, kotów, motyli, kwiatów, smoków, diabłów,
jaszczurek i fantastyczne motywy chińskie. Rusty otrzyma-
ła już szereg atrakcyjnych propozycji od różnych cyrków,
a w przyszłości czeka ją niewątpliwie „świetna kariera”
najbardziej tatuowanej kobiety na świecie.

© NA CAŁYM ŚWIECIE PRACUJE OBECNIE — według
danych Światowej Organizacji Zdrowia — 2.500.000 wykwa-
lifikowanych pielęgniarek, a mimo to wiele krajów odczuwa
ogromny brak kwalifikowanego personelu szpitalnego. Z po-
danej liczby — 600.000 pielęgniarek pracuje w Związku Ra-
dzieckim, 780.000 w pozostałych krajach Europy, 750.000
w obu Amerykach. Na Azję, Afrykę i Oceanie — części
świata o największej liczbie mieszkańców — przypada tylko
370.000 pielęgniarek.

© TAKSÓWKARZ Z GAELTIVARE (SZWECJA), Albert
Nilsson, pełen był najgorszych przeczuc, kiedy wezwano go
do niejkiej Elzy Nilsson (zbieżność nazwisk przypadkowa)
w celu odwiezienia jej do izby porodowej. I nie omylił się:
pani Nilsson powiła dziecko w jego samochodzie. Fakt ten
nie byłby ostatecznie aż tak dziwny, gdyby nie to, że szóste
dziecko pani Nilsson było zarazem trzecim urodzonym w
identycznych okolicznościach, w tej samej taksówce.

Niosą pomoc bezinteresownie

Miasto jest czasem jak dom
rodzinny: są sprawy, które
najlepiej umie załatwić kobie-
ta. Kobieta dostrzega pierw-
szą wagę pewnych spraw i
pierwsza na nie znajduje ra-
dę. Takie miejsce matki i żo-
ny w domu zajmuje w wie-
lu miastach Polski popular-
na kobieca organizacja — Liga
Kobiet. Jej członkinie podej-
mują liczne trudne, często
niewdzięczne zadania spo-
łeczne.

Dzięki postawie energicz-
nych kobiet Nowa Ruda na
Dolnym Śląsku zdobyła mia-
no „miasta dobrej woli”. Dla-
czego? Otóż każda gromada w
Kraju podzielona jest na re-
jony i posiada 3—4 opiekunów
społecznych. Na terenie po-
wiatu Nowej Rudy pracuje aż
60 opiekunów terenowych, w
tym 25 kobiet, członkiń Li-
gi Kobiet i Kół Gospodyń
Wiejskich. Powiatowym opie-
kunem społecznym jest dzia-
łaczka ruchu kobiecego, re-
emigrantka z Francji, akty-
wistka Ligi, Janina Ratajczak.
W jej rękach skupiają się
wszystkie problemy opieki.

Opiekunki terenowe zajmu-
ją się samotnymi matkami
obciążonymi małymi dziećmi,
nieodolnymi starcami, pozos-
tającymi bez opieki chorymi.
Jeśli ludzie sami nie szukają
opiekuna społecznego, on ich
znajdzie za pośrednictwem są-
siadów, znajomych, dzięki
wszechwiedzącej opinii pu-
blicznej. Liga Kobiet niesie im
pomoc.

W Legnicy działają kobiece
patrole służby porządkowej.
Po wszystkich dzielnicach
miasta krążą dwójki, których
zadaniem jest przeciwdziałanie
chuligaństwu i przestęp-
czości wśród nieletnich. Pod
czujnym okiem niewiast mło-
dzież w wieku szkolnym nie
może wejść na seanse filmo-
we po godzinie 20. Dzieci
opuszczające zbyt często zaj-
ęcia szkolne „zapraszano” są do
świetlic i klubów zakładow-
wych. Szczególnie znana jest
tam energiczna pani Grochol-
ska, która przewodniczy sku-
tecznie Komisji Porządku Pu-
blicznego.

W Lubinie, gdy komu trud-
no wybrać się ze wsi do mia-
sta, do lekarza, dr Iwanicka z

Ligi Kobiet i jej koleżanki po
fachu odwiedzają chorych
w niedziele wolne od pracy
zawodowej. Tego dnia dzia-
łaczki miejscowej Ligi Kobiet
wcześniej przygotowują
pro wizoryczny gabinet, poczekal-
nię. One też gwarantują ma-
sowy udział ludności wsi lu-
bińskich w badaniach. Często
przyjeżdżają też lekarze, wy-
głaszający popularne odczyty.
Mówią o pielęgnacji niemow-
ląt, o racjonalnym żywieniu,
świadomym macierzyństwie,
szczępieniach ochronnych itd.

Od czternastu lat istnieje
przy Zarządzie Miejskim Li-
gi Kobiet we Wrocławiu Po-
radnia Prawna. Kobiety praw-
niczki, panie Merbaum, Oko-
nek, Madeyska, Kawkowa, Ja-
nasowa, Wnukowa — przy-
chodzą do Poradni, kierowa-
nej przez p. Marię Paskową,
aby udzielić porad niezamoż-
nym kobietom. Robią to poza
swoją zwykłą pracą w insty-
tucjach i zespołach adwokac-
kich. Tam pracują za pienią-
dze — tutaj za darmo — słu-
żąc wiedzą i sercem nieszczę-
śliwym. I na wszystko znaj-
dują radę.

Fryzjer
polski

FRANÇOIS
et JACQUELINE

53, rue des Acacias
— PARIS XVII
(na rogu Avenue
Mac — Mahon)

Tel.: GALvani 93-59
Métro — ETOILE

MAISON JANKA

185, RUE DE PARIS LILLE (NORD)
Tél. 53-94-26 C. C. P. Lille 2229-30

KONFEKCJA MĘSKA I DAMSKA

GABARDYNY © UBRANIA © KOSTIUMY © PALTA
© SUKNIE © SPÓDNICY © SWETRY © BLUZY ©
POPELINY © TERGAL © NYLON © WSYPY © PO-
SZWY © DAMASY © PIERZE © BIELIZNA POŚCIE-
LOWA

Ceny bezkonkurencyjne

Wysyłam próbki na żądanie.
Na życzenie odwiedzam klientelę.

Zachodziło słońce. Czerwony blask pokrył szyby okienka, sklepio-
nego w górę. Słychać było daleki huk miasta. W izbie nie było
nikogo. Ewa dopiero co ocknęła się. Była naga. Nie mogła znaleźć
swego ubrania. Szukała to tu, to tam, sianając się po pokoju,
odziana tylko w płaszcz swych włosów. Panował nieznośny za-
duch. Wspomnienie orgii nocnej... Otworzyła okna i spojrzała na
dół. Po chodniku mknęło rojowisko ludzkie. Ujrzała ów plac zastawiony
budkami kramarzy. Uczuła głód, ale zarazem i wstręt do jadła. Wtem
myśl o strzykawce Prawatza... Czemuż jej nie zabrala? Gdyby się wró-
cić i zabrać! Tak umierają rozumni i męźni. Gawiedź choruje, drży wo-
bec śmierci i cierpi dla rozkoszy oddychania zapachem śledzi i zgnitego
mięsa. Ale spotkać straszliwego Pochronia, który „używa kobiety”...
Umrzeć w ludzkich ramionach!... Czemuż ze Szczerbicem nie umarła?
Jeszcze tak raz kogoś przycisnąć do serca!

— Jaśniach... — wyszeptwała z rozkoszą. — Jaśniach, poeta mój!...
Pójdę do niego i umrę w jego ramionach albo u jego nóg. Schyli się
nade mną kapitan mój, pogładzi włosy...

Zliczyła pieniądze i kombinowała, czy jej wystarczy na drogę do Kra-
kowa. Wiedziała, że Jaśniach leży chory w Zakopanem. Postanowiła je-
chać niezwłocznie. Ubrała się co tchu, wyważyła zamknięte na klucz
drzwi, poszła wprost na Dworzec Północny i, wskoczywszy do trzeciej
klasy krakowskiego pociągu, puściła się w drogę.

Szare, święte wieże Krakowa ujrzała we mgle rannej. Wpłynęły
do jej serca kształty wież, co już spraw ludzkich pamiętają tyle,
że oparł się widok ich na sercu, jakoby ręka Jezusa Chrystusa.

Była bardzo znużona. Jak niegdyś, za lepszych dni, westchnęła
ku wieżom czarnym, które sterczą ku niebu z mroku wieków:
„O miasto, miasto! Opuść mi! Daj mi spocząć na cmentarzu
swym! Nie karz mię bez litości, przez Pana naszego Jezusa Chrystusa...”
Ale miasto nie znało litości. Przyjęło ją wieścią straszliwą. Dowiedzia-
ła się w pewnej księgarni, dokąd zaszła po informacje o Jaśniachu, że
poeta ten umarł przed miesiącem.

Wyszła z tej księgarni blada. Twarz jej stała się surowa, kamienna
i zaciekła. Kamiennie także stały się oczy. Już w nich od tej chwili nie
było dawnej dziecięcej prostoty, dawnej dziecięcej ufności. Uśmiech jej
oczu stał się zewnętrznym i publiczny.

W ulicach płonął jeszcze gaz i martwo czuwała elektryczność. Cza-
rowna, parna noc nie dawała spać ludziom. Ulice były ożywione, mi-
mo pory bardzo spóźnionej. Szła szybko naprzód, naprzód... Czują w so-
bie pełnię sił, ale rozum miała dziwnie ociężały i jakby zakazony.

Głupkowata uciecha z tego tytułu, co Pochroń w domu znajdzie, do-
dawała sił i rzeźwości. Mijała ulice, zaułki, skrzyżła, przechodziła w po-
przek nie wiedząc, że to czyni i nie zdając sobie sprawy, dokąd idzie.
Ujrzała wreszcie jakiś rynek zastawiony kramami, zupełnie w tej chwili
pustymi. W świetle latarni lśniły posępne daszki, nakrywające zapew-
ne chleb, jarzyny, mięso...

Przemknęła myśl, że są ludzie, którzy trawia życie na sprzedawaniu
jarzyn, chleba, mięsa... Zaduch ryb, serów, mięsa, nafty, kapusty uno-
sił się jeszcze nad tym placem ohydny. Ewa doznała uczucia odrazy nie
do zniesienia. Po co żyć, żeby to wszystko cierpieć? Żyć po to, żeby
sprzedawać cuchnące śledzie albo roznosić po domach bułki! Trzymać
się tego życia, jak gdyby jakiegoś szczęścia! Ujrzała na jawie taki sam
plac, ale w Warszawie. Deszcz spływał z daszków strugami, jesienna wil-
goć się sączyła. Widziała w duszy polysk latarek w głębi masy bud
na Starym Mieście i twarze ludzi nieszczęśliwych, którzy po to wstają
co dnia z barłogów, żeby żyć w smrodzie ryb albo serów. Zemsta buch-
nęła z jej serca. Śmiech potwornego gatunku pognał ją z miejsca.

Pobiegła krętymi uliczkami, potykając się na bruku dziurawym i na
kupach rozmiękłych śmieci. Gnała wąskimi chodniczkami, które nogi
ubóstwa wzywały w ciągu lat. Sposzregła w drodze skarpy przed-
wewnętrznych murów, zaułki drewniane, sienie zawładły otwarte, których
wnętrza sklepienie zdawały się stękać i wyć z bólu, skoro w nie wejść.
Z tych mrocznych pieczar zionęła choroba i śmierć. Zstępując po ka-
miennych schodach, spod których rynsztokami leje się kał, tułając się
bez żadnej myśli, wkraczała w zaułki, gdzie ze stromych, przedziwnych
schodach trafić można do najuboższych lupanarów. Tam i sam sianiała
się jeszcze dziewczka ohydna, znużona i sterana. Schody urwały się i Ewa
niespodzianie wpadła na szeroki plac, pełen błota, zawalony drwami, sto-
sami belek, łat, piramidami desek. W dali lśniła olbrzymia rzeka. Drga-
jące, połyskliwe strzały światła nadbrzeżnych latarni widniały jak oko
zdołało sięgnąć. Była nieopisana potęga, królewski spokój w tym rze-
dzie pochodni płonących na wodach. Ewa zadumała się patrząc w ów
obraz. Rozległ się huk mostu, przez który leciał pociąg. Świsł potężny,
przeszywający, porywający ze sobą w świat... Tuż stała chata sklecona
z przegniłych drewn. Chata wlaża w ziemię. Okienko, osrebrzone
światłem, skłilo się nad błotem. W głębi połysk naftowej lampki.

Zal ścisnął serce...

Uciekła od tej chałupki ku murom. Znowu jakieś kraty w oknach,
złupione tynki, oberwane rynnki, drzwi do czarnych sieni, które zagłę-
biają się w dół, jakby były lochami prowadzącymi do piekiel.

WACŁAW SIEROSZEWSKI

PAN TWARDOWSKI

113

Szlachcic Jan Twardowski, student krakowskiej Akademii żeni się z Kasią Balczarówną. Po ślubie wywozi żonę do rodziców, a sam wraca do Krakowa. W „diabelskiej pieczarze” spotyka szataną i podejmuje z nim walkę. Posadzony o podpalenie Krakowa, opuszcza miasto. Wraca na wieść o śmierci królowej Barbary i przywołuje jej ducha. Na widok widma król mdleje, a dworzanie ujmują Twardowskiego, którego podstępnie wykupuje Maciek. Król po powrocie z Litwy poślubia księżną Katarzynę. Po zaprzysiężeniu pary królewskiej w mieście odbywa się turniej. Uwagę zebranych zwraca zacięta walka pomiędzy Prusakim a „rycerzem z gwiazdą”. Ow nieznanym rycerz to Twardowski, który zamiast nagrody, prosi króla o zezwolenie na powrót do miasta. Otrzymawszy list od Bianki, ostrzegający przed pozostaniem w Krakowie, Twardowski ucieka. Maciek, wierny sługa Twardowskiego, szuka mu bezpiecznego schronienia, prosząc o pomoc Kurdziesza.

Maciek długo stał na progu bramy i spoglądał na róg Brackiej, gdzie chlustając z wodostoków wodą deszczową wznosiła się wspaniała Jordanowa kamienica. Okna były zamknięte, furta też. Nie śmiał iść. Wtem odchyliło się żelazne dzwierze i ukazali się lektykarze, niosąc znane mu pudło, kryte z wierzchu czarną moskiewską skórą, gęsto białymi ćwieczkami obite. W mig skoczył ku niej, nie zważając na błoto i pluchotę. Szedł obok i zaglądał do okien zasłoniętych czarną zasłoną. Przez szparę dostrzegł, że w lektyce

STEFAN ŻEROMSKI
DZIEJE GRZECHU

Stanęła w zamyśleniu, a później weszła do jednej z tych sieni. Niskie drzwi prowadziły na prawo i na lewo. Za tymi drzwiami, pomimo tak późnej nocy, gwar, płacz dzieci, wrzaski dziewczynek, śpiewy, kaszel. Czarne figury ludzkie jeszcze się snuły w podwórzu.

Ewa pragnęła uniknąć wszelkiego zetknięcia z ludźmi. Licho, jakby przez sen, wiedziała, że noc jest późna, że na ulicy o tej porze mogłaby ją zaczepić policja. Stanęła w zadumaniu przed jakimiś w sieni drzwiami, marząc o tym, żeby spać, usnąć, leżeć... Nie była pewna, gdzie jest. Czy to Warszawa, Monte-Carlo, Paryż, Nizza? Wydzwignął się niejasny, znużony w samym założeniu zamiar, żeby zakołatać do tych drzwi i wejść do jakiegokolwiek izby. Bo przecie już wszystko jedno, gdzie się mieszka. Dawniej miała dom, własne mieszkanie, jakiś dach, a teraz nie ma już nigdzie domu. Nigdzie na ziemi! Byleby nie wracać do Pochronia — toć wszystko jedno, gdzie się leży...

Kilku mężczyzn z hałasem, chichotem, wrzaskami, podśpiewywaniem weszło do sieni tego domu. Natrafiwszy w ciemności na Ewę, wnet ją oświetlili zapalnikami, obskoczyli ze wszech stron i poczęli zasypywać gradem komplementów... Słuchała ich bez jakiegokolwiek sensu w głowie. Nagle przemknęła myśl, że przecie najlepiej będzie iść z nimi, jeśli zechcą. Nie będzie sama. To właśnie będzie znalezieniem domu... Jeden z mężczyzn, w cylindrze, wysoki, bełkotał najnatarczywiej inwytacje, żeby szła do mieszkania, które znajduje się tu właśnie w tym oto domu, na czwartym piętrze. Rozumiała na tyle gwarę wiedeńską, żeby pojąć, o co chodzi.

Birbanci pochycili ją pod rękę z radosnym bełkotem, pociągnęli w górę po schodach, w mrok, w tajemne wejście. Szła ze śmiechem przez korytarze, schodki, przejścia, z których przemocą wygnano powietrze. Otwarto wreszcie drzwi. Zabiłyś świętą. Mała izdebka z oknem półokrągłym. Jedno łóżko z siennikiem, stolik zawalony książkami, w kącie na krzeselku miska do wody. Serce Ewy napełniła radość, a raczej sobacza furia. Nowi ludzie! Inni — do wszystkich piorunów! Rozejrzała się po twarzach. Byli to „kawalerowie”, młodzi ludzie, których się stale widzi idącą ulicą. Dwaj z nich byli dostatecznie pijani. Ściągnęli siennik z prętów łóżka i rzuciwszy go na ziemię tworzyli łożo dla wszystkich. Dwaj inni bawili Ewę. Jeden rozpostarł poduszkę na wiedeńskim krzeselku, którego wyplatane siedzenie zupełnie, niestety, znikło, i uprzejmymi gestami zapraszał do zabrania miejsca, drugi rozpałał maszynkę prymus do celu ugotowania, jak twierdził, grogu.

Ewa usiadła na wskazanym miejscu. Nie była pewna, czy za chwilę nie wstanie i nie wyjdzie za drzwi, jak przysła. Tymczasem zasiadała majestatycznie. Woda w maszynce zaczęła kipieć. Przyniesiono skądś butelkę wina, cukru w torbie, kilka pomarańcz. Podano jej szklanke.

siedzi Bianka i śmiało w ramę zastukał, choć go laufer łajał i precz gonił. Bianka odchyliła białą ręką firankę.

— A „czo” tam? — spytała po polsku.

— To ja, signora, Maciek! — odrzekł po włosku.

Zdumiała się i cofnęła.

— Jakże to?... Kiedyżście wrócili?...

— My nigdzie nie jeździli!...

— Co? Więc pan twój tutaj? U kogoż się kryje?...

— U nikogo. Nie w mieście jest, ale w okolicy. Chorzeje, wciąż chorzeje od tego turnieju...

— Ranny?

— Nie. Wždy mu coś w piersiach czy wątrobie pękło, bo krwią pluł, z siłów spadł, ledwie się rucha... Medyka mu dobrego trza, wczasunku, którego tam nie ma. Do miasta musowo przenieść go należy, inaczej pomrze....

Włoszka oparła się o grzbiet siedzenia i milczała dłuższą chwilę.

— Czy on... miałby czym zapłacić? — spytała wreszcie. — Bo ja... nie mam! — dodała ze smutnym uśmiechem.

Mocny rumieniec zabarwił blade dotychczas jej lice.

— Ma tyle dość, że starczy! — odrzekł nie śpiesząc się Maciek.

— Dobrze. W takim razie najem dlań przyzwoitą kwaterę. Może się wprowadzić pod przybranym nazwiskiem. Niech powie, że jest moim bratem, doktorem Campoletti z Firenzy... A niech brodę zapuści, podstrzyże i umaluje na czarno. Wszak to już robi!... — roześmiała się.

— Wždy choć to robi, poznają go!...

— Kto go pozna? Kto go widział w mieście tyli czas? Po co zacz ma na Zamek chodzić?

— Przecz pan Stypek go pozna od rzutu oka!

— Nie pozna. Moja w tym głowa. Niech na razie na widok ludziom nie wychodzi. Po-tem... wszystko się ułoży...

— Na razie wcale się nie pokaże, musi się pilnie kurować...

— A widzisz: dobrze mówię. Przychodź jutro po dalsze wskazania!...

Kiwnęła Maćkowi głową na znak, że wienien ją opuścić, i kazała się nieść do biskupiego pałacu.

IV

W ciepłym, suchym mieszkaniu Twardowski szybko przychodził do siebie. Wy-chudłe, poźółkłe policzki zaokrągliły się mu, wybielały, zarumieniły; ustom wrócił żywy koral; zeszlone, blade oczy rozblęły dawnym szafirem; ruchy odzyskały rzeźwość i siłę.

Już chodził po komnatach, ustawiał sprzęty według swego upodobania i w jednej z izb urządził małe lekarskie laboratorium.

Bianka, jako siostra, odwiedzała go często, przynosiła rozmaite drobiazgi, słodczyce, wieści ze świata i miłą wesołość.

I stało się to, co się stać musiało.

Pewnego razu, gdy wycoczywał wyciągnięty na zasłanej kobiercem ławie, siedząca obok na karle Bianka położyła na wężłowi obok jego twarzy swą wzruszoną twarz i powiedziała cichym głosem po włosku:

— Kocham cię, Giovannito!

Chciał się podnieść, ale przytrzymała go, zarzucając mu ramię na szyję.

— Pokochałam cię od pierwszego spojrzenia, ale ty wtedy nie widziałeś nikogo prócz... Barbary!

Krwawy obłok przepłynął po czole i obliczu mężczyzny.

Dalszy ciąg nastąpi

Piła duszkiem. Młodzieńcy otoczyli ją. Śpiewali chórem. Z rozkoszą i dziką furją patrzyła na ich rozjuszony oczy, rozpalone policzki, na wzburzone włosy i spotniałe łyby. Ktoś stuknął w cienką ścianę i walił we drzwi, nawołując okrutnymi słowami do spokoju. Objasniono Ewę, że to sąsiad rzemieślnik, a ten co we drzwi, to także sąsiad, utrzymujący sklepik z owocami.

Ewa rozchichotana odtrąciła nogą jednego z kawalerów, nasuwającego się zbyt blisko. Była pijana i szczęśliwa. Śmiała się do rozpuku. Odtrącony padł na kolana i począł całować jej nogi. Czują że całuje przez suknie. Strażona lampa zgasia... Pijackie oddechy... Krzyk...

**CENTRALA HANDLU ZAGRANICZNEGO
WARSZAWA, ul. Mokotowska 49**

Adres telegraf: KOLMEX — Warszawa
POB — 236. [Dalekopis — 81270

POLSKIE WAGONY KUPUJE 17 KRAJÓW

POLSKA jest jednym z największych na świecie eksporterów taboru kolejowego. Wagony pasażerskie, towarowe, pocztowe, bagażowe, turystyczne, sypialne, restauracyjne polskiej produkcji spotkać można na liniach kolejowych Europy, Azji i Afryki.

Irak zakupił ostatnio w Polsce nowoczesne wagony osobowe z klimatyzacją, wagony restauracyjne i salonki, Grecja wagony osobowe pierwszej i drugiej klasy, Jugosławia oprócz wagonów osobowych także wagony chłodnie. Już 17 krajów kupuje polskie wagony.

Tabor kolejowy na eksport produkuje w Polsce 10 wielkich zakładów i liczne mniejsze. Najbardziej znane są w świecie Zakłady „H. Cegielski” w Poznaniu, założone w 1846 roku. Po drugiej wojnie Zakłady Cegielskiego znacznie rozbudowano, dzięki czemu kilkakrotnie zwiększyła się ich produkcja.

Również Fabryka Lokomotyw z Chrzanowa, zwana w skrócie FABLOK, ceniona jest na rynkach zagranicznych. Założona w 1920 r., znana była jako Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce. Także Wrocławski PAFAWAG (Państwowa Fabryka Wagonów) i Chorzowski KONSTAL (Wytwórnia Konstrukcji Stalowych) przynoszą chlubę polskiemu przemysłowi metalowemu. Pierwsza z tych dwóch wielkich fabryk powstała z gruzów, gdyż w czasie działań wojennych została całkowicie zniszczona. Drugi Zakład w Chorzowie, założony w 1871 r., był dawniej częścią Królewskiej Huty, która obecnie nosi imię bohatera narodowego Polski i Ameryki — Tadeusza Kościuszki.

Tabor kolejowy dla zagranicznych odbiorców produkuje również m. in.: Zaodrzańskie Zakłady Przemysłu Metalowego ZASTAL w Zielonej Górze, Fabryka Wagonów „Świdnica” w Świdnicy na Dolnym Śląsku, Zakłady

SI VOUS ETES UN JOUR, par exemple, en Grèce ou même en Irak, ne vous étonnez pas si le confortable wagon dans lequel vous voyagez porte la marque polonaise. C'est que la Pologne est actuellement un des plus importants exportateurs mondiaux de matériel roulant et vend à 17 pays d'Europe, d'Afrique et d'Asie aussi bien des locomotives que des wagons de passagers, des fourgons, des wagons-restaurants ou des wagons de marchandises.

La production de ce matériel est assurée par dix grands établissements industriels, dont nous ne citerons que deux fabriques, vénérables par la date de leur fondation, mais modernes par leurs installations actuelles. Ce sont les établissements „Cegielski” à Poznań, fondés en 1846, et „Kościuszko” à Chorzów, fondés en 1871.

L'exportation du matériel roulant polonais est devenue si importante qu'il a fallu dernièrement créer une centrale spéciale d'exportation, appelée KOLMEX. Nous souhaitons à cette centrale de nouveaux et nombreux marchés, et aux locomotives et wagons polonais de rouler vite et bien pour faire connaître l'industrie polonaise à tous les coins du monde.

Taboru Kolejowego w Elblągu i Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Ostrów” w Ostrowie Wielkopolskim. W ubiegłym roku ze sprzedaży taboru kolejowego Polska uzyskała około 90 milionów dolarów.

Do niedawna eksportem taboru kolejowego zajmowała się Centrala Handlu Zagranicznego „Metalexport” — Biuro Taboru Kolejowego. Dopiero od miesiąca, dokładniej od 1 kwietnia, utworzono specjalną centralę handlową zajmującą się wyłącznie sprzedażą polskiego taboru kolejowego. Jest to: Centrala Handlu Zagranicznego KOLMEX — Warszawa, ul. Mokotowska 49.

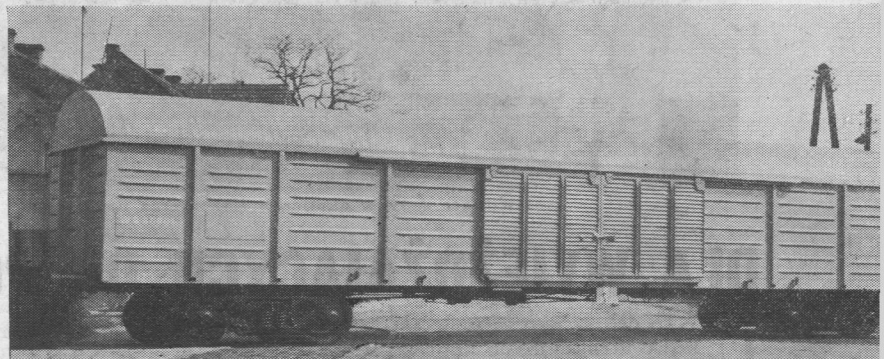
W tym roku KOLMEX weźmie udział w Międzynarodowych Targach Poznańskich oraz w szeregu innych z granicą.

Nowo utworzonej polskiej centrali eksportowej życzymy nowych rynków zbytu dla posiadających dobrą opinię na świecie polskich wagonów i lokomotyw.

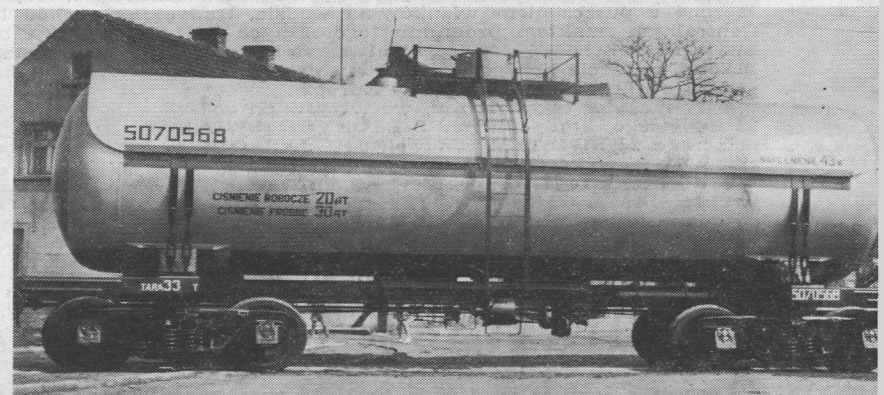
Zakłady Cegielskiego w Poznaniu produkują m. in. bardzo wygodne wagony osobowe typ 904 A. Widzimy wewnątrz takiego wagonu z fotelami z ruchomym przechylnym oparciem

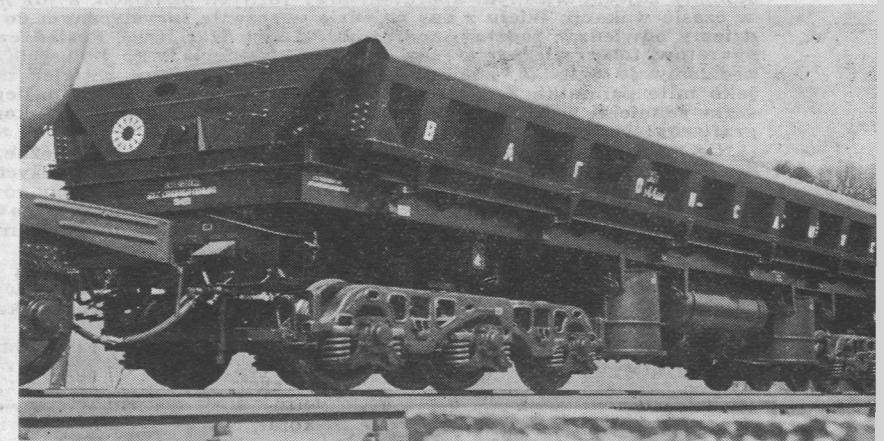
Elektryczna lokomotywa E-3 typ Co-Co. Obecnie PAFAWAG we Wrocławiu buduje prototyp kolejnego elektrowozu E-4

Takie metalowe wagony towarowe o pojemności 50—60 ton (typ 403 K) wyprodukował dla Iraku ZASTAL w Zielonej Górze

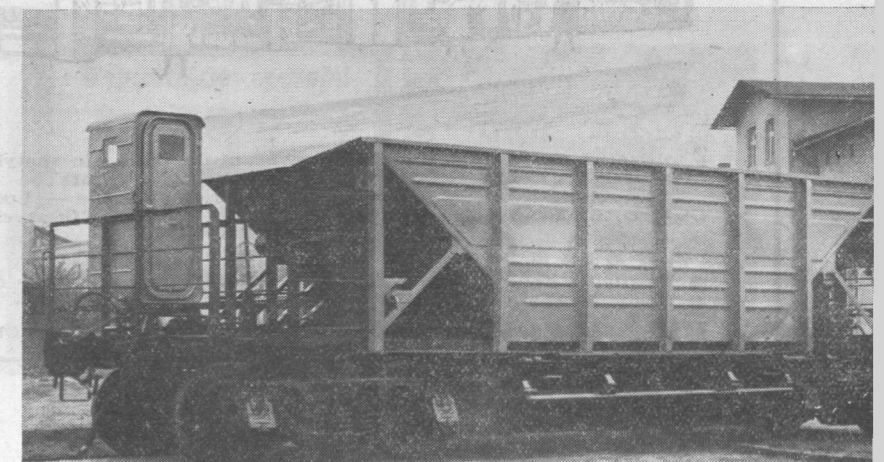

Tego typu cysterny do przewozu gazu (propanu, butanu) z daszkiem izolacyjnym produkują zakłady „Świdnica” w Świdnicy

Wagon samowyladowawczy. Waży 51 ton. Ma on nośność dwukrotnie wyższą od swojej wagi, bowiem mieści się w nim 100 t

Fabryka Wagonów w Świdnicy, zorganizowana po wojnie, produkuje m. in. dozatory do podsypki kolejowej (na zdjęciu)

Kwitnące sady w okolicach Kazimierza nad Wisłą

DLA WYJEŹDZAJĄCYCH DO POLSKI

U DAJĄCYM SIĘ w tych dniach do Polski zwracamy uwagę na kilka wyjątkowo atrakcyjnych imprez i uroczystości, jakie odbędą się w maju w całym Kraju, w niektórych miastach, a również wsiach.

● W DNIACH 10—17 MAJA ODBĘDĄ SIĘ „DNI KRAKOWA” połączone z wielkim festiwalem kulturalnym, w którego ramach odbędą się liczne koncerty, widowiska historyczne, pochody studentów, zabawy u stóp Wawelu, połączone z puszczaniem wianków na wodzie, tradycyjny pochód lajkonika itp. Centralnym punktem programu tegorocznych DNI KRAKOWA będą imprezy związane z obchodem 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego, najstarszej polskiej uczelni, otwarcie licznych wystaw pamiątek i dokumentów dorobku naukowego jednej z najstarszych uczelni w Europie.

● 17 maja w całym Kraju, we wszystkich wsiach odbędą się obchody święta ludowego, tradycyjnych ZIELONYCH ŚWIĄTEK, w niektórych rejonach połączone ze ŚWIĘTEM KWITNĄCEJ JABŁONI. W programach: występy zespołów, zabawy, festyny, tańce.

● W ramach tegorocznych DNI ŁOWICZA od 24 do 30 maja odbędzie się m. in. w dniu 24 maja Ogólnopolski Zlot Turystów, dla których ludność Łowicza przygotowuje szereg atrakcyjnych imprez. W dniu 28 maja warto zobaczyć w Łowiczu kościelne uroczystości Bożego Ciała, połączone z procesjami, w których aż mieni się od bogatych i pięknych strojów ludowych tego regionu.

KONKURS NA FOTOGRAFIĘ Pamiątka z podróży do Polski

Wśród Czytelników „Tygodnika” znajduje się niemało fotografów-amatorów. Robimy zdjęcia własnym aparatem przy różnych okazjach, a już na pewno — w czasie wakacji. Wielu z nas pojedzie w sezonie turystycznym do Polski. Będziemy odwiedzać rodziny, podróżować i zwiedzać Kraj. Posiadacze własnych aparatów fotograficznych będą „pstrykać” zdjęcia... Po powrocie do Francji będziemy je oglądać, pokazywać rodzinie, znajomym, wklejać do albumów jako miłe pamiątki. Zróbcie jeszcze jedną lub dwie odbitki najlepszych Waszym zdaniem zdjęć i wyślijcie do redakcji „Tygodnika” na konkurs fotograficzny!

Nie narzucamy Wam tematów zdjęć. Mogą to być zdjęcia różne, chodzi jednak o takie, które wiążą się i przypominają jakieś miłe przeżycie w Polsce bądź wrażenia ze zwiedzania Kraju. (Do konkursu dopuszczamy również zdjęcia wykonane z pobytu w Polsce w roku 1963 i 1962). Do każdego zdjęcia należy oczywiście dołączyć parę zdań z objaśnieniami (podać datę i miejscowość, w której zostało dane zdjęcie wykonane).

Będziemy starali się zamieścić w „Tygodniku” jak największą ilość nadesłanych zdjęć, po czym nastąpi rozstrzygnięcie konkursu. Jak zwykle — nie ma konkursu „Tygodnika” bez nagród, a więc i tym razem czekają na Was liczne cenne nagrody!

Zdjęcia na konkurs należy nadsyłać począwszy od maja aż do dnia 15 września 1964 r.

LISTY Józefa Grzybka

Zbyt gruby to kawał

PANIE REDAKTORZE!

Codziennie o pół do dziewiątej rano Radio Luksemburg, którego jestem słuchaczem, zwłaszcza jeśli idzie o informacje, nadaje nadzwyczajny niejako dziennik. Najpierw spiker podaje bez komentarzy główne informacje dnia, potem subtelny dziennikarz, jakim jest p. Raymond Thévenin, dokonuje przeglądu prasy francuskiej i międzynarodowej, wreszcie znana głównie ze swych niedzielnych komentarzy („Les dernières nouvelles de demain”) pani Geneviève Tabouis podaje tak zwaną „nouvelle exclusive”.

Moim zdaniem audycja ta jest bardzo ciekawa. Od chwili, kiedy przestałem pracować w kopalni i przeniesiony zostałem na pensję, słucham jej prawie codziennie.

Niedawno temu — dokładnie 6 kwietnia — spiker zapowiedział, że w swojej „nouvelle exclusive” pani Tabouis mówić będzie o stanowisku zachodni-niemieckiego kanclerza Erharda wobec problemu granic niemieckich.

Jakże wygląda to stanowisko — Kanclerz Erhard — mówiła pani Tabouis — jest zdania, że jedynymi ważnymi, słusznymi granicami Niemiec są granice z roku 1937. No dobrze — pomyślałem szybko — a polskie Ziemie Zachodnie, a granica na Odrze i Nysie? Co o tym sądzi kanclerz Erhard? — Otóż — informowała dalej pani Tabouis — kanclerz Erhard nie przypisuje większej wagi do postanowien Konferencji Poczdamskiej. Czyż bowiem mocarstwa, które wzięły udział w tej Konferencji, zatwierdziły postanowienia dotyczące granic niemieckich? — Nie. A zatem według kanclerza Erharda jedynymi słusznymi i prawnie obowiązującymi granicami Niemiec są granice z roku 1937, granice obejmujące, rzecz jasna, „ziemie wschodnie”, o których — jak „Tygodnik” pisał już niejednokrotnie — zachodni-niemieccy kartografowie, geografowie i inni „myśliciele” ciągle potwarzają, że znajdują się one „pod tymczasową administracją polską”.

Każdą ze swoich „nouvelles exclusives” pani Tabouis zaopatruje w komentarz zaczynający się słowami: „En réalité...” W przypadku informacji o stanowisku kanclerza Erharda wobec problemu granic niemieckich komentarz pani Tabouis brzmiał mniej więcej tak: „Komentatorzy są zdania, że roszczenia wysuwane przez kanclerza Erharda w stosunku do „ziem wschodnich” są również uzasadnione, co prawda, jakie mogłaby rościć sobie Francja do ziem leżących po prawej stronie Renu, tłumacząc swoje stanowisko tym, że kiedyś anektował te ziemie do Francji Napoleon...”

Nic dodać, nic ująć.

A może jednak dodać jedną rzecz. Nie pamiętam, gdzie to przeczytałem czy też słyszałem i kto to powiedział, że nawet gdyby polskie Ziemie Zachodnie nie były ziemiami odwiecznie polskimi — et ce n'est pas le cas — jak mówią Francuzi, to i tak święcie należałyby się one Polsce. Jako reparacje, jako wyrównanie szkód, jakie wyrządzili Polsce Niemcy w czasie wojny. Jako częściowe wyrównanie tych szkód. Częściowe — bo nikt nie jest w stanie wskrzesić owych sześciu milionów Polaków zamordowanych przez hitlerowców.

Chociaż druga wojna światowa „to było już tak dawno temu” — są jeszcze ludzie, którzy o niej nie zapomnieli. Kawał z granicami z 1937 roku jest trochę za gruby. Nie tylko na uczulony przeżytek Polaków, ale i — jak wynika z komentarza pani Geneviève Tabouis — na przeżytek zachodnich komentatorów politycznych.

Bywajcie zdrowi, Drodzy moi.

JÓZEF GRZYBEK
z Nordu

JUBILEUSZ POLONII w LA MACHINE

Bardzo uroczyste obchodzone czterdziestolecie kolonii polskiej w La Machine. Miłą niespodzianką jubilatów sprawili Rodacy z odległego o 100 km Montceau-les-Mines, którzy korzystając z dobrej pogody przyjechali autobusami do La Machine. Wspólne występy zespołów z Montceau i La Machine urozmaiciły całodzienną imprezę.

NOWY ZARZĄD PARYSKIEGO ZUPRO

Na walnym zebraniu Związku b. Członków Polskiego Ruchu Oporu ZUPRO — Paryż w dniu 11 kwietnia 1964 r. wybrano nowy zarząd oddziału paryskiego w składzie: Prezes — T. Jagoszewski, wiceprezesi — Wacław Włodarczyk i Władysław Papiercz, sekretarz — Lucjan Chmielewski, zastępca sekretarza — Waleria Lachowa, skarbnik — Zygmunt Puchalski, zastępca — J. Kociejda, sztandarowy — Stanisław Koźlik, zastępca — Franciszek Związek. Komisja Rewizyjna: Stefan Misztak, Antoni Nowak, Stanisław Mączka. Sąd Honorowy: Jan Polak, Bruno Rathe, Edward Włodarczyk. Komisja Samopomocowa: dr Wiktor Kahan, Kucharski i Józef Gądek.

Całonocną zabawę
organizuje

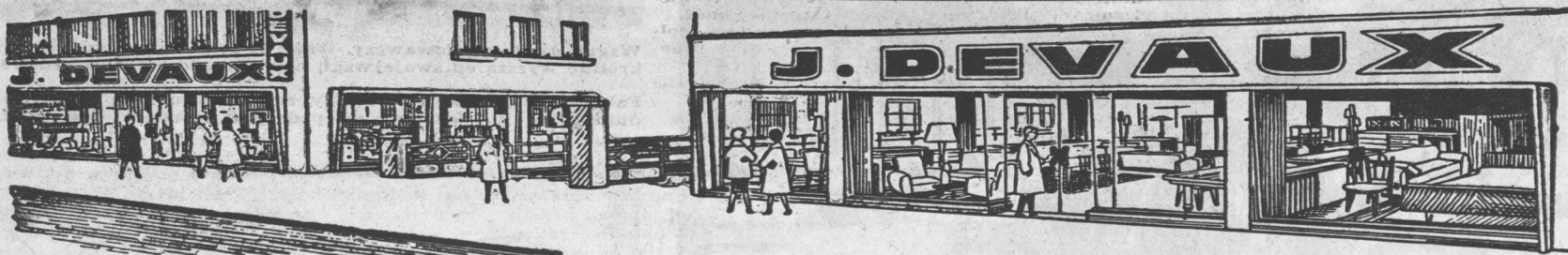
RAPID - OSTRICOURT

Z okazji 40 rocznicy swego istnienia K.S. Rapid zaprasza młodzież i całą Polonię na całonocną zabawę taneczną, która odbędzie się w sobotę 9 maja na wielkiej sali kopalnianej „Fosse 2” w Oignies. Początek o godz. 21. Przygrywać będzie znakomita orkiestra paryska „Primo Corchia” — międzynarodowy mistrz tanga, znany z płyt i audycji radiowych.

Stoliki zamawiać można w siedzibie Klubu „Stade Fosse 6” i w „Grands Bureaux” w Oignies.

ŻYCZENIA z BYTOMIA

Z okazji ślubu i równocześnie przypadających urodzin najserdeczniejsze życzenia Kochanej Annie Czarneckiej w Denain (Nord) przesyłają: Stanisław i Władysław Czarnecki, Helena Czarnecka-Mateja i Alina Czarnecka-Milner z Bytomia.

2 obszerne nowoczesne magazyny gwarantują Wam nie spotykany dotąd wybór.

CONFORLUX ELECTROMENAGER: Elementy — szafki — kredensy — stoły i krzesła (stale na składzie 150 stołów różnych rozmiarów i kolorów) — Kuchnie gazowe i na węgiel — Pralki elektryczne — Lodówki — Telewizory — Aparaty radiowe (Modulation de Fréquence)

CONFORLUX AMEUBLEMENT: Sypialnie — jadalnie (klasyczne i nowoczesne) — Studia, Salony...

KORZYŚCI:

- Bezpłatna konserwacja po sprzedaży (części i robocizna) w ciągu roku
- Dogodne warunki sprzedaży kredytowej

- Rabat 10% przy szybkiej wpłacie
- Premia dla każdego kupującego

ETS. JACQUES DEVAUX — 2-bis, rue Pasteur (obok fosse 2-bis) **MARLES-LES-MINES** — Tel: 10

NASZA KRONIKA RODZINNA

Niedawno zawarli małżeństwa:

GRENAY: Klaudia Issakiewicz i Michel Cayet; **LOISON-SOUS-LENS:** Janine Cattenne i Pierre Turek; **HAILICOURT:** Zelle Fournier i Stefan Walkowiak, Maria Lutomska i Zygmunt Ozyp; **CARVIN:** Jacqueline Druart i Edward Czajka, Denise Tourbez i Franciszek Mańczak; **NOYLLES-SOUS-LENS:** Teresa Stawicka i J. Claude Tricot; **HERSIN-COUPIGNY:** Monika Szymańska i Daniel

Hadzlik; LILLERS: Anne-Marie Demally i Richard Dziewit; **OIGNIES:** Geneviève Włodarczyk i Simon Kostrzewski; **MERICOURT:** Sophie Wieczorek i Jean-Louis Fatoux; **BARLIN:** Edith Saint-Georges i Jean-Claude Mikołajczak, Janina Ziółkowska i Claude Molleđa, Helena Ozimek i Michel Lehmann, Bronisława Szczepura i Edouard Lembas, Alina Ulińska i Jan Skowron, Colette Krawczyk i Christian Kozicki, Françoise Nadolny i Gerard Heitzmann, Wanda Paluch i S. Cześlak, Ligia Brodniak i Zygmunt Górecki, Pelagia Kowalska i Jean Dybizbański, Christiane Cebulka i Jean Fontowicz; **ISBERGUES:** Maria Rędzioch i Jean Rodrigues; **OSTRICOURT:** Janina Szrama i Jean-Michel Chotin, Helena Konieczny i Jean-Claude Verctuyssse, Annie Hewko i Leon Hyjek; **BETHUNE:** Therese Poulain i Władysław Łokietek; **MARLES-LES-MINES:** Celina Świerczyńska i Czesław Szklarek, Irena Maciejewska i Michel Valois; **HOUDAIN:** Lidia Augustyniak i Leon Woźny; **LIEVIN:** Marie-Jeanne Wójcik i Waldemar Knapik, Jacqueline Lemoine i Józef Cezak; **BULLY-LES-MINES:** Christiane Ujejska i Edward Odważny, Evelyne Koszucka i François Kiefer, Lucienne Tournant i Bernard Sliwiński;

NOEUX-LES-MINES: Zofia Grześkowiak i Roman Grzesiewski; **VENDIN-LE-VIEIL:** Hugette Baudouin i Raymond Roszykiewicz; **CALONNE-RICOUART:** Liliane Cierlok i Edmund Wojtasik; **SALLAUMINES:** Marie-Therese Schmelter i Zdzisław-Roger Zawadzki; **LENS:** Wanda Zdanowicz i Raymond Deze, Marie-France Smagne i Józef Grzesiak, Annie Karolczak i Serge Christien, Kazimiera Janiszewska i Zbigniew Jendrysiak, Janine Bizart i Daniel Budniak, Annette Jakubowska i Edmund Brzeziński; **SAINS-EN-GOHELLE:** Joanne Gabryelczyk i Daniel Sintive; **MONTCEAU-LES-MINES:** Jacqueline-Madeleine Janas i Bernard Bertigny, Rita Rota Visentin i Bernard-Jacques Sokół, Zofia Pływacz i Henri Junalik; **CALONNE-RICOUART:** Josiane Tissier i Czesław Staniek, Stanisława Wieczorkiewicz i Gerard Bedague, Paule Dalle i Raymond Antkowiak; **DIVION:** Marcelle Gaquere i Raymond Jardończyk, Helena Domaga i Marian Wójcik; **AUCHEL:** Andrée Duqrocq i Marian Gorczyca, Bernadette Ferline i Alfred Nowak; **DOURGES:** Edyta Kościńska i Roland Flodrops, Helena Sobczak i Amedée Druelle. Wszystkim nowożeńcom gratulujemy i życzymy pomysłowości.

WYBÓR „MISS-PRESSE” - 1964 JANINA CNOTKA - wicekrólową

Jak donosiła już prasa lokalna w Lens, w sali kina „Apollo” rozstrzygnięto konkurs na „Miss-Presse 1964”. Królową piękności wybrano p. Danielle POTTEAU, a tytuły wicekrólowych zdobyły p. Gisèle DESMONS (z lewej) i Janina CNOTKA, córka polskiego górnika z Lens (na zdjęciu w głębi). Nową „Miss” dekoruje niebieską szarfą jej poprzedniczka z 1962 roku — p. Eliane VERLAINE. W tej wdzięcznej imprezie do zaszczytnego tytułu „królowej piękności” kandydowało wiele Polek i Francuzek polskiego pochodzenia zamieszkałych w Pas-de-Calais i Nordzie.

Laureatkom konkursu — serdecznie gratulujemy. Czytelników zaś informujemy, że obszerny fotoreportaż z tej miłej uroczystości zamieścimy w jednym z najbliższych numerów „Tygodnika Polskiego”.

AVION. Lokalne stowarzyszenie byłych deportowanych, któremu przewodniczy p. Henri Tarczyński, odbyło swoje doroczne walne zebranie. Po zagajeniu zebrania prezes p. H. Tarczyński złożył hołd zmarłemu niedawno Michałowi Zarzyckiemu, który należał do najbardziej czynnych i zasłużonych działaczy. Równocześnie przewodniczący zawiadomił, że wszystkie kroki zostaną przedsięwzięte, aby byłych deportowanych narodowości polskiej zrównać w prawach z byłymi deportowanymi narodowości francuskiej, zwłaszcza w zakresie odszkodowań. Omówieniem programu dalszej pracy oraz wyborami zakończyło się zebranie.

MONTCEAU-LES-MINES. W skład nowo obranego zarządu FNDIRP weszli m. in. p. Miśkowiak i p. Wójcik.

LIEVIN. Zebranie towarzyskie klubu Dina cieszyło się dużym powodzeniem. Wraz z zarządem klubu: prezesem p. Zalewskińskim, skarbnikiem p. Iwanowskim i sekretarzem p. Szlągiem, licznie stawili się delegaci innych lokalnych stowarzyszeń sportowych. Wśród szczęśliwców, którzy wygrali na loterii fantowej, znaleźli się: pp. Rose Spączyńska i Lucien Wasilewski. Orkiestra braci Kubiaków przygrywała do tańca podczas zabawy tańecznej.

MONTCEAU-LES-MINES. Wśród 26 wędkarzy zakwalifikowanych w drodze eliminacji do półfinałów Francji znaleźli się pp.: Jan Klemenczak, Kazimierz Antoniewicz, Michał Strutyński, Kazimierz Jurek. Zycznych dobrych połowów i dalszych zwycięstw.

MONTCEAU-LES-MINES. W wyniku egzaminów dyplomy ratowniczo-samarytańskie uzyskali p. Pierre Kmieć oraz p. Irena Roszek.

AUCHY-LES-MINES. W ramach konkursu związkowego p. Józef Naspіński otrzymał pierwsze wyróżnienie za bardzo dobre opanowanie gry na flecie.

DOURGES. Tutejsze polskie stowarzyszenie strzeleckie urządziło bal, w czasie którego królową wybrano pannę Leonę Depturę, a jej damą dworu została panna Nadine Kulczak.

KĄCIK HODOWCY GOŁĘBI

BARLIN. W konkursie (12.IV.) na 172 wypuszczone gołębie zwyciężył gołąb p. E. Bielawskiego. W kat. jednolatków na 78 startujących ptaków gołąb p. Mikołajczaka przycięciał drugi.

NOEUX-LES-MINES. W konkursie Arras dobrze spisały się gołębie p. A. Jędrzejczaka (8 i 17 miejsce).

W sali ratusza w Henin-Liétard wystąpił z bogatym programem pieśni i tańców polskich znany i bardzo lubiany zespół polskiego folkloru ludowego „Karolinka” z Carvin

POLSKI SPORT I TURYSTYKA NA WYSTAWIE W HENIN-LIÉTARD

Staraniem Stowarzyszenia France-Pologne została zorganizowana w Henin-Liétard (P. de C.) wystawa poświęcona dorobkowi sportu w Polsce Ludowej i turystyce. Wystawę urządzono w gmachu miejscowego ratusza.

Na otwarcie przybyli liczne osobistości i mieszkańcy Henin-Liétard. Obecni byli m. in. p. Senez i p. Chopin — pierwszy zastępcy mera Henin-Liétard, p. Deleuil — generalny sekretarz merostwa, wszyscy członkowie rady gminnej, pani Janette Prin — deputowana do Zgromadzenia Narodowego, pp. Glorieux i Galenne z Syndykatu Górników C.G.T., p. Baquet — dyrektor szkoły, p. dr Fichet, p. Gilleron — prezes „Stade Héninois” i Stowarzyszenia Byłych Internowanych i Deportowanych, p. Wattez — prezes „Anciens Chasseurs”, p. Paul Courtin — kapelmistrz miejscowej „Harmonie”, p. Froissard — prezes „Harmonie”, p. Blondel — prezes

A.R.A.C., p. Picard z C.C.P.M., pp. Laly i Konarkowski z F.S.G.T. oraz pp. Roger Legrand, Ważny i Bala — przedstawiciele „France-Pologne”.

Uroczyste otwarcie wystawy zaszczylił swoją obecnością konsul PRL w Lille — p. Józef Klasa oraz sekretarz Ambasady PRL w Paryżu — p. Staniszewski.

Po wystawie (mapy, plansze, okazy polskiej sztuki ludowej itd.) oprowadzał przybyłych gości p. Roger Legrand. Przemówienia wygłosili konsul Klasa i pierwszy zastępcy mera Henin-Liétard, p. Senez.

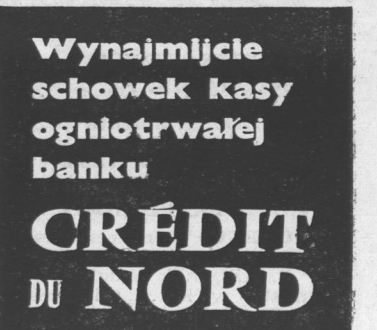
Z bogatym programem polskich tańców i pieśni ludowych wystąpił znany młodzieżowy zespół folklorystyczny „Karolinka” z Carvin.

(s)

Na wystawę i występy przybyli m. in.: zastępcy mera p. M. Senez, sekretarz Ambasady PRL p. Staniszewski, konsul p. J. Klasa i przedstawiciel France-Pologne p. Legrand

W skład wystawy zorganizowanej w Henin-Liétard wchodziła również ekspozycja wyrobów polskiej sztuki ludowej

NOWY SEZON MOTOROWY

Uroczyste otwarcie turystycznego i sportowego sezonu odbyło się w Warszawie w dniu 26 kwietnia. Po złożeniu wienców na Grobie Nieznanego Żołnierza, motorowa kawalkada defilowała ulicami Warszawy.

Kalendarzyk imprez krajowych i międzynarodowych jest bardzo bogaty. Automobilści-rajdowcy startują w Grecji w ciężkim rajdzie „Akropolis”, a następnie w Szwecji w rajdzie „Szlakiem północnego słońca”. W Krakowie odbędzie się rajd zaliczony do eliminacji mistrzostw Europy. Dla posiadaczy motocykli, których jest w Kraju zarejestrowanych ponad milion, Polski Związek Motorowy organizuje wiele rajdów turystycznych i wyścigów.

Zużlowcy startują w eliminacjach do mistrzostw świata, a finał kontynentu rozegrany zostanie we Wrocławiu (28 czerwca).

KRONIKA SPORTOWA

PIŁKA NOŻNA

ROUBAIX. US Noeux — CORT 2:1. Po raz pierwszy „CORT”, lider „Promotion A” przegrał na własnym boisku z ambitnie grającą drużyną z Noeux. Dwie bramki dla Noeux strzelił Anioła.

ALGRANGE. Zwycięstwo US Jarny 0:3 nad AS Algrange jest zasięgą Grabaciaka, Stanisława Barana w ataku oraz Lucien i Jean Baran w obronie.

DROCOURT. US Drocourt zwyciężając AS Beuvry 2:0 zapewnił sobie dalszy pobyt w klasie „I-e Division”. Dobrze grali Krajewski, Piecko, Gurmasz i Nowacki.

DENAIN-OIGNIES. Zespół miejscowy przez wygraną 1:0 nad Denain utwierdził się jako zdecydowany lider. Wyróżnili się: Pawlak, Urbaniak, Gorczewski, Gorgol i bramkarz Kłopotki, a u pokonanych — Stawikowski.

QUESNAIN. Dzięki staraniom miejscowych działaczy pp. Kozubka i Gładysa został zorganizowany konkurs młodego pokolenia piłkarskiego (poniżej lat 14-tu). Wśród 40 startujących wyróżnił się Jean-Luc Bėbenek z Quesnain, zdobywając 200 pkt. W grupie starszych (ur. 1947, 1948, 1949) zwyciężył Franciszek Szczepaniak (25 pkt.) przed Jean-Marie Pusieckim z Ol. Minier (23 pkt.).

GIMNASTYKA

MONTCHANIN. Na podstawie przeprowadzonych prób Komisja Departamentu przyznała dyplom IV i V klasy Dominique Ciszak (Bois-du-Verne).

BIEGI PRZEŁAJOWE

BOURECQ. W imprezie zorganizowanej w kat. „beniamines” B. Kilijanek (Auchel) był trzynasty w kat. „minimes”, B. R. Kalita — szósty; w kat. „cadets” Jurkiewicz — piąty,

zaś w kat. juniorów — René Pelka czwarty, wśród przeszło 100 konkurentów.

KOLARSTWO

BOUVRY. W biegu regionalnym „Kilomètre Rustine” Marcellak z Bully-les-Mines zajął piąte miejsce.

SAILLY-FLIBEAUCOURT. W wyścigu „Pas-de-Calais-Somme” (90 km) Topoliński z Beuvry był siódmy.

LE CREUSOT. W wyścigu w St. Clement Robert Jankowski z Le Creusot zajął drugie miejsce, startując w Moulins wraz z mistrzem amatorskim Francji Jankowskim zwyciężył 106 konkurentów. Sukces ten stawia go w gronie najlepszych kolarzy-amatorów Francji.

KOSZYKÓWKA

BETHUNE-OIGNIES. W finale konkursu Młodego Koszykarza zwyciężył Szczepaniak z Oignies, osiągając 137 pkt.

AUBOUÉ. Auboué — Nantes 78:78. Drużyna miejscowa w meczu z Nantes uratowała cenny punkt, w ostatnich sekundach gry remisując z Nantes. Świątek uzyskał — 16 pkt, a Wypy — 28.

AUDINCOURT. Joudreville — Audincourt 85:48. Cesar Wronko zdobył 34 pkt.

LEKKA ATLETYKA

LILLE. Podczas otwarcia sezonu ASPPT w grupie juniorów zwyciężył Łuczak (Etoile Oignies) w rzucie oszczepem (53,64 m) a w rzucie dyskiem (40,75 m) był drugi.

PARYŻ. Szczykutowicz z AS Chelles podczas zawodów w Boulogne — Billancourt zwyciężył w rzucie oszczepem (66,56 m). Wysunął się on na czoło młodych oszczepników Francji.

BILARD

BILLY-MONTIGNY. Zespół miejscowy pokonał drużynę z Rouvroy 3:2. Wyniki: Waligóra (R) — Cenker (B) 129:119 pkt, Kolski (R) — Evrard (B)

RADIOODBIORNIKI — TELEWIZORY
 ♦ Lodówki, maszyny do prania i inne artykuły gospodarstwa domowego ♦
LENG — PICARD ET C-IE 16, Place de la Liberté, 423, rue de Lannoy
 Telefony: 73.39.42 73.29.47
ROUBAIX (Nord)

ŁÓDŹ — VARSOVIE — La sélection nationale polonaise de basket-ball a, par deux fois, rencontré les Etats-Unis (équipe nationale amateur). Le premier match s'est soldé par une sensationnelle victoire des Polonais par 82:73. Les Américains n'ont emporté la revanche que par trois paniers d'écart (64:58). De l'avis des connaisseurs, les basketteurs polonais sont en net progrès par rapport aux championnats d'Europe de Wrocław, où ils avaient pourtant déjà remporté la seconde place, ne le cédant qu'à l'URSS.

ZABRZE — Le onze du club des mineurs silésiens a repris la tête en première division, après sa victoire par 2:0 sur son rival local Zagłębie-Sosnowiec, le leader précédent Legia-Varsovie ayant été défait par 4:0 par un autre club silésien Ruch-Chorzów. Seul Legia-Varsovie (2-e du classement) se maintient parmi 5 clubs silésiens qui occupent le haut du ta-

126:121, Kwiatkowski (B) — Głuchowski (R) 102:86, Dron (B) — Kucharski (R) 107:93, Terrasin (G) — Spyt (R) 92:66.

OIGNIES. Zespół z Noeux-les-Mines zwyciężył drużynę z Oignies 4:1. Jedyny punkt dla Oignies uzyskał Antoszewicz.

MaJ 1964

Razem z gwałtownym wzrostem roślinności wzrasta również ilość pracy w polu i w ogrodzie. Na wsi rolnik przygotowuje glebę, by posiać kukurydzę, tatarakę, brukiew, buraki, kapustę. Tak jak w ubiegłym miesiącu, nadal sieje łubin i wykę mające służyć później jako nawóz zielony. Bronuje jeszcze zboża, a w winnicy obradla i spryskuje krzewy.

W maju siejemy lub sadzimy: artichauts (karczochy), asperges (szparagi), buraczki na sałate, marchew, selery, cerfeuls (w cieniu), sałaty (chicorées frisées, scarole, cresson, laitues), kapusty, szufliery, ciboulette (szczypiorek), ogórki i korniszony, dynie, szpinak, estragon (draganek), kukurydże, melony, rzepę, cebule, pietruszke, mlecz, pory, groch okrągły mały i pnący, fasole, kartofle, szczaw, pomidory...

Stosujemy różne metody siewu: siew rzutowy, gdy ziarno drobne i do rozsadzania; siew rzędowy pozwalający na częste spulchnianie ziemi (jedno spulchnienie znaczy więcej niż trzy podlewanie) i siew kupkowy (w pewnych odstępach po kilka ziaren razem) przy uprawie fasoli, grochu, bobu i ogórków.

bleau. Wisła-Cracovie, qui n'avait jamais quitté la I-e division, semble cette fois voué à la relégation, de même qu'un des deux clubs de Szczecin, Pogoń et Arkonia, respectivement 12-e et 13-e. En seconde division Śląsk-Wrocław mène tambour battant avec 5 points d'avance devant Start-Łódź et Zawisza-Bydgoszcz.

LUDWIGSHAFEN (Rép. Fédérale d'Allemagne) — Privée de Parulski et Franke (2-e et 3-e des derniers championnats mondiaux), la sélection polonaise de fleuret a perdu par deux touches mais à égalité de points (8:8) la rencontre qui l'opposait à la sélection d'Al-

lemagne occidentale. Mais en tournoi individuel international (80 concurrents) les Polonais ont pris une éclatante revanche, s'emparant des trois premières places: 1) Skrudlik, 2) Woyda, 3) Różycki.

BUDAPEST — Le tennis polonais est toujours mal en point. La sélection pour la Coupe Davis a été battue sans rémission par les Hongrois, l'équipe „A” par 3:1, l'équipe „B” par 4:1. Seul Gąsiorrek s'est assez bien comporté dans ce match amical, remportant un simple sur Korpas et faisant jeu égal avec Gulyas dans le second, interrompu à la nuit tombante après 4 sets.

„Ziarnko do ziarnka a zbierze się miarka”

Nasza zbiórka na Polski Fundusz Olimpijski trwa nadal i przynosi piękne wyniki. Do startu olimpijskiego pozostało już tylko 150 dni!

Każdemu z nas leży na sercu, aby polska ekipa w Tokio była najliczniejsza i najsilniejsza. Akcja zbiórki na Fundusz Olimpijski trwa we wszystkich ośrodkach polonijnych na całym świecie. W tym celu powiększenia funduszu PKOl nie braknie naszym Czytelników.

Ogłaszamy kolejną listę wpłat na PKOl, dokonanych za pośrednictwem naszej redakcji.

- Mme DONZE — Mandœuvre 13 F
- Wiktoria CZAK — Boulogne S/Helppe 10 F
- PACANOWSKI — Bruay-en-Artois (P. de C.)' 9 F
- ROZAŃSKI — Lyon 5-ème 5 F
- St. CZAK — 125, rue des Frères Fache — Aniche (Nord) 5 F
- LUTY — aux Essarts p/Sanvignes (S. et L.) 5 F
- Piotr SZCZECZURA — Troyes 3 F

JEŚLI KAŻDY Z NAS DA TYLKO 1 F, POWIĘKSZYMY EKIPE POLSKĄ NA OLIMPIADĘ

Z końcem miesiąca rozszadamy pomidory na słonecznych zagonach lub wzdłuż muru po jego południowej stronie. Wczesne toматы pierrette mają trwałe owoce. Gdy owoc uformowany — dużo podlewać. Wylamywać pędy ręką bez noża, bo się przenosi chorobę z krzaka na krzak. Spryskiwać „bouillie bordelaise”, a czernienie Helionem w lipcu—sierpniu. W cieniu można uprawiać buraki ćwikłowe, brukiew, rzodkiew, rzepę, selery, szpinak, kalarepę i brukselkę.

W maju zwalczać pchły ziemne, glisty szare i białe przy pomocy DDT i środków pochodnych. Nie stosować świeżych nawozów ptasich, lecz półprzetworzone lub w roztworze wodnym.

Nie za dużo sałaty, rzodkiewki, kopru na raz; siać i sadzić co 2—3 tygodnie.

Nie zaginać korzeni rozsady, lepiej je krótko przyciąć. Nie podlewać roślin zimną wodą wprost z kranu lub głębokiej studni.

O ochronie drzew owocowych radziliśmy w kwietniu. Dziś przypomnijmy: gdy brzoskwinie, jabłonie i grusze mają dużo zawiązanego owocu, bukiety należy przeredzić, pozostawiając jeden lub dwa owoce najlepiej zawieszono. Owoc będzie większy i soczysty. Należy wykonywać to stopniowo, bo nadmiar soków również szkodzi owocom. Aby temu zaradzić, trzeba obcinać owoce w połowie długości ogonków, do których jeszcze przegrzebieć czas dopływać będzie część soków. W bukietach jabłoni najlepszy jest owoc środkowy, w gruszkach — boczny.

Spryskiwania przeprowadzać w dni suche, bezsłoneczne, spokojne, albo po zachodzie słońca.

Szczepionki, które się nie przyjęły, obcinamy o parę centymetrów i szczepimy w klin (V).

Nie podlewać róż wieczorem, gdyż utrzymująca się na liściach woda sprzyja występowaniu groźnych chorób.

Skromne podwórza, zakątki miejskie i wiejskie ożywiają kwiaty i krzewy ozdobne. Balkony, werandy, wnętrza mieszkań rodzinnych ozdabiają się w miarę możliwości i upodobania, więc i my pamiętajmy ozdobić nasz ogródek kwiatami.

WASZ OGRÓDNIK

TYGODNIK POLSKI
La Semaine Polonaise
 23, rue Taitbout, Paris IX
 Tel.: TAI 76-44, TAI 76-51
 C.C.P. 92.20 - 76 Paris

Przedstawiciel w Belgii
 Ol. KUC
 COURCELLES-HAINAUT
 2, rue du Temple, 2
 C.C.P. 66.69.45 Liège

Przedstawiciel w Polsce
 RUCH — Warszawa
 ul. Wilecza 46

Cena prenumeraty:
 kwartalnie: 6 F. - 70 Fr. B.
 półrocznie: 10 F. - 120 Fr. B.
 rocznie: 17 F. - 210 Fr. B.

Le Président-Directeur
 Général
 M. DARCHE
 IMPRIMERIE
 Zakład Graficzny „Ruch”
 Varsovie, ul. Ludna 4

Jadwiga ZAREMSKA ukończyła Szkołę Sztuk Zdobniczych i Akademię Sztuk Pięknych. Jerzy ZAREMSKI (po prawej) upodobał sobie szczególnie, i to z powodzeniem, rzemiosło artystyczne

W 1945 roku państwo Zaremscy podjęli prace w dziedzinie biżuterii artystycznej. Dziś są niedoścignionymi mistrzami i uważać ich należy za pionierów tej trudnej sztuki w powojennej Polsce

Jeden dzień w tygodniu wolny od pracy państwo Zaremscy wykorzystują na konfrontację własnej twórczości z opinią odbiorców, głównie płci pięknej, która ma szczególnie subtelny gust

SREBRNE CUDA ZAREMSKICH

W mieszkaniu państwa Zaremskich w willowej dzielnicy Warszawy, na Bielanach, przy ul. Swarzewskiej 48 „królują” niepodzielnie samowary turskie, mosiężne uszate, moździerze i inne godne uwagi ozdobne „zabytki” i drobiazgi. Bo też właściciele mieszkania są nie tylko wielbicielami artystycznego piękna i zdobnicstwa, lecz również twórcami wartościowych i bardzo oryginalnych przedmiotów. Mało kto wie, że tutaj właśnie tworzy się wspólna polska biżuteria artystyczna.

W polskim „Słowniku Mody” wydanym w 1962 r. czytamy o biżuterii: „Różnorodność tych drobiazgow była niegdyś o wiele bardziej wymyślna. Biżuterię tworzyły bowiem diademy, grzebyki, kolczyki, łańcuszki, naszyjniki, wisiorki, szpilki, dewizki, lusterka, wachlarze, pierścionki, tabakiery, medaliony”. Różnorodność i bogactwo form wytworów państwa Zaremskich zaprzeczają jednak twierdzeniu, że dziś brak jest wymyślnych i różnorodnych form drobiazgow biżuteryjnych. Para utalentowanych warszawskich artystów wykonuje przeróżne pierścionki, broszki różnych wielkości, bransolety, wisiorki, naszyjniki, łańcuszki, spinki, medaliony, szpilki, klipsy, lusterka a także małe naczynia do kosmetyków, łyżeczki, ramki itp. Gdyby było zapotrzebowanie, państwo Zaremscy mogliby uzupełnić ten „repertuar” tabakierkami i wachlarzami.

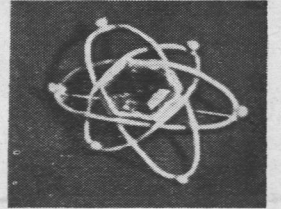
„Srebrne cuda” państwa Zaremskich reprezentują takie bogactwo form, taką mnogość rozwiązań artystycznych, że trudno się oprzeć zdumieniu, ileż można wydobyć urzekającego piękna z kawałków metali szlachetnych i nieszlachetnych. W kolekcjach pięknych przedmiotów znaleźć można artystycznie wykonane pierścionki z... hufanali, takich którymi przybija się koniom podkowy. Wszystkie kompozycje to rezultat wytrwałej pracy ręcznej, wysokiego kunsztu i wielkiej cierpliwości.

W każdy czwartek (dzień wolny od pracy artystycznej) do mieszkania państwa Zaremskich przybywa liczne grono klientek. Przy stole z ekspona-

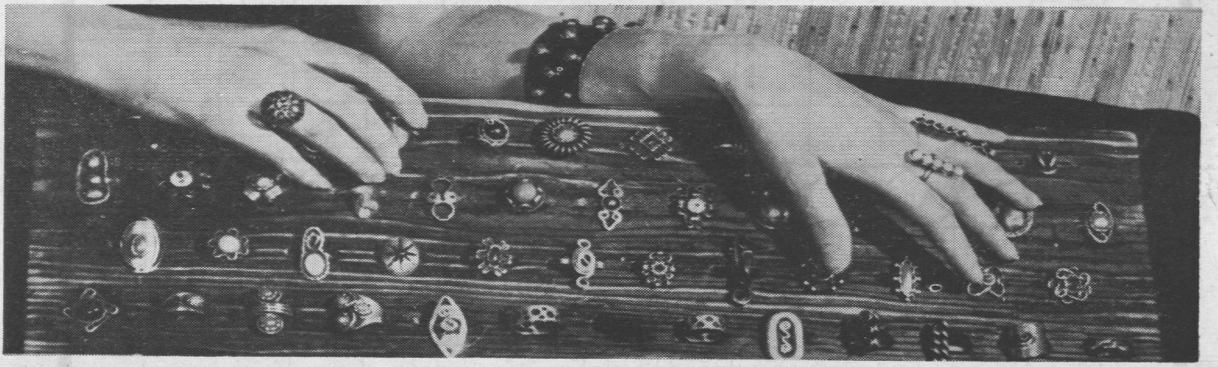
tami przymierzają różne cuda i cudenka, wybierają, dobierają. Wszystko takie piękne. Pani Zaremska towarzysząca gościom cierpliwie radzi, częstuje kawą, jest bowiem zdania, że klientki muszą mieć czas do namysłu i podjęcia decyzji. Nie odrywają one niemal oczu od pięknych, misternie wykonanych przedmiotów. Każda z pań toczy ze sobą wewnętrzne walki: ten pierścionek czy tamten, a może jeszcze inny? A który naszyjnik? I nie ma się czemu dziwić. Pani Jadwiga Zaremska twierdzi, iż sama nie może się niekiedy rozstać z przedmiotami, które wykonała z mężem na zamówienie. Takie są wszystkie kobiety.

Nie tylko Polska podziwiała walory artystyczne biżuterii Zaremskich. Dzięki targom i wystawom zapoznała się z nią wielu cudzoziemców. Zaremscy wystawiali swoją biżuterię w dwudziestu krajach, nawet tak egzotycznych jak Irak, Iran i tak odległych jak USA, Chiny i Egipt. Wystawiali swoje wytwory także we Francji i na „Expo” w Belgii.

Główne tworzywo majstersztyków sztuki biżuteryjnej stanowi srebro. Nie wiąże się to z wartością przedmiotów, ale najbardziej oddaje wszystkie subtelności dzieła. Oto broszka w kształcie modelu atomu

A Bielany, quartier périphérique de Varsovie, l'appartement des Zaremski est un peu un musée de la bijouterie et d'anciens objets ciselés. Mais c'est aussi un atelier d'art d'où sortent — au dire des élégantes — les plus beaux bijoux contemporains. Les colliers, bracelets, broches, clips, bagues en argent, dessinés et exécutés par ce couple d'artistes varsoviens conquièrent également les marchés étrangers.

Przemysław

(9)

— Jesteś wolny Agatonie. Odprawimy zaraz posłów — rzekł Przemysław. — O nie, książę! Pozwól, że wrócę do Altmana, aby poprowadzić jego drużynę w zasadzkę, wprost na ostrza waszych oszczepów. — I wyjaśnił księciu i kilku zaufanym swój plan. Przyjęto dla pozorów poselstwo manowe i odprawiono z darami oraz przyrzeczeniem podpisania układu. Posłowie, powrócivszy wraz z Agatonem do obozu Gotów i Manów, oznajmili, że Białogród obiecał uległość. W obozie wrogów zapanowała radość

Altman i Tot po krótkiej naradzie postanowili ruszyć na DREWNICĘ. Nie podejrzewając zdrady polecieli poprowadzić swoje drużyny Agatonowi. Tymczasem w Białogrodzie odbyły się w światowidowym gaju, od dawna przygotowywane przez grono starszych złożone z członków rodów polanowych i lechickich, zaślubiny Przemysława ze Swietlaną, córką Swiatopełka. Tradycyjne obrzędy i uroczystości godowe postanowiono odłożyć, bo na księcia czekały już gotowe do boju drużyny rycerzy

Prowadź nas na krwawy bój! — wołali rycerze. — Chronicie księcia! — błagała wojów lechickich Swietlana, żegnając ze łzami Przemysława. — Swiatowid z nami! Wróć zwyciężca — pocieszał ją książę. Po długim marszu drużyny zajęły dogodnie do ataku miejsca. — Wróg nadciąga — ostrzegły strażę, ujrawszy umowne znaki Agatona, krocącego na czele pochodu nieprzyjaciół. Z tysięcy piersi podniósł się krzyk bojowy. Lechici i Polanie ruszyli lawiną na szeregi zaskoczonych Manów i Gotów

